

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
INFORMATIKAI KAR

Székelőföld településtára

DIPLOMAMUNKA
TÉRKÉPÉSZ MESTERSZAK

Készítette:
Magyari Mátyás

Témavezető:
Faragó Imre
mesteroktató

ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék

Budapest, 2022

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
INFORMATIKAI KAR
TÉRKÉPTUDOMÁNYI ÉS GEOINFORMATIKAI TANSZÉK

DIPLOMAMUNKA TÉMABEJELENTŐ

Hallgató adatai:

Név: Magyar Máttyás

Neptun kód: HZIFR0

Képzési adatok:

Szak: térképész, mesterképzés (MA/MSc)

Tagozat: Nappali

Belső témavezetővel rendelkezem

Témavezető neve: Faragó Imre

munkahelyének neve: ELTE IK Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék

munkahelyének címe: 1117, Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A.

beosztás és iskolai végzettsége: beosztás: mesteroktató, iskolai végzettség: egyetemi diploma, felsőfokú térképész-hidrológus

A diplomamunka címe: Székelyföld településtára

A diplomamunka témája:

(A témavezetővel konzultálva adja meg 1/2 - 1 oldal terjedelemben diplomamunka témájának leírását)

Mesterszakos tanulmányaim során aktívan részt vettem az Aranybulla kiadásának 800. évfordulójára, 2022-re tervezett A középkori Magyarország településsatlasza című munka szerkesztésében. Ennek keretében egyik fő feladatom az Erdély területén található, középkorban is létező települések lokalizálása volt.

E feladat teljesítéséhez számos különböző forrásanyagot kellett felhasználnom, amelyekből megállapíthattam, hogy az általam feldolgozandó területen található települések léteztek-e a középkorban, ha igen, akkor pedig mely közigazgatási egységhez tartoztak és milyen nevet viseltek ebben az időszakban.

A forrásanyagok egységesítésének körülményessége nyomán felmerült bennem egy olyan átfogó mű meglétének igénye, amely részletesen, megbízható források alapján mutatja be az Erdély területén a középkor óta létezett összes települést, taglalva azok keletkezési és esetleges elpusztulási idejét, a közigazgatási egységeket, amelyekhez az idők folyamán tartoztak, a különböző, magyar és más nyelvű névváltozataikat és számos más információt.

E munka megvalósításának első lépéseként, a diplomamunkám keretén belül, szeretnék egy olyan adatbázist létrehozni, amely Székelyföld, az írásos források megjelenésétől napjainkig létezett összes települését tartalmazza. Az adatbázis külső felhasználók számára hozzáférhető weboldal keretében vizuális formát is öltene, amelynek segítségével az érdeklődő bármely településről meg tudja állapítani, hogy az mely időszakban létezett, időszakonként mi volt a neve, vagy szerepe a közigazgatásban.

Diplomamunkám egy olyan több éves kutatás kezdeteként szolgálna, amelynek célja egy, a tágabban értelmezett Erdély településeihez és azok történelméhez kapcsolódó különféle kutatások megbízható forrásanyagaként felhasználható alkotás megvalósítása.

Budapest, 2021. 11. 23.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. Az erdélyi településhálózat fejlődése a történelem tükrében	5
3. Erdély és Székelyföld a térképeken.....	14
4. A településekkel kapcsolatos adatok forrásai	19
4.1. A pápai tizedjegyzék.....	21
4.2. Az 1560-as évek dokumentumai	22
4.3. A Pragmatica Sanctio kora.....	22
4.4. A buccow-i összeírás	23
4.5. Kezdeti helységnév-beavatkozások	24
4.6. A helységnévrendezés.....	25
4.7. A 20. század és az 1956-os helységnévtár	26
5. A kutatás célja	27
6. Módszerek	28
6.1. Forrásanyagok	28
6.2. A kutatás során követett irányelvek.....	29
6.3. Az adatbázis összeállítása	31
6.4. Térinformatikai feldolgozás	33
6.5. A weboldal elkészítése	34
7. Eredmények.....	37
7.1. Aranyosszék	38
7.2. Csíkszék	41
7.3. Kézdiszék	43
7.4. Maroszsék.....	46
7.5. Orbaiszék.....	48
7.6. Sepsiszék	51
7.7. Udvarhelyszék	53
7.8. Az eredmények összegzése	56
8. Útmutató a weboldal használatához	57
9. A kutatás továbbfejlesztésének lehetőségei	58
10. Következtések	60
11. Összefoglalás.....	61
Hivatkozott irodalom.....	62
Köszönetnyilvánítás	64
1. melléklet: Székelyföld településtára	65
Rövidítések jegyzéke. A melléklet értelmezése	65
Székelyföld településtára	67

1. Bevezetés

Eddigi erdélyi településekhez kötődő tudományos tevékenységeim tapasztalatai alapján felmerült bennem egy olyan átfogó mű meglétének igénye, amely részletesen, megbízható források felhasználásával mutatja be az Erdély területén az írásos feljegyzések megjelenése óta létező összes települést.

A jelenleg ismert, Erdély településeinek történelmével kapcsolatos munkák között vannak olyanok, amelyek rendkívüli részletességgel tárják az olvasó elé a ma is létező helységeket és azok történelmi vonatkozásait, ám az elpusztult települések hiányoznak belőlük. Vannak olyanok is, amelyekben jóval nagyobb hangsúly kerül az elpusztult településekre, ezek azonban hiányosak, ugyanis nem terjednek ki minden területegységre. Olyanokkal is találkozunk, amelyek csak egy-egy régió településeinek bemutatását tűzik ki célul, azt megfelelő részletességgel teszik, de nem minden térségre vonatkozóan találunk ilyen jellegű munkát. Mindennek tetejébe ezek az anyagok kizárólag szöveges, a felhasználók számára viszonylag nehezen fogyasztható módon állnak rendelkezésre, így a keresett információk kikövetkeztetése rengeteg időt vesz igénybe. Az a kevés anyag, ami vizualizálni is megpróbálja az összegyűjtött adatokat, pontatlan. Vélhetően nem létezik tehát olyan mű, ami a tágan értelmezett Erdély teljes területére vonatkozóan mutatja be az írásos feljegyzések óta létezett összes, ma is megtalálható és elpusztult települést, a felhasználók számára könnyen fogyasztható módon, szemléltető eszközök segítségével.

A jelen dolgozat alapjául szolgáló kutatás által egy, a fentieknek megfelelő alkotás létrehozásának első lépését kísérem megtenni. Első körben a történelmi Székelyföld dokumentáltan létezett településeit gyűjtöm össze, majd bemutatom azokat és a hozzájuk kapcsolódó változásokat egy könnyen értelmezhető, időben dinamikus vizuális anyag segítségével.

A szövegben, a kidolgozás lépéseinek részletezése előtt az erdélyi településhálózat változásainak fontosabb állomásait foglalom össze, majd érintem a kartográfiatörténet erdélyi vonatkozásait és bemutatok néhány, az erdélyi települések írásos említései szempontjából jelentős dokumentumot is. A kutatás során használt forrásanyagok, valamint az alkalmazott módszerek ismertetését követően, az elkészült anyag segítségével néhány megállapítást teszek a székelyföldi településhálózat különböző időszakokban fennálló viszonyaira vonatkozóan.

Munkám folytatásának eredményeként, hosszú évek múltán egy olyan alkotás állhat össze, amely a tágan értelmezett Erdély településeihöz és azok történelméhez kapcsolódó különféle kutatások megbízható forrásanyagaként szolgálhat majd.

2. Az erdélyi településhálózat fejlődése a történelem tükrében

Erdély, a Kárpátok vonulatai és az Erdélyi-szigethegység (Biharerdő) által közrefogott történeti-földrajzi táj nyelvi, vallási és kulturális sokféleségével, változatos történelmével egész Európában igazán különlegesnek számít. Az idők során a Dák Királysághoz és a Római Birodalomhoz is tartozott, később a középkori Magyarországhoz részét képezte, majd török- és Habsburg-alárendeltségnek volt alávetve, ezután beleolvadt az Osztrák–Magyar Monarchiába, napjainkban pedig a Partiummal és a Bánság (Temesköz) egy szegletével¹ együtt Románia fontos régiójának tekinthető (Köpeczi, 1993, p. 5.). Történelmét mindezért igen nehéz röviden összefoglalni, erre most mégis kísérletet teszek, különös hangsúlyt fektetve a településtörténeti vonatkozásokra.

Az első embercsoportok későn települtek meg Erdélyben, az emberi élet első biztos nyomai a középső paleolitikumból származnak (Köpeczi, 1986, p. 13.), ám az őskorra és ókorra jellemző folyamatos népmozgások első jelentősebb (vagy inkább részletesebben ismert) állomásának csupán a dákok megjelenése számít, akik az i. e. 1. században megalapították a térség történelmének első államnak nevezhető igazgatási egységét, miután Burebistának sikerült egyesítenie a dák törzseket és kiterjesztenie uralmát a Tiszától a Fekete-tengerig terjedő vidékre, így Erdély területére is (Faragó, 2017, pp. 43-44.). Ebben az időszakban számos erődített, magaslati település jött létre Erdélyben, ahol a dákok uralta terület központja is volt, de az ún. nyílt települések száma is jelentősen megemelkedett (Köpeczi, 1993, p. 23.), először a történelem folyamán.

A dák állam, amely legnagyobb kiterjedését Decebal idején, az i. sz. 1. században érte el – ezidőtájt nyugat-kelet irányban a Tiszától a Dnyeszterig terjedt (Köpeczi, 1993, p. 32.) – i. sz. 106-ig működött. Ekkor, Traianus császár idejében, a rómaiaknak sikerült leigáznuk a dákokat, az addig általuk uralt terület elvesztette függetlenségét és Dacia néven római provincia lett. Az új tartomány székhelyét és első városát Traianus az egykori dák központ, Sarmizegetusa közelében hozta létre Ulpia Traiana néven, a mai Hunyad megye területén (Faragó, 2017, pp. 50-51.). A városban a dák háborúban részt vett légiók kiszolgált katonái telepedtek le. A háború miatt erősen megfogyatkozott lakosságú Dacia területére ugyanakkor Traianus nagy tömegeket költöztetett át (Köpeczi, 1993, p. 35.).

A rómaiak a meghódított települések helyén katonai táborokat létesítettek, mintegy 80-at a teljes tartományban, amelyek funkciója a terület védelme volt. Ezek gyakran az egykori dák település nevét vették át. A leigázott területen városok először Hadrianus idejében alapultak,

¹ A köztudatban manapság az Erdély név a történelmi Erdély mellett a Partiumra és a Bánság (Temesköz) Romániához tartozó részére is vonatkozik (Köpeczi, 1993, p. 5.).

Drobeta, a mai Szörényvár közelében és Napoca a mai Kolozsvár területén. Később a mai Torda helyén állt Potaissa és a mai Gyulafehérvár területén fekvő Apulum is városi rangra tett szert. Ennek ellenére a tartomány urbanizációja vontatott, más provinciákhoz képest elmaradott volt, amihez a polgári lakosság kis száma is hozzájárult. A falusi településekről nem sokat tud a szakirodalom (Köpeczi, 1993, p. 44–46.).

Dacia 165 évig állt fenn. A gótok a 230-as évektől olyan mértékű támadásokat intéztek a balkáni területek és Dacia ellen, amelyet a Római Birodalom korábban még nem élt át és ami előidézte a lakosság elvándorlását. Aurelianus császár 271-ben kimentette a teljes római katonaságot és családtagjaikat a területéről, lemondva a tartomány megvédésének lehetőségéről. Ezt követően romanizált lakosság hosszú ideig nem mutatható ki Erdélyben. Erről a megmaradt földrajzi nevek hiánya is tanúskodik (Köpeczi, 1993, p. 52–60.).

A rómaiakat Erdélyben a gótok váltották fel, akik a Küküllők, a Kis-Szamos és a Maros völgyében rendezkedtek be (Köpeczi, 1993, p. 65.). Az Erdélyben megtelepedő gót népséget vizigótoknak nevezi a történettudomány. Ez a Kárpátokon kívül, a Dnyeszter környékén élő, a vizigótoktól Erdély elfoglalása után elszakadó osztrogótoktól való megkülönböztetést szolgálja (Faragó, 2017, p. 100.). A földműveléssel foglalkozó vizigótok nem tudtak mit kezdeni a rómaiak által hátrahagyott romokkal, ezt az is bizonyítja, hogy egykori római település helyén csak elvétve fordul elő gót településre utaló nyom, bár ezek száma egész Erdély területén meglehetősen nagy (Köpeczi, 1993, p. 69.).

A vizigótok Erdély feletti uralmának a 4. század végén a hunok vetettek véget. Támadásaik hatására a vizigót törzsek nagy része római területre menekült a Dunán át. A hunok azonban látszólag nem telepedtek meg Erdélyben, központjuk előbb, a 4-5. század fordulóján inkább valahol Havasalföldön lehetett, az 5. század harmadik évtizedében pedig már az Alföldön (Faragó, 2017, p. 101., 109.). Erdély a hunok számára keleti összekötő útvonalként, nyári szállásként és őszi vadászterületként szolgálhatott, letelepedésük nyomai csak nagyon kevés helyen mutathatók ki, így ez az időszak tekinthető Erdély történelmében az emberi település mélypontjának (Köpeczi, 1993, p. 74.).

Az egyetlen nép, amely a hunok betörését követően képes volt a Dunától keletre megtartani az általa ellenőrzött területeket, a gepidák voltak, akik sokáig szövetségesként is segítették a hunok hadjáratait. A hunok Alföldön való berendezkedését követően a gepidák beszivároghattak Erdélybe, ahol a Nagy-Szamos vonalától északra fekvő területeket foglalhatták el (Faragó, 2017, p. 109., Köpeczi, 1993, p. 74.). Attila halálát követően a gepidák a hunok ellen fordultak és 455-ben győzelmet is arattak felettük, aminek köszönhetően az egykori Dacia teljes területe, így Erdély fölött is uralomra tettek szert. Erdélybe a Meszesi-

kapun keresztül nyomulhattak be, megtelepedve a Kis-Szamos, a Maros és a Küküllők völgyeiben. Központjuk a mai Kolozsvár környékén, a Kis-Szamos völgyében lokalizálható (Faragó, 2017, p. 111., Köpeczi, 1993, p. 77.). Településeiket falvakra és tanyákra oszthatjuk, amelyeknek a gepidák által benépesített területen valóságos láncolata keletkezett (Köpeczi, 1993, pp. 83-84.).

Az erdélyi gepidákat a 6. század második felében megjelenő avarok váltották. Bár Erdély jelentősége az általuk létrehozott birodalomban lecsökkent, a 7. század elején itt is kialakult egy avar hatalmi központ, méghozzá Gyulafehérvár környékén. A 7. század derekán a teljes Avar Birodalom területét (nagy részt az avarokkal rokon) keleti népcsoportok árasztották el, előidézve a falvak állandósulását. Ám míg máshol terjeszkedni látszik az avar megtelepedés, Erdélyben a 8. századtól némi visszaszorulás figyelhető meg. Ezt a szlávok megjelenése eredményezhette, bár az uralkodó réteg a bolgárok 9. századi betöréséig folyamatosan az avar maradt (Köpeczi, 1993, pp. 84–90.). A szlávok jelenlétére már 7. századi leletek is utalnak, szláv falvakra mutató nyomokat találtak a Háromszéki-medencében, a Barcaságban és Fogarasföldön, később pedig Nagyszeben környékén és a Küküllők völgyében is (Köpeczi, 1993, pp. 91-92.).

Az avar arisztokrácia uralma a Kárpátokon belül a 800-as évek elején ért véget. A 8. század utolsó éveiben belháború támadt birodalmukban, két legfőbb méltóságuk egymás elleni harcaikban egyaránt életét vesztette. A vezető nélkül maradt avarokra a bolgárok támadtak rá és foglalták el területeiket (Faragó, 2017, pp. 127-128.). A 9. század végén a bolgárok ellenőrizték az erdélyi sóbányák egy részét, és kereskedtek is az ezekből kitermelt sóval. Az ide települt bolgár lakosság száma nem volt jelentős, inkább Dél-Erdély területeit szállták meg, központjuk és egyetlen erődtámaszuk pedig ugyancsak Gyulafehérvár volt, ami viszont nem volt képes ellenállást tanúsítani a 895-ben Erdélybe bevonuló magyar honfoglalókkal szemben (Köpeczi, 1993, pp. 95., 98.).

Az Etelközből hadjáratokat indító magyarok egy bolgár-besenyő szövetségtől elszenvedett vereség nyomán kényszerültek a hegyekkel körülvett Erdély területére menekülni az összes járható útvonalon át, ahol számottevő bolgár népesség hiányában könnyedén meg is telepedhettek. A honfoglaló magyarok többsége még 895-ben tovább vonult az Alföldre, hiszen az erdőségekkel borított terület nem lett volna képes a teljes lakosság és az állatállomány ellátására. Az itt maradók a korábban az avarok és bolgárok által megszállt területeket, a Kis-Szamos, az Aranyos, a Maros és az egyesült Küküllő völgyét népesítették be (Köpeczi, 1993, pp. 105-106., 110.).

Erdély déli része valamivel később, a 930-as évek környékén kerülhetett a magyarok kezére, miután egy besenyőkkel való szövetség eredményeként sikerült azt a bolgároktól elfoglalniuk. Ekkor települhetett magyar lakosság az ellenséges támadásoknak leginkább kitett délkeleti szorosok és hágók környékére és egyben az Olt völgyébe (Köpeczi, 1986, pp. 274-275.).

Erdély élén a század közepétől a magyar törzsszövetség vezetői között a nagyfejedelem után rangban második, gyula nevű méltóság állt. Erről az ókori Apulum romjain felemelt erődítés magyar neve, Gyulafehérvár is tanúskodik, amely már megannyi itt megtelepedő nép központjaként szolgált. Hatalmuk folytán ők lettek a teljes magyar törzsszövetség sószállítói (Köpeczi, 1986, pp. 275–277.).

A gyulák kezdetben a törzsszövetség központi külpolitikai irányítását követték, később azonban, míg a nagyfejedelem inkább nyugaton nézett partnerek után, a gyulák Bizánccal kötöttek szövetséget, ami vallási különbségeket is előidézett a magyarságon belül. Ezt Taksony nagyfejedelem a saját fia, Géza és a gyula lánya, Sarolt közötti házassággal igyekezett kompenzálni, ami azonban, részint Géza vallás iránti közönye miatt, nem feltétlenül járt sikerrel (Köpeczi, 1986, pp. 278–280.). A vallási és politikai szakadást Szent István király számolta fel, miután megkoronázását követően, 1003-ban elfoglalta Erdélyt, a lakosságát pedig erővel a nyugati kereszténységre térítette (Köpeczi, 1993, p. 115.).

Szent István hatalomátvétele után rögtön nekilátott az erdélyi vármegyék megszervezésének és az ispánjaik székhelyül szolgáló várak (Doboka, Torda, Kolozs, Hunyad, Küküllő, Temes, Krassó stb.) megépítéséhez. Erdély legfontosabb vára az imént említett, római falakkal körülvett Gyulafehérvár volt. Holott ezek a várak az államalapítás korában épültek, írásos adatok megtévesztően késői időből maradtak fent róluk, általában csak a 12., néhol a 13. századból. A keletkezésüket dokumentáló Árpád-kori oklevelek a tatárjárás martalékaivá válhattak (Köpeczi, 1993, pp. 125., 130.). Ugyanerre az időszakra tehető az erdélyi püspökség felállítása is, amelynek székhelye szintén Gyulafehérvár lett, így az egyházi és politikai értelemben és Erdély központjává lépett elő. Az erdélyi egyházmegye erőteljes megnövekedése a 12. században következhetett be (Köpeczi, 1993, p. 132.).

A 11. század végén egy sikeres besenyő, majd egy kun betörést követően előbb az Erdélyi-medence egy külső várövezete jött létre, amelyek mögé I. László később Biharból és az ország határvidékeiről lovasíjász határőröket telepített át, elkezdve a védelem mélységbeli tagolását. A határőrök kisebb számban a Sajó mellékére, jelentősebb számban a Nagy-Küküllő völgyébe és Szászsebes környékére települtek. Ezt a vidékek német településnevei támasztják alá, amelyek kevés kivétellel a magyarból vannak átvéve. Ez alapján ezeken a területeken a

német anyanyelvű szászok 13. század közepén történt betelepítésekor már állandó magyar települések léteztek (Köpeczi, 1993, pp. 133-134.).

Az áttelepített határőrök nem mások lehettek, mint a székelyek, akiket egyes elméletek a magyarokkal nagyon közeli rokon népnek tartanak, akik az avarokkal egyidejűleg telepedtek meg a Kárpát-medencében, mások azonban török eredetű népnek vélik őket, akik a honfoglalás előtt csatlakoztak a magyarsághoz (Köpeczi, 1986, p. 292.). A székelyek egészen addig jellemzően a gyepűvonalak közelében, de Magyarország belső vidékein is, főként Bihar megyében éltek. Utóbbiak a 10. században éppen az Erdélybe vezető utat őrizték. A székelyek Erdélybe történő betelepítését szétszórt csoportjaik tömörítése előzhette meg (Faragó, 2017, p. 87.).

A székelység zöme tehát legalább a 11. század vége óta lakja Erdélyt, ám a mai települési területük nem felel meg eredeti elhelyezkedésének. A 13. század előtt a székely népterület nyugat-kelet irányban Szászvárostól az Olt-kanyarig, dél-észak irányban pedig a Kárpátok vonulatától a Maros völgyéig terjedt. Székelyek éltek Medgyes, Szászsebes, Szászorbó, Szászkézdtájékán is. Utóbbi három környékéről származó székelyek alapították meg a későbbi Háromszék alkotó székeit: Sepsi-, Orbai- és Kézdiszéket, miután területüket II. András király a szászoknak adományozta (Köpeczi, 1986, pp. 293-294.).

Az erdélyi határvonal megerősítését szolgálta a később tévesen szászoknak nevezett németek betelepítése is, ami már a 12. század második felében, II. Géza idejében megkezdődött. A szászok kezdetben a későbbi szebeni, újgyházi és nagysinkai székek területét vették birtokba, ahol saját nyelvükön nevezett új településeket alapítottak, az eredeti lakosság földrajzi neveit viszont ők is integrálták beszédükbe. Az első szász bevándorlók számára már 1192-ben megalapították a nagyszebeni prépostságot (Köpeczi, 1986, pp. 296-297.).

A 13. században II. András király a Barcaságba telepítette a német lovagrendet (akiket később a magyar politikai érdekek veszélyeztetése miatt el is űzött), majd alapjaiban átszervezte az erdélyi határvédelmet, a Szászvárostól Barótig terjedő vidéket teljes egészében a szászoknak engedte át, míg a székelyeket a mai Székelyföldre költöztette (Köpeczi, 1986, p. 298.).

Ugyancsak határvédelmi céllal telepíthették Erdélybe a korábban transzhumáló pásztorkodást folytató, a bizánci hadseregben katonai tapasztalatot szerző román népességet, vélhetően már 1200 előtt. Földjük kezdetben Fogaras és Sárkány vidékén terülhetett el, ahol először csupán a 15. században épült vár (Fogaras), hiszen a vidéket délről határoló Fogarasi-havasokon sehol sem lehetett áthatolni. A Lator és a Zsil völgyén emelt várakat, amelyek funkciója szintén a határőrzés volt, szintén románok lakhatták, már a 13. század elejétől (Köpeczi, 1986, pp. 302–304.).

Ennek ellenére a románság csak hosszú idő múltán hozott létre állandó településeket. A 13-14. században az Olt mentén létező helységek jelentős részének neve magyar alapítást sejtet, kis hányada külföldi telepesek általi létesítést. Kétségtelenül román eredetű névvel rendelkező települések (pl. Mundra) a 14. század végén és a 15. század legelején jelentek meg a vidéken (Köpeczi, 1993, p. 170.). Ezeket is megelőző román helynévadás 1337-ben észlelhető, Karánsebes vidékén (Kaprevár), amely terület szintén a Déli-Kárpátok mentén kialakult határvédelmi rendszerhez tartozhatott (Köpeczi, 1986, p. 307.).

A megerősített határőrség azonban mit sem tehetett a tatárjárással szemben, amit az egyetemes magyarság egyik legnagyobb katasztrófájaként is betudhatunk. Erdélybe a tatárok három irányból, a Borgói-, az Ojtozi- és a Vöröstoronyi-szoroson keresztül is betörték, így Erdély minden szegletében hatalmas pusztítást végeztek. Feldúlták Besztercét, Gyulafehérvárt, Nagyszeben, Kolozsváron pedig tömegesen mészárolták le a magyarokat. A tatárjárás eredményeként megszűnt a Szörényi bánságba és Kunországba irányuló magyar és szász népfőlöslég kivándorlása, megindult viszont a románok Erdélybe történő migrálása (Köpeczi, 1993, pp. 171-172.).

Ezt a király kedvezményekkel segítette elő, betelepítésük tehát teljesen tudatos és tervszerű volt, hiszen a tatárjárás által megtizedelt magyar és szász lakosság nem volt képes egymaga ellátni a határvédelemmel kapcsolatos katonai feladatokat. A román népesség egy része a fontos szorosok közelében lévő várak környékét szállta meg, zömük azonban a hegyvidék magyar Alföldre néző oldalán épült várak környezetében telepedett le. A románok további századokon át folytatták pásztorkodó életmódjukat, így bár megtelepedtek Erdély területén, sok időnek kellett eltelnie, amíg ugyanúgy nemzetként kezdtek tekinteni rájuk, mint a szászokra, a székelyekre és a magyarokra (Köpeczi, 1986, pp. 312-313.).

Nemzetnek ugyanis a középkori századokban a kiváltságokkal rendelkező réteget tekintették. Erdélyben a nemzethez tartozott minden katonáskodó szabad birtokos, aki önálló tulajdonosa volt földterületeinek. Az ilyen személyek ugyanúgy kikerülhettek a románok, mint a magyarok, székelyek, vagy szászok közül, de azok a többséghez való alkalmazkodás érdekében elmagyarosodtak. Rendi nemzetet pedig, ahogyan a magyarokat, a székelyeket és a szászokat nevezték, mivel az uralkodó mellett kiváltságos rétegeik is képviseltették magukat a kormányzásban és a törvényhozásban, a románok nem alkothattak, mert a román kenézek és vajdák még sokáig a köznép fölé kerekedtek (Köpeczi, 1993, pp. 195-196.).

A három rendi nemzet közül elsősorban a szászok járultak hozzá a középkori erdélyi településhálózat felvirágoztatásához, hiszen a falvaik, a bennük folytatott kézműves- és kereskedő-tevékenység hatására rendre városi kiváltságokat kaptak. Minden szász kisváros

növekedése, ahogyan a magyar és a székely központoké is elmaradt azonban Brassó, Nagyszeben és Beszterce fejlődése mellett, amelyek a fontos kereskedelmi partnernek számító román vajdaságokba vezető szorosokon uralkodtak. Velük kizárólag a Külső-Magyarországból Erdélybe vezető utak találkozáspontján fekvő Kolozsvár volt képes lépést tartani. Fejlődésük nyomán a városok magukba vonzották az addigra már iparosodott falusi lakosságot, akik az ipari műveltség alapelemeit készen vitték magukkal (Köpeczi, 1993, pp. 204-205.).

Az 1526-os mohácsi vész, majd Buda 1541-es elfoglalása Magyarországot három részre szakította. Erdély immár önálló államként, függetlensége fejében török adófizetővé vált. Minekutána a magyarországi települések konkurenciája felszámolódott, a szászok és városaik gazdasági súlya automatikusan megnőtt. Bár a szász városok ebben a zavaros időszakban is szépen fejlődtek, Kolozsvárt előnyös földrajzi fekvése és a piacára érkező, a szászok által kiutasított balkáni kereskedők tevékenysége Erdély legnépesebb városává léptette elő. A mezővárosok Magyarország területén már ebben az időszakban jellemző gazdasági megerősödése, ami a paraszti árutermelés elterjedésének biztosított teret, Erdélyben még nem következett be, részint a szászok által szabott akadályok miatt (Köpeczi, 1993, pp. 240–243.).

A békéjét ezidáig többnyire megőrző Erdélyben a 16-17. századok fordulóján zajló tizenötéves háború hatalmas pusztítást eredményezett, főleg a törökellenes koalícióban fellépő belső ellentétek hatására. Az ezt követő, Erdély aranykorának nevezett évtizedek Erdély újjáépítésével teltek. Bethlen Gábor és I. Rákóczi György fejedelemsége idején megkísérelték visszaállítani a háború előtti állapotokat, ekkor azonban már tudatosan alakították a települések képeit. Ez nem csak a városokban volt tetten érhető, ahol igyekeztek megnagyobbítani a teret, vagy megoldani a szennyvízelvezetést, hanem a falusi településeken is. A korábbi halmazfalvak nagyrészt stabil alaprajzú, általában utcásoros településekké alakultak át (Köpeczi, 1993, pp. 300-301.).

Az Erdélyi Fejedelemség utolsó önálló évtizedeiben, a török Magyarországról való kiűzése előtti időszakban Erdély városhálózata viszonylag sűrűnek mondható volt. Legnépesebb városai ekkor ismét Nagyszeben és Brassó voltak. Megnővekedett ugyanakkor a mezővárosok száma is. A városokat a vásáraikra árulni járó jobbágyság lakta falvak vették körül. Az össznépesség legnagyobb részét, közel felét ekkor a többségében református magyarok tették ki. Őket számban a románság követte, nagyjából egyharmados reprezentáltsággal, míg az evangélikus szászok körülbelül az összlakosság egytizedét alkották. A 17. század utolsó évtizedeiben más kisebbségek (pl. örmények, zsidók) gazdasági súlya is megemelkedett, illetve a románság vallási uniója is megvalósult (Köpeczi, 1993, pp. 339-340.).

A török kiűzésével és a karlócai békével, valamint az ezt követő Rákóczi-szabadságharc leverésével Erdély, Magyarországgal egyetemben a Habsburg-birodalomba tagolódott, ami egy másfél évszázados békét vont maga után. Ez előidézte a népesség növekedését, illetve beindított egy tartományon belüli migrációs folyamatot. Jelentős volt az Erdélyből ki- és az Erdélybe bevándorlók száma is. Előbbit az újonnan felszabadított Magyarország elnéptelenedett vidékeinek szívóhatása idézte elő, a földesurak jelentős kedvezményekkel igyekeztek (sikeresen) az erdélyi magyar jobbágyokat az Alföldre csábítani. Helyüket a fejlettebb civilizációs feltételek reményében Moldvából és Havasalföldről betelepülő lakosság vette át. Bár mindkét esetben fordított irányú népmozgás is megfigyelhető, mértékük kevésbé jelentékeny (Köpeczi, 1986, pp. 975–978., Köpeczi, 1993, pp. 369-370.).

Ennek fényében a 18. század során Erdély társadalma jelentősen átalakult. Míg a század elején a román lakosság részaránya még mindig csak 30% körül mozgott, a század közepén már abszolút többséget alkotott, részaránya 50 és 60% közé emelkedett. Ugyanebben az időszakban a magyarság lélekszáma abszolút értékben is alig növekedett, nem beszélve a szászokéről, ami csökkenésnek indult (Köpeczi, 1986, pp. 978-979., Köpeczi, 1993, p. 371.). Ebben az időszakban a falvak növekedési üteme jóval nagyobb volt, mint a városoké. Bár a 18. század elején Brassó a teljes történelmi Magyarország legnagyobb városa volt, az 1780-as évekre a kilencedik helyre esett vissza. Erdélyben még ekkor is a legnagyobbak számítottak, Kolozsvár és Nagyszeben előtt. Az 1700-as években alapíthatták meg két városukat is az előző évszázadban Erdélyben letelepedő örmények, Erzsébetvárost és Szamosújvárt, kereskedelmi szerepvállalásuk fejében (Köpeczi, 1993, p. 373.).

Erdély népessége ezt követően folyamatos növekedésen ment keresztül, az etnikai viszonyok viszont többé-kevésbé állandósultak. A magyarság részaránya némileg megemelkedett a 20. század elejére, de inkább a szászok kárára és nem kifejezetten jelentős mértékben. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc után erőteljes fejlődésnek indultak a városok, ami a népesség belső migrációját is előidézte. A városi lakosság száma 1850 és 1910 között megduplázódott. Egy évtizeddel a kiegyezést követően átszervezték a városok jogi besorolását: az addigi 30 szabad királyi vagy egyéb kiváltságos város közül 25-öt minősítettek rendezett tanácsú és mindössze kettőt, Kolozsvárt és Marosvásárhelyt régi örökségének megfelelő törvényhatósági jogú várossá (Köpeczi, 1993, pp. 489–492.).

Az I. világháború után Erdély, a Partiummal és a Bánság egy darabjával egyetemben Románia részévé vált, ekkor lakosságának jóval több, mint fele volt román, körülbelül egynegyede magyar és kevesebb, mint 10%-a német nemzetiségű. Különböző becslések szerint 1918 után 2-300 ezer magyar hagyta el Erdélyt és telepedett le Magyarországon (Köpeczi,

1993, pp. 585–587.). Ez az állapot egy rövid, második világháborús közjátékot leszámítva napjainkig változatlan. A legutóbbi, 2011-es népszámlálás adatai szerint a román lakosság részaránya Erdélyben már a 75%-hoz közelít, a magyarok a lakosság kevesebb, mint 1/5-ét teszik ki, a harmadik legjelentősebb nemzetiség pedig a roma lett, a szászok tömeges elvándorlásainak köszönhetően, akiknek részaránya jelenleg 1%-nál is kevesebb. Ehhez nagyban hozzájárult a Ceaușescu-diktatúra ellenségeskedő politikája is – ha a világháborúk után elszenvedett elnyomás nem lett volna kellően ösztönző az elvándorláshoz –, amelynek keretében a német államtól kapott fejpénz ellenében évente 10 ezer szász számára bocsátottak ki kivándorlási útlevelet (Szabó, 2004, p. 33.).

Erdélyben tehát legalább időszámításunk kezdetétől fogva léteztek állandó települések, de írásos források, egy-két kivételtől eltekintve, csak az Árpád-kor második felétől kezdve emlékeznek meg először róluk. Ennek ellenére, ha a települések keletkezését egy konkrét évszámmal akarjuk jellemezni, mint jelen kutatás esetében, ezek felhasználása tűnik a leginkább helytálló módszertannak. Bár bizonyos települések esetén régészeti kutatások világosan alátámasztják, hogy az adott helység (nem kizárólag az ugyanazon a földrajzi helyen fekvő, korábban elpusztult települések) első okleveles említésénél korábbi alapítású, keletkezésének idejét csak időintervallumokban tudják megbecsülni, ezért ebben a dolgozatban az első írásos feljegyzésekre támaszkodom. Ugyanakkor a fentiek alapján, a jelenlegi erdélyi településhálózat névanyagának kialakulása tekintetében hármas tagolás alkalmazható: a 13. század előtt létesült helységek nevei magyar, a 13. század közepe és a 17. század között keletkezettek nevei vegyes (magyar-szász-román), míg a 17. század második felétől létrejötték alapvetően román eredetűek.

3. Erdély és Székelyföld a térképeken

A történelem kiváló vizuális lenyomatai a térképek, amelyek gyakran átfogó képet mutathatnak az ábrázolt terület településhálózati viszonyairól a térkép készítésének időpontjában. Ez a megállapítás viszont csak a reneszánsztól kezdődően állhatja meg a helyét, az ősidők, az ókor és a középkor térképei, illetve térképszerű ábrázolásai meglehetősen elnagyoltak, mindössze a fontosabb domborzati elemeket, vízrajzi objektumokat és településeket jelenítik meg.

Ez a Kárpát-medence első fennmaradt ábrázolásaira is igaz, amelyek közül a Földre vonatkozó ókori ismeretek végleges szintetizálójának, Klaudiosz Ptolemaiosznak a 13. században felfedezett hagyatéka alapján készült kartográfiai munkákat érdemes kiemelni (Stegena, 1981, pp. 27., 87.). A Ptolemaiosz által ábrázolt világot Henricus Martellus Germanus 1490-ben készült kéziratos vázlattérképei a középkori valóságnak megfelelő tartalommal töltötték fel. Az újkor előtti kartográfiában a Martellus-féle térképek a Kárpát-medence legrészletesebb rajzú ábrázolásai, amelyek Magyarország területén mintegy 80, a korábbi munkákhoz képest zömmel új földrajzi nevet jelenítenek meg. Martellus Balkánt ábrázoló térképén Erdély neve: *Transilvana sive Septi Castrv* (Papp-Váry, 2005, pp. 76-77., Stegena, 1981, p. 87.).

Az újkori magyar kartográfia kezdetét a szakirodalom Lázár, Bakócz Tamás esztergomi érsek titkára Magyarország-térképének megjelenésétől, 1528-tól számítja. Lázár térképe a korabeli kartográfiai munkákhoz viszonyítva pontos és tartalmilag gazdag, a korszak egyik, ha nem a legjelentősebb térképészeti alkotása az egyetemes kartográfiában. 1440 földrajzi nevet, köztük 1270 településnevet ábrázol (Papp-Váry, 2005, p. 80.). A kor lehetőségeihez mérten Erdély ábrázolása is rendkívül részletes, a fontosabb települések mellett kisebb jelentőségű helységek is megjelenítésre kerülnek. Székelyföld a térkép peremére szorul, és bár ezt a települések bemutatásának részletessége megszenvedti, az egyes székely székek nevei így is ábrázolva vannak.

Négy évvel később, 1532-ben megjelent a magyar kartográfia első országrésztérképe, amely éppen Erdélyt ábrázolja, a Szászföldet a középpontba helyezve. A brassói szász humanista, Johannes Honterus által készített alkotás a világ első országrésztérképeinek egyike. A munka 225 településnevet tüntet fel, amelyeknek csupán egynegyede szerepel Lázár térképén is. Székelyföld bemutatása, mindössze 12 település ábrázolásával a Szászföldhöz képest szegényes, ám a székek többségének neve megjelenítésre kerül (Bartos-Elekes, 2020, pp. 23., 31., Papp-Váry, 2005, pp. 82-83., Stegena, 1981, p. 95.).

A következő másfél évszázad török uralma Magyarországon nem tette lehetővé a terület felmérését és -térképezését. Ebből kifolyólag Magyarországról és Erdélyről külföldi, főleg

németalföldi, német, francia és itáliai szakemberek készítettek térképeket ebben az időszakban, amelyek elsődleges forrásai Lázár és Honterus munkái voltak (Bartos-Elekes, 2020, p. 23.). Utóbbi, Zsámboky János közvetítésével még a híres németalföldi atlaszkartográfus, Ortelius atlaszába is bekerült. Zsámboky Honterus térképét a Körösök völgyével és a Déli-Kárpátok vonulatával, valamint számtalan magyar településnévvel egészítette ki 1566-ban. Zsámboky munkáját kicsinyítette le és rajzolta át Ortelius 1573-ban és illesztette be atlaszába (Papp-Váry, 2005, pp. 94-95.).

A külföldi kartográfusok művein lassan, de fokozatosan finomodott Erdély ábrázolása, bár még nagyon sokáig a Honterus-térkép köszönt vissza belőlük. Az erdélyi vármegyék nevei a térképeken csak a korszak végére gyűltek össze. Wolfgang Lazius 1556-ban megjelent Magyarország térképéről Kolozs és Doboka vármegye neve olvasható le, utóbbi nem a tényleges helyén. Janssonius 1658-as datálású Erdély térképe az első, amely ezt korrigálta és amely felvette Küküllő vármegye nevét. Néhány évvel később, 1664-ben Sanson munkáján már Fehér és Torda vármegyék neve is megjelent. 1686-ban, Cantelli da Vignola térképén tűnt fel először az erdélyi vármegyék és székek többségének határa. Egyértelmű országhatár már ennél korábbi alkotáson, Mercator 1595-ös Erdély térképén is megfigyelhető. Bizonyos térképeken az ábrázolt települések száma is megnövekedett: Cantelli da Vignola több, mint 300, Janssonius több, mint 350 erdélyi települést jelenített meg. Utóbbi az időszak más munkáihoz képest kivételesen sok, 63 székelyföldi, zömében háromszéki települést is bemutatott (Bartos-Elekes, 2020, pp. 24–31.).

A 17. század végének történelmi változásai maguk után vonták a Kárpát-medence bejárhatóságának, térképigényének megnövekedését. Ennek eredményeként megindult a jobb minőségű, a korábbiaknál jóval részletesebb térképek készítése. Erdélyről 1699-ben készült egy kiemelkedő jelentőségű kartográfiai munka, Giovanni Morando Visconti Nagyszebenben nyomtatott térképe, ami megduplázta a korábbi erdélyi településábrázolást: csak Erdélyben több, mint 1000 helységet szerepel rajta (Bartos-Elekes, 2020, pp. 31-32, 101., 105.).

Morando Visconti térképe alapján készültek a Hevenesí-gyűjteményben található *Mappæ Comitatum Regni Hungariæ*, magyarországi és erdélyi igazgatási egységeket egyenként bemutató megyetérkép-sorozat erdélyi lapjai. Az 1065 erdélyi települést felvonultató megyetérképek szerzői Morando Visconti térképéhez képest elhagytak néhány elemet, de kiegészítették azt a vármegyék és székek határával. Ez az első megyetérkép-sorozat, ami Magyarországról és Erdélyről készült, sőt az egyetlen, ami Erdély 1876-ig fennálló hagyományos vármegyei-széki igazgatási rendszerét mutatja be (Bartos-Elekes, 2020, pp. 173-174.). Önálló megyetérkép született: Fehér (rajta Aranyos székely székkal), Kolozs, Doboka,

Hunyad (rajta Szászváros szász székkal), Küküllő, Belső-Szolnok, Torda és Zaránd vármegyékről, Szeben (rajta Szebenschék határain belül Szerdahely szász székkal), Szászsebes, valamint a Nagy-Küküllőtől délre eső szász székekről (Kőhalom-, Medgyes-, Nagysink-, Segesvár-, Selyk-, Újegyházszék), Brassó (lásd 1. ábra) és Fogaras vidékéről, Gyergyó, Háromszék, Maros, Csík és Udvarhely székely székekről. A legtöbb, ha nem az összes igazgatási egységről e sorozat keretében készült először megyetérkép.

1. ábra: Brassóvidék térképe a *Mappæ Comitatum Regni Hungariæ* megyetérkép-sorozatban. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Egyetemi Könyvtár Kézirattára, Budapest, *Collectio Hevenesiana* 91: 66-67. Forrás: Bartos-Elekes, 2020

Morando Visconti Erdély-térképének és a megyetérkép-sorozat erdélyi lapjainak későbbi és teljesebb változata Johann Christoph Müller kéziratos Erdély térképe, amely az 1705–1711 közötti periódusban születhetett meg. Ezen a munkán már a megyetérképeken összevontan bemutatott szász székek, Újegyház-, Nagysink- és Kőhalomszék határai és a Szebenschék részeként ábrázolt Szerdahelyszék határa is szerepel (Bartos-Elekes, 2020, pp. 114., 173.). Müllernek 1709-ben egy Erdélyt is tartalmazó országtérképe is megjelent, ami sokáig a későbbi térképek legfontosabb forrásaként szolgált (Bartos-Elekes, 2020, p. 117.).

A 18. század közepén aztán megindult a pontos felmérésekre alapuló térképek készítése Magyarországon, amelyben úttörő szerepet a korát szakmai szempontból jóval meghaladó Mikovinyi Sámuel vállalt. Az ő eredményeit is felhasználva készült el 1769-ben Müller Ignác

Erdélyt is bemutató Magyarország térképe, az első Magyarország teljes területét ábrázoló térkép a török hódoltság kezdete óta (Papp-Váry, 2005, pp. 21., 132-133.). Ugyanebben az időszakban a Habsburg katonai térképezés egyre részletesebb munkákat készített Erdélyről, amely végül az Osztrák–Magyar Monarchia három, 17. és 18. század folyamán lebonyolított katonai felmérésében csúcsosodott ki, amelyek során egységes elvek alapján készülő térképművek születtek meg a birodalom teljes területéről, nagy méretarányban (Bartos-Elekes, 2020, p. 118., Papp-Váry, 2005, p. 27.).

A közigazgatás különleges állapotait mutatja be egy II. József korából, 1784-ből származó alkotás, valamint Andreas Mersich és Joseph Bermann Erdély térképei. Előbbi Erdély rövid ideig fennálló, II. József-féle közigazgatásának állít emléket, amelyet az uralkodó azonos összegű adót fizető területek kialakításának céljával létesített (Papp-Váry, 2005, p. 148.). Utóbbiak az osztrák katonai közigazgatás 1854 és 1860 közötti állapotát elevenítik fel, amelynek keretében a Habsburgok tíz kerületre osztották fel Erdélyt, felborítva a vármegyei-széki rendszert (Köpeczi, 1986, 1432–1437.).

A magyar kartográfia következő jelentős, nemzetközi elismerést kiváltó Magyarország térképe, amely Erdélyt is tartalmazza, Lipszky János nevéhez fűződik. A 12 szelvényből álló alkotás már napjaink pontosságát is megközelítette, minekutána azt a szerző majd 500 hely saját mérései alapján meghatározott földrajzi koordinátáira támaszkodva készítette (Bartos-Elekes, 2020, p. 118., Papp-Váry, 2005, p. 170.). Lipszky műve alapján készültek a kor további, Erdélyt is bemutató országtérképei, Aszalay József, illetve Schedius Lajos és Blaschnek Sámuel munkái (Papp-Váry, 2005, pp. 178–181.).

A pontos felméréseken alapuló térképezés hatására a 19. századtól kezdődően a földrajzi térben végbemenő változások viszonylag gyorsan dokumentálhatóvá és szemléltethetővé váltak. Az 1876-os vármegyerendezés nagyszabású módosításait már néhány évvel később új országtérkép mutatta be. Homolka József 1881-ben megjelent alkotásán már az 1880-ban és 1881-ben az új közigazgatási rendszeren eszközölt kisebb beavatkozások is szemügyre vehetők (Papp-Váry, 2005, p. 234.). A munkán Erdély utolsó Magyarország részeként töltött évtizedeiben érvényben lévő belső közigazgatási határai is megfigyelhetők.

Ugyanezen közigazgatási viszonyokat ábrázolják a Gönczy Pál által tervezett és Kogutowicz Manó által megrajzolt megyetérképek. Az 1890-ben atlasz formájában is kiadott munka önálló térképen mutatja be Magyarország és Horvátország összes aktuális igazgatási egységét, így az erdélyi megyéket is (Papp-Váry, 2005, p. 238.). A megyetérkép-sorozat Erdély viszonylatában a Hevenesi-hagyatékban fennmaradt munka óta az első ilyen jellegű alkotás, és

az egyetlen megyetérkép-sorozat, amelyen az 1876-tól az I. világháború végéig fennálló viszonyok kerülnek megjelenítésre.

Az I. világháború után Erdély Románia részévé vált, így az 1920-as években készült, Románia teljes területét egységes szerkezetű, szögtartó vetületben bemutató, nagy méretarányú szelvények Erdélyre is kiterjedtek, ahogyan a 20. század második felében zajló topográfiai felmérés is (Bartos-Elekes, 2009, pp. 41-42.).

Napjainkra a kartográfia fejlettsége elérte azt a szintet, amelynek köszönhetően a mostanság készülő térképek a földfelszín tényleges állapotát tükrözik. Erdély területéről így ma különféle térképek valóságos sora áll rendelkezésre.

4. A településekkel kapcsolatos adatok forrásai

A korai térképek segítségével messzemenő következtetések vonhatók le egy-egy meghatározott időpillanat településhálózati állapotáról. Ugyanakkor a helyszíni terepbejárások és felmérések alapján készülő kartográfiai alkotások megjelenése előtt a térképek nem a teljes településhálózatot mutatták be. A kartográfiai munkák csak bizonyos időszakonként és nem rendszeresen készültek, sokszor teljesen különböző források felhasználásával. Ennek következtében egy adott időszak településhálózati viszonyainak meghatározásához a térképes ábrázolások mellett elsősorban különböző okiratokra támaszkodhatunk, amelyek a települések létezése mellett azok funkciójáról és névalakjáról is tanúskodnak. Bizonyos okiratokban (például az adománylevelekben), csak kevés település neve jelenik meg, de vannak olyan dokumentumok is, amelyek kifejezetten a helységek összesítését célozták meg. A következőkben ilyen dokumentumokat mutatok be, amihez azonban szükség van néhány fogalom tisztázására.

A **földrajzi név** olyan tulajdonnév, amelyet a földfelszín természetes vagy mesterséges részleteinek azonosítására kisebb vagy nagyobb közösségek használnak (Faragó, 2014, p. 10.).

A **településnév (helységnév)** olyan földrajzi név, amely egy olyan társadalom által létrehozott objektumra vonatkozik, amely az ember lakó-, munka- és pihenőhelyéül szolgál. A településnevek államnyelvi, azaz a helységeket befoglaló állam alkotmányban rögzített, hivatalos, az esetek többségében az állam uralkodó nemzetének tagjai által beszélt nyelven írott alakjai, de sokszor nem államnyelvi formáik is minden országban hivatalosan megállapított és dokumentált nevek (Faragó, 2014, pp. 19., 145.).

A **természetes név** közösségi eredetű, ösztönös keletkezésű földrajzi név (pl. Vásárhely). A megnevezett földrajzi részlet és a név között valamilyen természetes kapcsolat, összefüggés van, tehát motivált nevekről van szó. A természetes nevek keletkezésének ideje és a névadó személy nem azonosítható. Keletkezésekor a név jelentése minden esetben érthető – ún. szónév –, később azonban már nem biztos, hogy megfejtethető, vagyis ún. jelnév (Bartos-Elekes, 2013, pp. 13-14., Faragó, 2014, pp. 13-14.).

A **szónév** konkrét jellemzőket, tulajdonságokat (pl. szín, forma, esemény stb.) közvetít az egyénített földrajzi objektumról (pl. Békás). A szónevek így mindig konkrét nyelvi értelemmel bírnak, jelentésük van. Ha a jelentésüket elvesztik, annak eredete elhalványul, közszoí

jelentéstartalom nélkülivé, tehát **jelnévvé** alakulnak. A jelneveknek, bár a nyelvészek részben megfejtethetik jelentéstartalmukat, önmagukban nincs nyelvi értelmük, kizárólag arra a földrajzi objektumra vonatkoznak, amit jelölnek (Faragó, 2014, pp. 12-13.).

A **mesterséges név** tudatos névalkotással keletkező földrajzi név (pl. Toplica > Maroshévíz). A megnevezett földrajzi részlet és a név között leggyakrabban nem áll fenn semmilyen kapcsolat, tehát motiválatlan nevekről beszélünk. A mesterséges nevek keletkezése többé-kevésbé datálható, a névadó ismert (ez lehet egy hatóság vagy egy személy) (Bartos-Elekes, 2013, p. 15., Faragó, 2014, pp. 16-17.).

A **közösségi név** a mindennapokban használt földrajzi név. Minden természetes úton keletkezett földrajzi név eredetileg közösségi név volt, de nem kizárólag a természetes nevek válhatnak közösségi nevekké. Azokon a helyeken, ahol a lakosság vegyes nemzetiségű, a közösségi neveknek párhuzamosan, több nyelvi formája létezik (Faragó, 2014, p. 26.).

Az **egységesített név** egy adott földrajzi részlet előnyben részesített névváltozata, amelynek pontos, írott alakja rögzített. Az előnyben részesítést és az írott alak rögzítését egy ún. névtestület végezheti el, ami egy törvényes egység (pl. állam) által földrajzi névi ügyekben tanácsadó és/vagy döntési hatáskörrel van felruházva. Egy nyelven belül egy földrajzi részlethez egy egységesített név rendelhető. Több nyelv esetén azonban a névtestület több **egységesített névváltozatot** is megállapíthat (Bartos-Elekes, 2013, p. 26., Faragó, 2014, p. 26–28.).

A **hivatalos név** egy törvényesen alakított névtestület által jóváhagyott és hatáskörén belül alkalmazott földrajzi név, amelynek használata adott közegben kötelező. A településnevek általában hivatalos nevek, amelyeket az aktuális helységnévtárak rögzítenek. Romániában hivatalosan elismerik a települések kisebbségi nyelvű nevének írott alakját azokon a településeken, ahol a kisebbség számaránya meghaladja a 20%-ot. Így az ebbe a kategóriába sorolható erdélyi települések magyar nyelvű nevei napjainkban nem hivatalos nevek, hanem hivatalosan elismert kisebbségi nevek, egységesített névváltozatok, volt viszont olyan időszak a történelemben, amikor hivatalos névként is funkcionáltak (Bartos-Elekes, 2013, pp. 29-30., Faragó, 2014, p. 26.).

A **homonima** két vagy több azonos földrajzi név mindegyike, amelyek különböző földrajzi részleteket jelölnek. Homonimákról beszélünk tehát, ha ugyanazon név több különböző felszíni részletre is vonatkozik (pl. a Brassó név Romániában egy Hunyad megyei és egy Brassó megyei települést is jelöl) (Bartos-Elekes, 2013, p. 12.).

4.1. A pápai tizedjegyzék

A középkori Magyarország, így Erdély településeivel is kapcsolatos egyik, ha nem a legfontosabb forrásanyag az 1332 és 1337 között készült pápai tizedjegyzék, az első megmaradt dokumentum, ami megkísérelte az akkori Magyarország összes plébániájának felsorolását. A tizedjegyzéket a pápai adószedők készítették, a plébániák papjai és az általuk pápai tizedként befizetett összeg mellett feltüntetve a plébániával rendelkező helységek nevét is (Diós–Viczián, 2006). Ezáltal az okirat nemcsak számos középkori templom, hanem rengeteg helység első fennmaradt írásos említését is tartalmazza, így az egyháztörténeti kutatások mellett többek között településtörténeti kutatások egyik alapkövének is számít (F. Romhányi, 2019, p. 340.).

A pápai tizedjegyzéket összeállító adószedők nem magyarajkúak voltak, így a településneveket hallás után jegyezték le, gyakran a felismerhetetlenségig elmasátva őket (Diós–Viczián, 2006). Az anyag felhasználhatóságához nagymértékben hozzájárult Ortway Tivadar munkája (Ortway, 1891), aki, bár nem kevés ízben vétett hibát, amelyeket az utókor később igyekezett helyesbíteni, az eltorzult településnevek jelentős részét beazonosította (F. Romhányi, 2019, pp. 339-340.).

Bár kiemelkedő jelentőséggel bír, a munka nem teljes. Hiányoznak belőle a Győri egyházmegye, a Szepesség, a Csallóköz és az Alföld egyes területeinek plébániái, Erdély területét viszont a Barcaság kivételével lefedi (F. Romhányi, 2019, pp. 340-341.). Az így 4066 plébániát tartalmazó jegyzék az oklevelekben szereplő adatok segítségével megbízhatóan kiegészíthető, ezzel együtt pedig meglehetősen pontos képet fest a bemutatott időszak valóságáról, így statisztikai értelemben mégis teljesnek mondható (F. Romhányi, 2019, pp. 350., 353., 356.).

4.2. Az 1560-as évek dokumentumai

Erdély és főleg a Székelyföld települései történetének vizsgálata szempontjából a 16. század hetedik évtizede szintén vízvélasztónak tekinthető, hiszen ebben az időszakban két olyan okirat is megjelent, ami megannyi helység első írásos említését hordozta magában.

Az egyik ilyen dokumentum a II. János király hadában szolgált udvarhelyszéki főemberek és lófők 1566-os névsora (Szabó, 1876, pp. 195–206.), amely településenként csoportosítja a szolgálatot tevő katonákat, így számos udvarhelyszéki település első írásos feljegyzésének forrásanyagaként szolgál. A főemberek, valamint a lófők, a székelyek három társadalmi rangosztálya, ún. rendje közül a két magasabban jegyzetnek a tagjai. Ahhoz, hogy valaki a legelőkelőbb osztályba, a főemberek csoportjába tartozzon, legalább három telekkel kellett rendelkeznie, míg a lófők azon székelyek voltak, akiknek módjában állt lovon harcolni (Szádeczky-Kardoss, 1927, p. 28.).

Ugyanakkor 1567-ből a székely székek, pontosabban Maros-, Udvarhely-, Csík-, Gyergyó-, Kászon-, Kézdi-, Sepsí- és Orbaiszék adóösszeírása maradt fent az utókor számára (Szabó, 1876, pp. 216–224.), amely székenként csoportosítva közli az adóköteles települések nevét és az azokban található porták számát, így szintén rengeteg helység első írásos említését tartalmazza.

4.3. A Pragmatica Sanctio kora

A magyar rendek az 1722-1723. évi országgyűlésen fogadták el a Habsburg-ház nőági örökösödési rendjét szabályozó törvényt, a III. Károly magyar király által 1713-ban kiadott ún. Pragmatica Sanctio-t, amire azért volt szükség, mert Károly volt a család utolsó egyenesági férfitagja, így halálával e rendelet nélkül a család búcsút inthetett volna az uralkodásnak (Halmos, 2005, p. 157., Szilágyi, 1894–1898). Ennek az időszaknak a településhálózati viszonyait tárja elénk Acsády Ignác munkája (Acsády, 1896).

A török kiűzését és a Rákóczi-szabadságharc leverését követően a szétzilált Magyarország stabil igazgatási alapokra fektetése az 1712–1715. évi pozsonyi országgyűlés során hozott törvényekkel vette kezdetét (Acsády, 1896, p. 11., Halmos, 2005, p. 157.). Az egyik elsődleges teendő az adózás megfelelő megszervezése volt, amelyhez szükség volt a népességi viszonyok alapos, minden szempontra kiterjedő felvételére, ami magába foglalta a települések összeírását is (Acsády, 1896, pp. 11–13.).

Az ezen összeírás során használt adatlapok feldolgozásával állította össze Acsády az időszak demográfiai statisztikáinak adatbázisát, településekre bontva. Az alkotás a kiadás korának helyesírása szerint jegyzi a települések neveit, így ebben a munkában kerül egységes

helyesírás szerint bemutatásra Magyarország (és vele együtt Erdély) településhálózatának legkorábbi állapota.

A munka, bár a kiadás idején használatban lévő településneveket helyezi előtérbe, az összeírás korában használt neveket is feltünteti, ha azok nem kizárólag helyesírásban különböztek egymástól, így többé-kevésbé valós képet fest a településnévi viszonyokról, ezáltal pedig nem csak egyes települések első írásos említésének biztosít esetlegesen teret, hanem a névváltozatok használati ideje közötti határvonal meghúzásának alapjául is szolgálhat (Acsády, 1896, p. 23.).

4.4. A buccow-i összeírás

Az 1760 és 1762 közötti időszakban Adolf Buccow erdélyi főhadiparancsnok rendelkezésére településenként összesítették az ortodox és unitus (görögkatolikus) hitű családok számát Erdélyben (Nyárády R., 1987). Ez már a két felekezet tagjainak harmadik összeírása volt, de az előző kettőt unitus vallási előjárók, 1733-ban Ioan Inocențiu Klein püspök, 1750-ben pedig Petru Aron püspöki vikárius vezették, így a románság irányába részrehajlásokat tartalmazhattak. Ugyanakkor a buccow-i összeírás két egymástól független fronton zajlott, a görögkatolikus egyházi vezetők mellett a politikai hatóságok is elvégezték azt. Ekképpen lehetőség nyílt a két adatsor kiegészítésére, ellenőrzésére, pontosítására és egy valamelyest objektív statisztika hátrahagyására az utókor számára (Ciobanu, 1926, pp. 617-618., Nyárády R., 1987).

Az összeírással létrejött adatsor az erdélyi románság 18. századi helyzetéről nyújt többé-kevésbé átfogó képet, de jelen dolgozat szempontjából sokkal lényegesebb, hogy ennek köszönhetően ebből a periódusból is fennmaradt a korszak erdélyi településeinek jegyzéke. Ebben nagy szerepet vállalt Virgil Ciobanu, aki a Bécsi Hadilevéltárban őrzött eredeti adatokat a 20. század elején lemásolta és közzétette (Ciobanu, 1926). Az anyag közigazgatási egységek szerinti csoportosításban mutatja be az egyes települések ortodox és görögkatolikus hitű családjainak számát. A települések neveit magyarul (kivéve a legnagyobb városokét, amelyek latinul jelennek meg) és zárójelben románul is közli, viszonylag egységes helyesírás szerint. Több helység nevében ekkor jelent meg először megkülönböztető elő- vagy utótag.

4.5. Kezdeti helységnév-beavatkozások

A 18. század végére Magyarországon is kialakult az egyértelmű és a teljes államterületen egységes mértékű tájékozódás igénye az országon belül, amihez egységes helységnevekre is szükség volt. 1773-ban Magyarországon lezajlott a helységnevek hivatalos összeírása (Lexicum Locorum), ez a folyamat azonban Erdélyt nem érintette. A Lipszky János Magyarország térképéhez tartozó névmutató (Lipszky, 1808) erdélyi része szintén kevésbé pontos és részletes, mint a magyar- és horvátországi rész, mert az erdélyi Gubernium nem engedélyezte a vármegyéknek, hogy helységnévlistákkal segítsék Lipszky munkáját. E hátráltatás miatt a szerzőnek más alapanyagokat kellett felhasználnia (Bartos-Elekes, 2013, pp. 90–92.).

Bár az említett művek a településekre vonatkozó földrajzi nevek átfogó és lehető legpontosabb bemutatását célozzák meg, azok nem tekinthetők hivatalos neveknek, hiszen a helységnevek központi szabályozása ekkor még nem kezdődött el, egy-egy településre több különböző név is vonatkozhatott. A földrajzi nevek rendszeres, hivatalos névmegállapítása csak a 19. század közepétől kezdődően indult meg (Bartos-Elekes, 2013, pp. 91-92.).

Az első névrendezési kísérlet a Bach-korszakhoz köthető, ami Magyarországot és Erdélyt egyaránt érintette. Ennek keretében, 1851-ben, majd 1854-ben Erdély közigazgatási átszervezésével párhuzamosan minden erdélyi településnek megszabták a használandó magyar, román és német nyelvű nevét (Bartos-Elekes, 2013, pp. 94-95.).

Bár az ezt követő első, 1857. évi népszámlálás, amelyet Dányi Dezső összeállításában 1992-ben közzétett a Központi Statisztikai Hivatal, nem a hivatalos településneveket használta és nem is követett egységes elvet azok megjelenítésében (Dányi, 1992, p. 413.), több székelőföldi helység a román állam által napjainkban hivatalosan elismert magyar nyelvű nevének első írásos feljegyzését tartalmazta.

Jelen dolgozat tekintetében ugyanebből a szempontból fontosak az 1873-tól kezdődően rendszeresen megjelenő hivatalos helységnévtárak, amelyek létrejötte ellenére a névmegállapítás a század legvégéig még rendszertelen és összehangolatlan maradt. A helységnévtárakban jól nyomon követhető az ebben az időszakban a településekre jellemző névváltoztatási trend, amely tulajdonképpen egyenértékű a helységnevek magyarosításával. Ezek keretében többek között hivatalossá emelték a magyar nyelvű névváltozatokat a több nyelvű névváltozattal rendelkező helységek esetében (pl. az ugyanarra a településre vonatkozó Nagy-Teremia és Marienfeld nevek közül a Nagy-Teremia vált hivatalossá), felelevenítették a régi magyar neveket (pl. az okiratokban a középkorban Révkápolnok, a 18. század közepétől viszont csak Vád néven szereplő település hivatalos neve Révkápolnok lett), átírással (pl.

Blozsa > Balázsszeg) vagy fordítással (Pojnica > Kismező) magyarosították az idegen eredetűeket, vagy jelzőkkel látták el őket (pl. Püspöki > Biharpüspöki) a homonímiák elkerülése érdekében (Bartos-Elekes, 2013, pp. 113-114.).

4.6. A helységnévrendezés

A névmegállapítás rendszertelenségének végül az 1898-as IV. törvénycikk vetett véget, amely úgy rendelkezett, hogy minden községnek csak egy hivatalos neve lehet, amelyek meghatározását az Országos Községi Törzskönyvbizottságnak kell végeznie, tekintettel a nevek helyesírásának egységesítésére, a névváltozatok és a homonimák kiküszöbölésére. A törzskönyvbizottság által javasolt nevet a belügyminisztérium tette hivatalossá. A bizottság 1898 és 1912 között az összes vármegye összes községének nevére javaslatot tett, azok jóváhagyása a legtöbb közigazgatási egység esetében meg is történt, ám Erdély területén Fogaras és Hunyad vármegyékben elmaradt (Faragó, 2014, pp. 165–167.). Emiatt a névrendezést egyrészt befejezetlennek lehet tekinteni, másrészt ezeken a vidékeken mai napig találunk példát homonímiára (pl. Brassó megyében két Földvár nevű település is van) (Bartos-Elekes, 2013, pp. 115., 119.).

E névrendezés kétségtelen haszna volt, hogy minden településhez egy és csakis egy hivatalos nevet rendelt, amelynek egyértelmű volt a helyesírása, ezáltal kiküszöbölte a rengeteg homonima és névváltozat által okozott tájékozódásbeli problémákat. Ezen kívül eltörölte a fölösleges jelzőket és megteremtette azt az elvet a magyar nyelvben, miszerint minden helységnév egybeírandó. A névrendezés során az ekkor országos szinten létezett több, mint tizenkétezer helység harmadának neve jelentős változáson esett át (Bartos-Elekes, 2013, p. 116.).

A törzskönyvezés végeredményét az 1913-ban kiadott helységnévtár összegezte (Faragó, 2014, p. 168.). Ez az anyag jelen dolgozat szempontjából a településnevek változása tekintetében kiemelkedő jelentőséggel bír, hiszen a törzskönyvezés végleges állapotát magába foglaló első, de a trianoni békediktátumot megelőző utolsó hivatalos helységnévtárról van szó.

4.7. A 20. század és az 1956-os helységnévtár

Az 1920-ban aláírt trianoni béke nyelvi és mennyiségi tekintetben hatalmas változást hozott a törzskönyvezés óta hivatalos nevekként dokumentált és használt települések körében. A magyar államterület csökkenésével mintegy 9200 település kikerült a magyar közigazgatás alól, magyar nyelvű neveik jelentős részét kiiktatták a hivatalos névhasználatból. Ennek következményeként a Kárpátokon belüli magyar helységnévanyag számottevő hányada sorvadni kezdett (Faragó, 2014, p. 172.). Azóta, az 1940–1944 közötti időszakot kivéve, amikor Észak-Erdély és Székelyföld nagy része ismét Magyarországhoz került, az erdélyi településnevek államnyelvi formája a román nyelvű név (Faragó, 2014, p. 179.).

Ennek az időszaknak egy fontos állomása az erdélyi települések tekintetében az 1956-os év. Az ekkor, már román hatóságok által kiadott helységnévtár (Indicatorul alfabetic al localităților din Republica Populară Română, 1956) tanúsága szerint a településhálózat átszervezése nyomán rengeteg új helység létesült Erdélyben, más településektől való különválásukat követően. Ennek nyomán kutatásom szempontjából ez a munka is kiemelt jelentőségű. Bár a helységnévtár a helységek felsorolásánál a települések magyar neveit nem említi, a névtár végén egy magyar-román visszakeresőben megtalálhatók (Bartos-Elekes, 2013, p. 166.), ami tovább növeli az anyag fontosságát.

Románia, így Erdély települései is 1968 óta sajátos közigazgatási rendszerbe szerveződnek. E rendszer alapegysége a falu (sat), amely egy közigazgatásilag, illetve statisztikailag nem önálló helység. Több falu egy községet (comună) alkot, amelynek központi települése a községközpont (reședința de comună). Itt találhatóak a község végrehajtó irányító szervei, a polgármesteri hivatal és a helyi tanács. A városokhoz (oraș) és a megyei jogú városokhoz (municipiu) szintén tartozhatnak közigazgatásilag nem önálló falvak. 1968-ban vezették be ismét Romániában a megyerendszert is, ami azóta is érvényben van. (Faragó, 2015, pp. 277-278.).

5. A kutatás célja

A tágan értelmezett Erdély írásos feljegyzések óta létezett településeinek összesítését és bemutatását megcélzó kutatás első szakaszaként a történelmi Székelyföld helységeit kísérem meg egybegyűjteni és azok meghatározott változásait szemléltetni.

A munka kézzel fogható végtermékének egy olyan weboldalt szánok, amely a települések írásos említéseit felhasználva, interaktív módon képes bemutatni azt, hogy az egyes helységek mikor léteztek, tehát mikor keletkeztek, esetleg pusztultak el, hogy a különböző időszakokban milyen szerepet töltöttek be a településhálózatban és hogy milyen neveket viseltek a történelem folyamán.

Ezt megvalósítandó, egy olyan adatbázis létrehozására van szükség, amely egyrészt lehetővé teszi a települések csoportosítását, másrészt jelöli a helységek létezésének, jogállásbeli változásainak, különböző neveik használatának kezdeti és végső időpontját, azonosításukhoz szükséges általános adatokat, illetve az információk eredetére utaló forrásmegjelölést.

A weblap elkészítésének célja a székelyföldi településekkel és azok történelmével kapcsolatos kutatások leegyszerűsítése, a helységnévtárak és -könyvek böngészésével töltött idő lerövidítése, természetesen minden település esetén a közzétett adatokat szolgáltató forrásanyag feltüntetésével, az ellenőrzés és a részletes információk gyors elérése lehetőségének megteremtése érdekében.

Cél továbbá a vizualizációs megoldások kivitelezésében való tapasztalatszerzés, ami a későbbiekben a tágan értelmezett Erdély összes, írásos feljegyzések óta létezett települését bemutató vizuális anyag készítésekor kerülhet felhasználásra.

6. Módszerek

6.1. *Forrásanyagok*

A településekkel kapcsolatos adatokat elsősorban Szabó M. Attila Erdély, Bánság és Partium történeti és közigazgatási helységnévtára (Szabó, 2003) című művéből kölcsönöztem. Ez az alkotás összesíti a legtöbb ma is létező (tágon értelmezett) erdélyi település különféle forrásokban fellelhető írásos említéseit, évek szintjén azok időpontját, feltüntetve a nevek eredeti alakját. Jelöli ugyanakkor, hogy a települések mely említéseikkor bírtak városi kiváltságokkal, voltak önállóak, vagy tartoztak más településekhez, hogy mikor melyik közigazgatási egység részét képezték, illetve mai és történelmi névváltozataikat, tehát rengeteg olyan információt, amit a kutatás szemléltetésre kíván bocsátani. Bár egy rendkívül kimunkált és nagy adatmennyiséget hordozó munkáról van szó, csak szöveges formában elérhető, így a jelentékenyebb számú települést érintő kutatások esetén használata sok időt vesz igénybe. Munkám a vizuális megjelenítés által épp ennek ellensúlyozását tűzi ki célul.

Hasonló jellegű alkotás Vistai András János Tekintő – Erdélyi helynévkönyv című műve (Vistai, é.n.). Bár részletességében nem éri el a Szabó M. Attila által összeállított anyag szintjét, ritka hiányosságait alkalmanként kiegészíti, így néhány esetben ezt a munkát is használtam, ahogy Léstyán Ferenc Megszentelt kövek – A középkori erdélyi püspökség templomai című könyvét is (Léstyán, 2000). Utóbbi, bár nem a települések írásos említéseinek összesítését célozza meg, első feljegyzéseiket sok esetben jelöli, néha a Szabó M. Attila anyagában szereplőknél korábbi datálású említéseket is magába foglalva, így ez a munka is hasznosnak bizonyult.

Ezek a művek ugyanakkor csak nagyon ritkán tesznek említést a török kor vége, tehát a 18. század kezdete előtt elpusztult településekről. Az olyan, általam megvizsgált alkotásokból, amelyek például a középkori Magyarország településeinek összesítésére fektetnek hangsúlyt, mint Csánki Dezső (Csánki, 1890) és Györffy György (Györffy, 1987) munkái, a Székelyföldre vonatkozó részek, különböző okokból, kimaradtak. Elképzelhető, hogy a Székelyföldön valóban kevés olyan település létezett, amely még a török kor vége előtt jutott az elpusztulás sorsára, de ennek megállapításához a jelenleginél szélesebb körű kutatásokra van szükség, ezért az esetleges ilyen helységek bemutatására ebben a dolgozatban nem került sor.

Bizonyos, újonnan keletkezett önálló településekről egyik említett anyag sem közöl információkat. Bár e települések létezése ismert, keletkezésükre, esetleg neveik alakulására vonatkozó írásos feljegyzések nem elérhetőek. A kutatás jelen szakaszában a rendelkezésre álló időkeret szűkössége miatt ezekre a településekre úgy tekintettem, mintha az adatgyűjtés idején keletkeztek volna, ám a későbbiekben ebben a tekintetben vélhetően azokra a népszámlálási

statisztikákra támaszkodom majd, amelyek először kezelték őket önálló településként. E helységek felvételének alapját az Open Street Map adta.

A forrásanyagokból kinyert, településekkel kapcsolatos információkat adatbázisban rendszereztem.

6.2. A kutatás során követett irányelvek

A vizuális anyag elkészítéséhez egy térinformatikai módszerekkel feldolgozható adatbázis létrehozására volt szükség. A településekről hatalmas mennyiségű, írásos feljegyzések formájában hozzáférhető adat áll rendelkezésre, ezt az adatmennyiséget teljes egészében azonban rendkívül bonyolult, talán nem is lehetséges a felhasználók számára könnyen fogyasztható módon bemutatni. Éppen ezért a szemléltetést bizonyos keretek közé kell szorítani. Szem előtt tartva a kutatás elsődleges célját, a településhálózatban végbemenő változások vizuális reprezentációját, az adatbázis megvalósításakor néhány olyan alapelvet határoztam meg, amelyek az adathalmaz célnak megfelelő szűrését segítették elő. Fontos szempont volt továbbá a vizuális anyag létrehozásának nehézségi foka, így az irányelvek az adatok leegyszerűsítésén keresztül a bonyolultság minimalizálását is szolgálták. Mivel a szemléltetés a települések létezése mellett, azok jogállás- és névhasználatbeli változásainak bemutatását is megcélozza, az alapelvek főként az ezekkel kapcsolatos adatok szelektálását eredményezték.

Ami a települések jogállását illeti, ebben a tekintetben az egyszerűség kedvéért falvakat és városokat különítettem el egymástól. A történelem különböző periódusaiban a településeket e két nagy csoporton belül további kategóriákra lehetett osztani, egy bizonyos korszakban megkülönböztethettünk például mezővárosokat és szabad királyi városokat, egy másikban rendezett tanácsú- és törvényhatósági jogú városokat, napjainkban pedig városokat és megyei jogú városokat. Az alapvetően rurális jellemzőkkel rendelkező települések elkülönítése az urbanizáltabb helységektől (ennek szempontjai természetesen az idő előrehaladtával sokat változtak) viszont mindig megállta a helyét. Tekintettel erre, valamint figyelembe véve azt, hogy a számtalan kategória és az ezek között végbemenő változások szemléltetése igen nehézkes lett volna, a települések e két nagy csoportra történő osztása mellett döntöttem, bár a különféle jogállások reprezentációjára a kutatás előrehaladtával mindenképpen érdemes lenne megoldást találni.

Arra törekedtem, hogy a vizuális anyag éves bontásban legyen képes bemutatni, hogy a települések éppen melyik kategóriához tartoztak. Itt is kompromisszumokat kellett azonban kötnöm, hiszen bizonyos települések jogállása, az írásos feljegyzések alapján akár többször is

megváltozott a történelemben. Ez rendkívüli mértékben bonyolította volna az adatbázis és a vizuális anyag elkészítését, ezért a kutatás jelen szakaszában kettőre korlátoztam a lehetséges jogállásváltozások számát. Ezáltal nem csak azt lehetett szemléltetni, ha egy településnek megváltozott a jogállása az idők során, hanem azt is, ha az visszanyerte eredeti besorolását. A megváltozott jogállás elnyerése és az eredeti jogállás visszanyerése közötti esetleges változásokat nem vettem figyelembe, azaz a településeket az első nem eredeti jogállásukon történő írásos említésétől az utolsó megváltozott jogállásukon való említésüket követő első írásos feljegyzésig megváltozott jogállásúnak tekintettem, függetlenül attól, hogy ebben az időszakban említették-e őket még eredeti jogállásukon vagy sem.

Még több változást figyelhetünk meg ugyanakkor abban, hogy egy adott településre milyen magyar név vonatkozott egy meghatározott időszakban. A sokáig egységesítetlen helyesírás miatt gyakran csupán kis mértékű változások tapasztalhatók az ugyanarra a településre vonatkozó nevek alakjaiban, ezért a kutatás keretében csak a nagyon egyértelmű különbségeket vettem figyelembe. Ilyennek számított az, ha egy település neve elő- vagy utótaggal egészült ki, vagy teljesen más néven hivatkoztak rá a források.

Az egyszerűség kedvéért minden településnek kizárólag egy, az aktuálistól eltérő névalakját mutattam be az anyagban, ha szükség volt rá. A nevek gyakori változása okán gondoskodnom kellett arról, hogy a kiválasztott névváltozat azon periódus legjellemzőbbje legyen, ami alatt a települések jelenlegitől különböző neveit használták. Bizonyos esetekben több olyan névalakkal is találkoztam, amit bemutatandónak tartottam, ezért néha zárójelben megjelenítettem egy ritkábban használt vagy későbbi datálású névváltozatot, összevonva a két jelenlegitől különböző névalak használati idejét.

A különböző településnevek bemutatásával szintén az volt a célom, hogy a vizuális anyagból ki lehessen olvasni, hogy milyen maitól eltérő nevek vonatkoztak a településekre a történelem folyamán. Ennek időszakokra történő lebontása azonban sokkal körülményesebb, mint meghatározni azt, hogy egy település mettől meddig volt más és más jogállású. Az aktuálistól különböző nevek használatának kezdetét azok első írásos forrásokban való szereplése határozta meg az anyag készítésekor (ez többnyire egybeesett magának a településnek az első írásos említésével). Mivel az alapot az 1913-as hivatalos helységnévtárban rögzített magyar településnevek adják, ezért az ezektől eltérő nevek használatát lezártak az 1913-ban már törzskönyvezett településnév első lejegyzett megjelenésétől fogva tekintettem, kivéve, ha első írásos említése után a törzskönyvezett településnevet sokáig nem használták. Ezekben az esetekben az 1913-ban hivatalosnak nyilvánított alak rendszeres használatának kezdetével vált a törzskönyvezettől eltérő változat használatának lezárása egyenlővé. Hogyha

az 1913-ban törzskönyvezett településnév első lejegyzett említése korábbi volt a másik bemutatott névalakénál, szintén a fenti szabályok léptek érvénybe, annyi különbséggel, hogy a törzskönyvezettől eltérő név csak akkor jutott szerephez az anyagban, ha volt egy írásos említések által meghatározható időszak, amelyben nem az 1913-ban rögzített településnévvel egyidejűleg élt (az írásos említések alapján) a nyelvben, hanem önállóan. Ellenkező esetben csak az 1913-ban hivatalos településnév került bemutatásra. Az 1913 után létesült vagy önállósult települések esetében a törzskönyvezett név helyét az 1956-os helységnévtárban szereplő magyar névalak vette át. Ez a megoldás nem feltétlenül tükrözi minden esetben hűen a valóságot, ugyanis a különböző névváltozatok gyakran éltek párhuzamosan a nyelvben, azonban a kivitelezés egyszerűsítéséhez szükség volt ilyen jellegű megkötésekre. Ugyanakkor előfordulhatott az is, hogy egy település szász névalakja előbb szerepelt a feljegyzésekben, mint a magyar alak. Ilyenkor a magyar településnév megjelenéséig a szász névalak került bemutatásra, méghozzá a mai német helyesírási szabályokhoz igazodó formában.

Ugyanakkor néhány, a települések létezésére vonatkozó kikötést is tennem kellett. Azon települések megalakulásának, amelyek önállósulásuk előtt, az írásos források tanúsága szerint, más helységek részét képezték, önállóvá válásukat tekintettem. Végig önálló településként vettem számításba a megjelenítésnél viszont azokat a helységeket, amelyek ma önállóak, első írásos említésükkor is önállóak voltak, azonban egy bizonyos periódusban igazoltan más települések részét képezték, esetleg bizonyítottan elpusztultak (tehát ezek nem tűnnek el az adott időszak bemutatása során a vizuális anyagból).

6.3. Az adatbázis összeállítása

A településeket székek szerint csoportosítva szerveztem Excel-táblába. Az adatbázis egyes munkalapjain 17 oszlopban jegyeztem le a helységek különböző tulajdonságait.

Minden települést egyedi azonosítóval láttam el, a majdani térinformatikai feldolgozás gördülékenysége érdekében. Az egyedi azonosítók az adott települést befogadó székre utaló két betűből és a helység széken belüli első írásos említés szerinti sorrendjében elfoglalt pozíciójára utaló számból épültek fel. Tehát Marosszék legkorábban említett települése az *MSZ1*, Udvarhelyszék negyedik legkorábban említett települése az *USZ4* azonosítót kapta. Néhány, utólag felvett település azonosítójának számkomponense nem tükrözi az első írásos említés szerinti sorrendben elfoglalt helyét. E helységek azonosítója a felvétel pillanatában legkisebb felhasználatlan számmal egészült ki. Az ugyanabban az évben említett települések azonosítójának számkomponensét a betűrend alapján határoztam meg. Ha a települések széki hovatartozása bizonytalan volt (ez leginkább az újonnan létesültek esetén merült fel), akkor a

történelmi forrásokban róluk vagy mai községeik más falvairól lejegyzett információkat tekintettem mérvadónak.

Az adatbázis szervező elve, a belőle készülő weboldal rendeltetésének fényében, az évszám volt. Külön oszlopban tároltam egyrészt a települések első és utolsó írásos említésének évét. Utóbbinak értelemszerűen az elpusztult települések esetén volt különösebb jelentősége, a napjainkban is létező helységekhez tartozó rekordok utolsó írásos említésnek szánt oszlopába a 9999-es érték került, ezzel elkerülve a weboldal zavartalan működésének akadályozását.

A települések létezésének keretet adó évszámok mellett, évszámban kifejezett időpillanathoz kötöttem a helységek jogállásában bekövetkező változásokat is, amint azt az előző fejezetben részletesen tárgyaltam. Egy oszlopban a települések eredeti jogállásának időben első megváltozásának évszámát jelöltem. Ha egy település kezdetben falu volt, később azonban városi kiváltságot kapott, ebbe az oszlopba a helység első városként való írásos említésének évszáma került. Egy másik oszlop a települések megváltozott jogállásának eredeti jogállássá történő, időben utolsó visszaalakulásának évszámát tartalmazta. Tehát, ha az előbbi településünk idővel elvesztette városi jogállását, akkor ez az oszlop a helység utolsó városként történő említését követő első írásos feljegyzés évszámával egészült ki. Így például az adatbázis a településeket első és utolsó városként történő említésük között városnak tekinti, az ebben az időszakban felmerülő esetleges további változásokat nem veszi figyelembe. Az átalakulások szemléltetéséhez szükség volt egy olyan oszlopra is, ami a települések eredeti és egy másikra, ami azok megváltozott jogállását jelöli. Ha egy helységnek nem változott a jogállása az idők során, vagy csak egy átalakuláson ment keresztül, a megfelelő oszlopokba nem került semmiféle érték.

Az adatbázis évszámokkal lehatárolt intervallum segítségével szemlélteti azt is, hogy a települések mikor viseltek a jelenlegi magyar nyelvűtől eltérő nevet az idők folyamán. Ennek részleteiről szintén az előző fejezetben olvashatunk. Egy oszlopban a település törzskönyvezett vagy más hivatalos dokumentumban rögzített, egy másikban egy vagy két ettől eltérő magyar nevét jelöltem. Egy harmadikban és egy negyedikben általában utóbbi, de ma már nem létező települések esetén előfordul, hogy előbbi név (nevek) rendszeres használata kezdetének és végének évszáma szerepel. Ha egy település a helységnévrendezés előtt elpusztult, vagy más helységekbe olvadt, két (adott esetben három) egymástól különböző, törzskönyvezés előtti neve is bemutatásra kerülhetett.

Jeleznem kellett ugyanakkor, hogy az adatbázisban szereplő helységek ma milyen települések részét képezik, az olyan helységek azonosítása érdekében például, amelyek napjainkra beleolvadtak más településekbe, vagy amelyek a vizuális anyagban egy bizonyos

ideig az 1913-as helységnévtárban rögzített alaktól eltérő nevükön kerültek bemutatásra (pl. Bálintfalva > Nyárádbálintfalva). A befogadó települések magyar, román, és ha lehetett, német névalakját is megadtam, többnyire a Szabó-féle anyaghoz igazodva. Feltüntettem az adatbázisban továbbá azt is, hogy a települések melyik 2022. évi közigazgatási egységhez (megyéhez) tartoznak.

Végül, de nem utolsó sorban minden település esetén jelöltem az adatokat szolgáltató forrásanyag szerzőjének vezetéknévét, hogy aki az anyagot további kutatásokra szeretné használni, könnyen megállapíthassa, hogy honnan származnak a bemutatott információk. Emellett fenntartottam egy oszlopot az esetleges megjegyzéseknek is.

6.4. Térinformatikai feldolgozás

Az adatbázis feltöltését követően a QGIS nevű, nyílt forráskódú térinformatikai szoftverben, a programba integrált Open Street Map nevű, bárki számára hozzáférhető internetes térképszolgáltatás segítségével lokalizáltam az adattáblába bekerülő településeket, megjelölve őket a megfelelő egyedi azonosítóval. A lokalizált településeket egy pont geometriájú shape-fájlban (tehát vektoros formában) tároltam, amelyben minden településhez egy adott pont tartozott. A pontokat a települések templomai közelében, vagy ezek Open Street Map-en való megjelölése hiányában fontosabb útkereszteződésekben helyeztem el, hogy bármilyen időszakban viszonylag pontosan reprezentálják a települések pozícióját. Az állomány attribútum-táblája kezdetben kizárólag egy mezőt tartalmazott, amelyben a lokalizáláskor a településekhez rendelt azonosító szerepelt. Mivel ennek a mezőnek a tartalma teljes mértékben megegyezett a települések tulajdonságait felvonultató Excel-tábla egyedi azonosítókat magába foglaló oszlopával, az Excel-állomány tartalmát könnyedén hozzákapcsolhattam a földrajzilag is pozicionált településekhez. A shape-állomány attribútum-táblájába tehát az Excel-tábla tartalma került. Ehhez egy újabb mezőt adtam hozzá, amelyben a helységek egyedi azonosítók szerinti leválogatása alapján jelöltem, hogy a települések melyik székely székhöz tartoznak. A települések földrajzi helyzetét és adatait egyaránt hordozó vektoros fájlból egy, a vizuális anyag elkészítésénél használható GeoJSON kiterjesztésű, szintén vektoros formátumú állományt generáltam.

A <http://geo-spatial.org> internetes oldalon (Crăciunescu, 2007) ingyenesen elérhető, Románia községhatárait tartalmazó, terület geometriájú vektoros állomány általam lokalizált településeket magukba foglaló poligonjainak összevonásával előbb a történelmi székely székek, majd Székelyföld határát is megalkottam. Mivel napjainkban nem minden székelyföldi település tartozik olyan községhez, amelyben kizárólag az egykori Székelyföld részét képező

helységek vannak, a mai községhatárok összevonásával képzett székhatárokat néhány helyen át kellett alakítanom. Az igazításhoz a Kogutowicz Manó rajzolta, Csánki Dezső által tervezett, a 15. század végi Magyarország közigazgatási viszonyait bemutató térképe alapján (Kogutowicz, 1897) digitalizált, székely székhatárokat is tartalmazó, vonal geometriájú vektoros állományt használtam fel. A székhatárok korrigálását követően egyesítettem az egyes székek határait tároló állományokat, majd egy másik fájlban összevontam a székely székeket reprezentáló poligonokat, létrehozva Székelyföld határát is. A két felület geometriájú fájl vonal geometriájú állományokká alakítottam, amelyeket szintén GeoJSON kiterjesztéssel mentettem el.

6.5. A weboldal elkészítése

A rengeteg információt tartalmazó adathalmaz egy weboldal keretében öltött vizuális formát. Ehhez a Leaflet nevű, nyílt forráskódú, interaktív térképek készítésére használható JavaScript könyvtárat hívtam segítségül. A weboldal működése alapjául szolgáló forráskód tehát a JavaScript nevű programozási nyelvben íródott, míg a weboldal szerkezetét a kifejezetten erre a célra kifejlesztett HyperText Markup Language (HTML) leírónyelv felhasználásával alakítottam ki.

A weboldal célja az volt, hogy egy (vagy több) kicsinyíthető, nagyítható és mozgatható internetes térképszolgáltatást háttértérképként felhasználva, a földrajzi térben láttassa Székelyföld és a székely székek határát, valamint a székelyföldi településeket és képes legyen azok meghatározott változásainak bemutatására. Ez, az ebben a szellemben készült adatbázist is integráló, GeoJSON kiterjesztésű vektoros állományok igénybevételel történt, amelyek értelmezésére képes a Leaflet.

A weblapba végül két háttértérképként szolgáló, bárki számára ingyenesen hozzáférhető internetes térképszolgáltatást is beágyaztam. A munka alapértelmezett háttértérképének a Stamen Design adatvizualizációval foglalkozó ügynökség által készített Terrain nevű térképszolgáltatását választottam. Az általam használt változat kizárólag a Föld felszínrajzának bemutatását szolgálja, így igazán alkalmas a háttértérképi funkció betöltésére, a tematikus tartalom kiemelésére. Ezt a felhasználó tetszés szerint a lokalizálás során is segítségül hívott Open Street Map-re cserélheti, amelynek köszönhetően lehetőség nyílik egy bizonyos korszak településhálózati állapotának mai településhálózattal történő összevetésére.

Ahhoz, hogy a településhálózat időbeli változásait szemléltetni tudjam, szükség volt egy változóra, ami mindig az éppen aktuális évszámot tartalmazza. E változó alapértelmezett értéke 1175, ami a legelső, írásos feljegyzésekben szereplő székelyföldi települések első írásos

említésének évét közvetlenül megelőző évnek felel meg. Az aktuális évszámot a weboldal kezelőfelületének három különböző elemével, egy szövegdobozzal, egy gombbal és egy csúszkával lehet szabályozni. Az objektumokhoz különböző függvényeket rendeltem, amelyek az elemek működtetését szolgálják.

Az objektumok közül a csúszka és a szövegdoboz hasonló elv alapján működik, míg a gomb megnyomása által előidézett jelenség ezektől eltérő. A weblap megnyitásakor a csúszka és a szövegdoboz megkapják az aktuális évszámot tartalmazó változó alapértelmezett értékét. A szövegdobozhoz rendelt függvény előidézi azt, hogy a hozzá kapcsolt érték változtatása esetén a csúszkához rendelt érték is módosuljon, így a weboldalon a csúszka által jelölt érték mindig szinkronban lesz a felhasználó által a szövegdoboz segítségével lekért értékkel.

Akár a csúszkához, akár a szövegdobozhoz rendelt értéket változtatjuk, az aktuális évszámot hordozó változó értéke is módosul. Minden változtatáskor egy lekérdezés fut le a településeket tartalmazó GeoJSON-állományban, amelynek eredményeként kizárólag azok a települések jelennek meg a weboldalon, amelyek első írásos említése a változtatás utáni aktuális évszámnál korábbi és utolsó írásos említése ennél későbbi.

A két objektumhoz rendelt függvények megvizsgálják azt is, hogy az előbbi feltételnek megfelelő települések keresztülmentek-e valaha jogállásváltozáson. Ha igen, akkor a településeket az éppen aktuális jogállásukhoz tartozó szimbólum segítségével tüntetik fel a weblapon. A különböző jelekre vonatkozó stílusbeállításokat egy erre a célra használt változó tárolja.

Emellett minden megjelenített településhez egy kattintásra megjelenő, állandó tartalommal rendelkező és egy, az egér településjel fölé mozgatása következtében felugró, változó tartalmú címke kapcsolódik. Utóbbi a települések adott évben jellemző nevét jelöli, a pillanatnyi évszám függvényében, míg előbbi ettől függetlenül a települések mai magyar és román nevét, első írásos említésének idejét és az adatkölcsonzó forrás szerzőjének vezetéknévét, továbbá azt, hogy a helység melyik székely szék és mai közigazgatási egység részét képezi.

Úgy a csúszkához, mint a szövegdobozhoz csupán 1175 és 2022 közötti értékeket rendelhetünk. Ha a szövegdobozba egy, ezen az intervallumon kívül eső érték kerül, a weboldal hibaüzenetet küld a felhasználónak.

Ami a gomb működését illeti, ennek megnyomása a csúszkához rendelt érték folyamatos, eggyel való, meghatározott időközönkénti növelését eredményezi újbóli megnyomásig, egy erre szolgáló függvény használatán keresztül. Ezáltal a székelyföldi településhálózat évenkénti

változásának szemügyre vétele válik lehetővé. Ha a csúszkához rendelhető érték ily módon eléri a maximumát, a függvény a minimumértéket rendeli a csúszkához, majd folytatja működését.

Székelyföld és a székely székek határának megjelenítése már sokkal kevésbé bonyolult. Az ezeket tartalmazó GeoJSON állományok beolvasásakor a forráskód hozzájuk rendeli az erre a célra létrehozott változóban eltárolt stílusbeállításokat, amelyek a weboldal használata alatt a települések körében lezajló eseményektől függetlenül változatlanok maradnak.

A weblap dizájnjának kialakításához bizonyos elemeket az ingyenesen felhasználható HTML-sablonokat felvonultató www.w3schools.com oldalról vettem át.

7. Eredmények

A kutatás keretében 585 székelyföldi települést sikerült azonosítanom. Ezek teljes felsorolását az 1. melléklet tartalmazza. A települések székek szerinti megoszlását az 1. táblázatban láthatjuk.

1. táblázat: A székelyföldi települések székek szerinti megoszlása

Székely szék neve	A székhez tartozó települések száma
Aranyosszék	24
Csíkszék	141
Kézdiszék	33
Marosszék	145
Orbaiszék	20
Sepsiszék	65
Udvarhelyszék	157
Összesen	585

A 2. táblázat a székelyföldi települések első írásos említésének ideje szerinti csoportosítását ábrázolja. Ebből szépen kirajzolódik, hogy a székelyföldi helységek zöme már a középkorban létezett. A 16. század végéig 441 település jelenik meg az írott forrásokban, ez az általam összegyűjtött helységek több, mint háromnegyedét teszi ki. A táblázatból kiolvasható az is, hogy a török korban nagyon kevés új település létesült, de legalábbis kevésről tettek említést a feljegyzések. Mindössze 11 olyan helység van, amelynek első írásos említése a 17. századból származik. Jelentősebb számban a 20. század folyamán jelennek meg még települések, ezek többnyire a középkori helységek egykori részeinek önállósulása nyomán keletkeztek. Két település első írásos említéséről nem számoltak be a felhasznált forrásanyagok, létezésüket a különböző internetes térképszolgáltatások igazolják, valószínűleg a 20. század során alakulhattak meg.

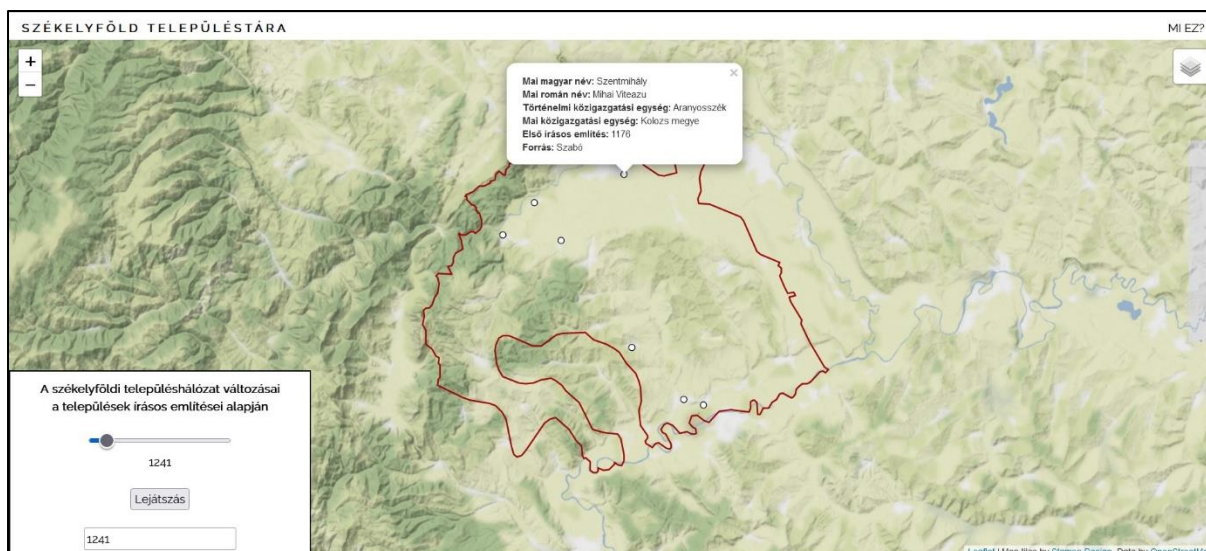
2. táblázat: A székelyföldi települések első írásos említésének ideje szerinti csoportosítása

Évszázad	Az adott évszázadban létesült települések száma
12. század	3
13. század	22
14. század	156
15. század	91
16. század	169
17. század	11
18. század	32
19. század	6
20. század	93
nem ismert	2
Összesen	585

A következő alfejezetekben vessük össze az egyes székek történetét a kutatás során tett megállapításokkal, kihasználva a weboldal nyújtotta lehetőségeket.

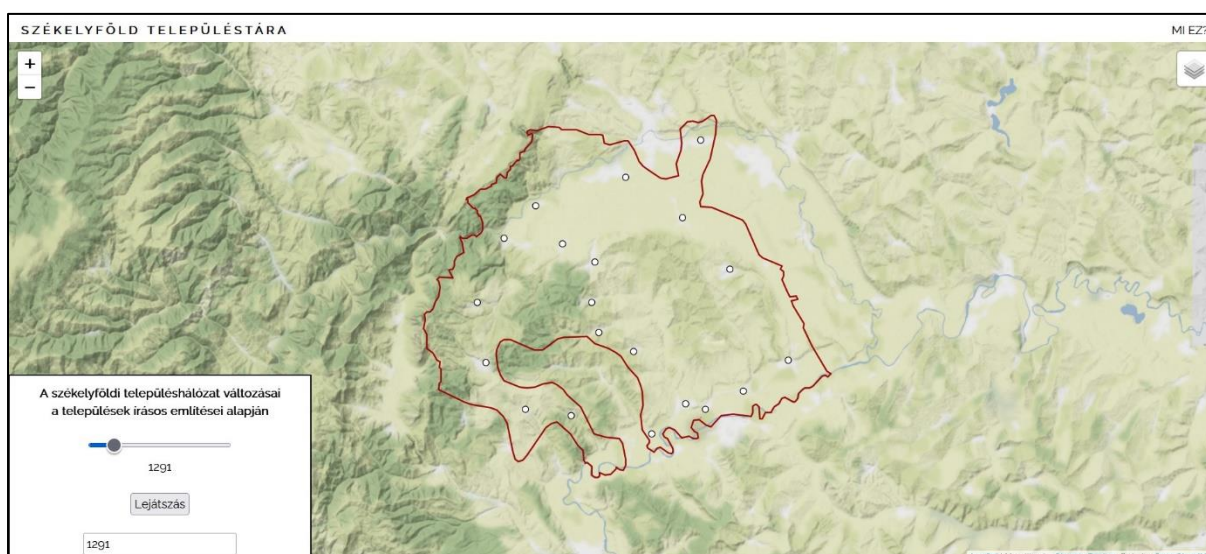
7.1. Aranyosszék

Aranyosszéket Szászkézd környékéről betelepült székelyek alapították meg a 13. század végén (Köpeczi, 1993, p. 162.). Más források szerint Aranyosszék területén a tatárjárást követő áttelepítések előtt is élt hun eredetű népesség (Orbán, 1868). Bár ezeket a feltételezéseket Orbán Balázs is fenntartásokkal kezelte, beszédes, hogy a települések első írásos említései alapján ezen a területen, 1241-ben hét helység is létezett: Sinfalva, Szentmihály, Várfalva, Dombró, Kövend, Felvinc és Veresmart (lásd 2. ábra). Ezek a települések a történelmi Székelyföld területének legkorábban említett települései közé tartoznak, Sinfalva, Szentmihály és Várfalva első feljegyzése egyenesen a 12. századból, 1176-ból származik.

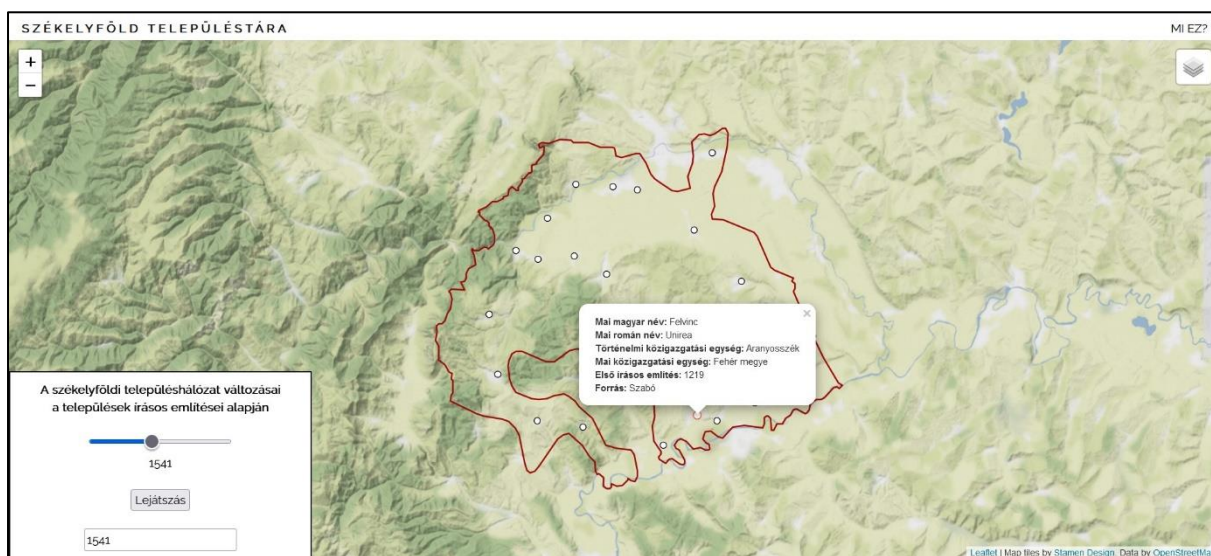
2. ábra: A későbbi Aranyosszék területén található, 1241-ig említett települések

Aranyosszék területét IV. Béla adományozhatta a székelyeknek a tatárok pusztításával szemben mutatott hősiességükért, erről azonban írásos bizonyíték nem tanúskodik, így az igazgatási egység jogi értelemben való megalakulásának az eredetileg Szászkezd környéki székelyek betelepítése tekinthető, ami egyes történészek szerint már az 1270-es évek elején bekövetkezhetett, V. István uralkodása idején, mások szerint azonban csak az 1280-as évek végén zajlott le (Köpeczi, 1993, p. 165., Orbán, 1868). Egy 1291-es keltezésű kiváltságlevél már az e vidékhez tartozó településeket is felsorolta (lásd 3. ábra), ami által számos aranyosszéki helység első írásos említését tartalmazó dokumentummá vált (Orbán, 1868). Ez az okirat tartalmaz néhány, jelen dolgozatban ki nem értékelt elpusztult települést is, amelyeket a későbbiekben dolgozok majd fel.

3. ábra: Aranyosszék 1291-ig említett települései

Ezt követően az aranyosszéki településhálózat már nem sokat változott. A 14. század folyamán még létesült néhány település, majd a 20. században egyes helységek másokba olvadtak bele. A terület központjává a kezdetben még jelentéktelennek számító Felvinc nőtte ki magát (Orbán, 1868), amelyet a 16. századtól kezdődően városként említettek (lásd 4. ábra). A vármegyei-széki közigazgatási beosztás megszüntetését követően Felvinc központi szerepe csökkent, nem sokkal később pedig városi jogállását is elvesztette.

4. ábra: Aranyosszék Buda elfoglalásának évéig említett települései. Kiemelt település: Felvinc

Az aranyosszéki településhálózat változásainak statisztikai vonatkozásait a 3. táblázatból olvashatjuk ki. A 20. században kialakult állapot napjainkig változatlan.

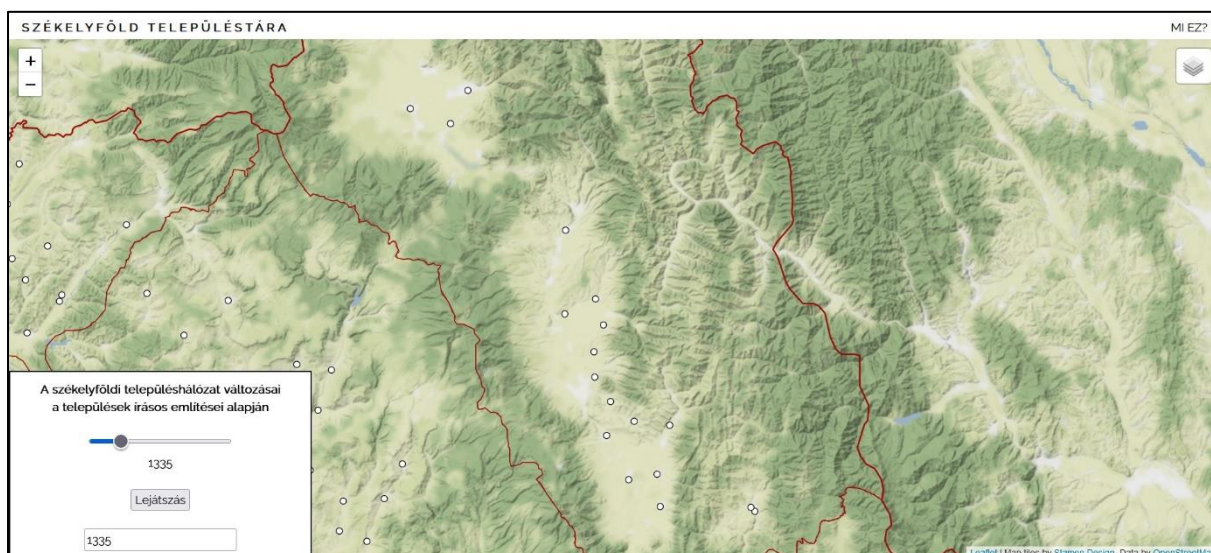
3. táblázat: Az aranyosszéki településhálózat változásai a helységek írásos említései alapján

Évszázad	Az adott évszázadban létesült települések száma	Városok száma az évszázad végén
12. század	3	0
13. század	17	0
14. század	3	0
15. század	0	0
16. század	0	1
17. század	0	1
18. század	0	1
19. század	0	0
20. század	1	0
Összesen	24	1

A 24 aranyosszéki település közel felénél jegyeztem fel névváltozást a történelem folyamán. Ezek kivétel nélkül a névegységesítésekhez kapcsolódnak, többnyire elő- vagy utótaggal történő bővülést takarnak (pl. Mohács – Aranyosmohács).

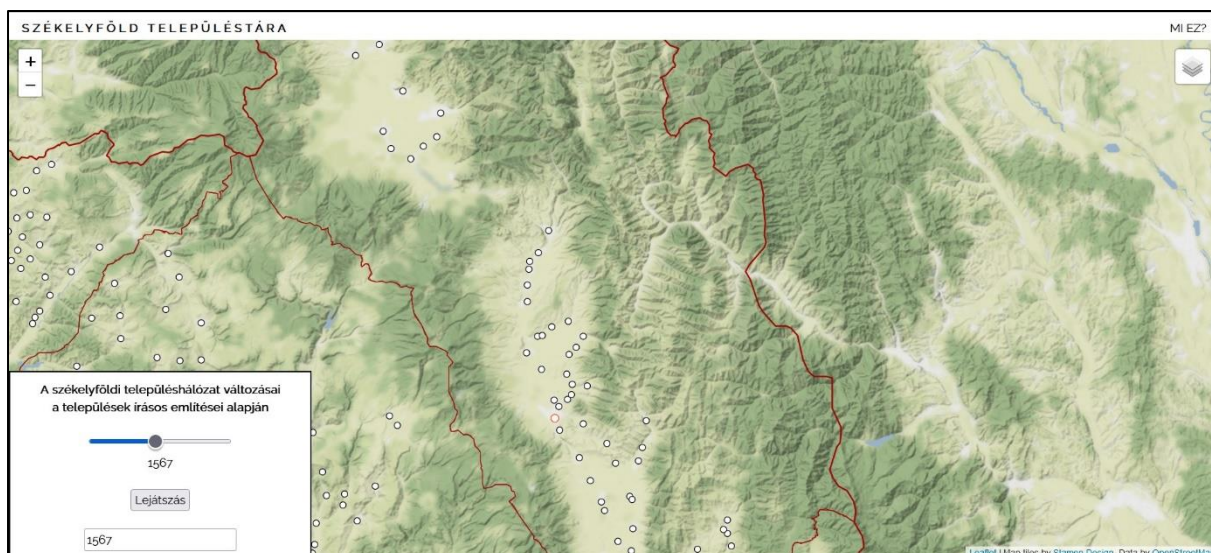
7.2. Csíkszék

Csíkszék keletkezéséről és középkori történelméről vajmi kevés adattal rendelkezünk (Orbán, 1868). Az akadémiai történetírás alapján Csíkszék területe a legkésőbbben megtelepült magyar etnikai terület, lakói Udvarhelyszékből rajzhattak ki a 12-13. században, más források szerint azonban a magyar lakosság már a székké alakulást megelőzően is jelen volt a térségben (Kósa–Filep, 1978, p. 80., Köpeczi, 1993, p. 162.). Csíkszéki településeket először az 1330-as években kiadott pápai tizedjegyzék említett (lásd 5. ábra), de ebből messzemenő következtetéseket nem vonhatunk le, hiszen ez alapján a terület három nagy egységének, a Csíki-, a Gyergyói- és a Kászon-medencének a betelepülése teljesen egyidőben zajlott, ami kevésbé valószínű.

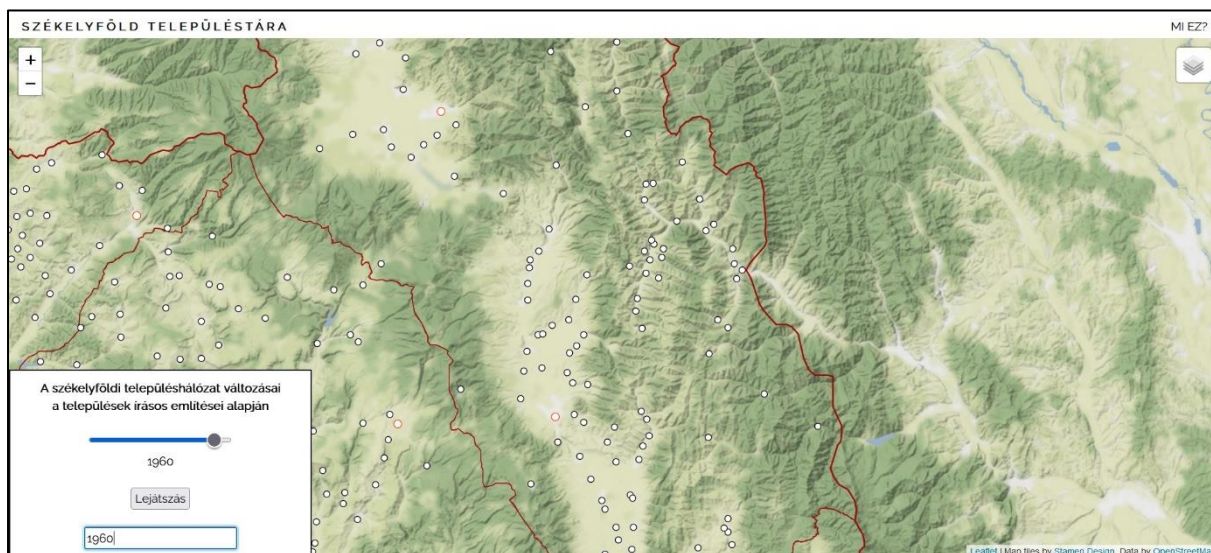
5. ábra: Csíkszék 1335-ig említett települései

A 14. századot követően csíki települések nagyobb számban az 1567-es adóösszeírásban jelentek még meg (lásd 6. ábra). Csíkszeredát a 16. században jelölték először a források és már a legelső említései között városként jegyezték (lásd 6. ábra), így valószínűsíthető, hogy azoknál jóval régebbi keletkezésű (Léstyán, 2000).

6. ábra: Csíkszék 1567-ig említett települései. Kiemelt település: Csíkszereda

Csíkszékben rengeteg 1956 után önállósodott településsel is találkozunk. Ezeket, az összehasonlíthatóság fenntartása végett az előző ábrákhoz képest változatlan nagyítású, a teljes Csíkszék területét nem szemléltető 7. ábrán figyelhetjük meg. Látható, hogy a 16. századi állapothoz képest rengeteg település jelenik meg a hegyvidéki völgyekben. A Tatros fővölgyének és mellékvölgyeinek benépesítése például a 17. században kezdődött a csíki népesség egy bizonyos rétegének kirajzása által, ám az itt található települések többnyire a 20. században váltak önállóvá. Ezt a területet ma Gyimesnek, az itt élő népcsoportot gyimesi csángóknak nevezzük (Kósa–Filep, 1978, p. 102.).

7. ábra: Csíkszék 1960-ig említett települései. Kiemelt települések: Gyergyószentmiklós (é) és Csíkszereda (d)

A csíkszéki településhálózat változásainak statisztikai vonatkozásai a 4. táblázatban vannak lejegyezve. Egy település (Csinód) első írásos említéséről a felhasznált forrásanyagok nem számoltak be.

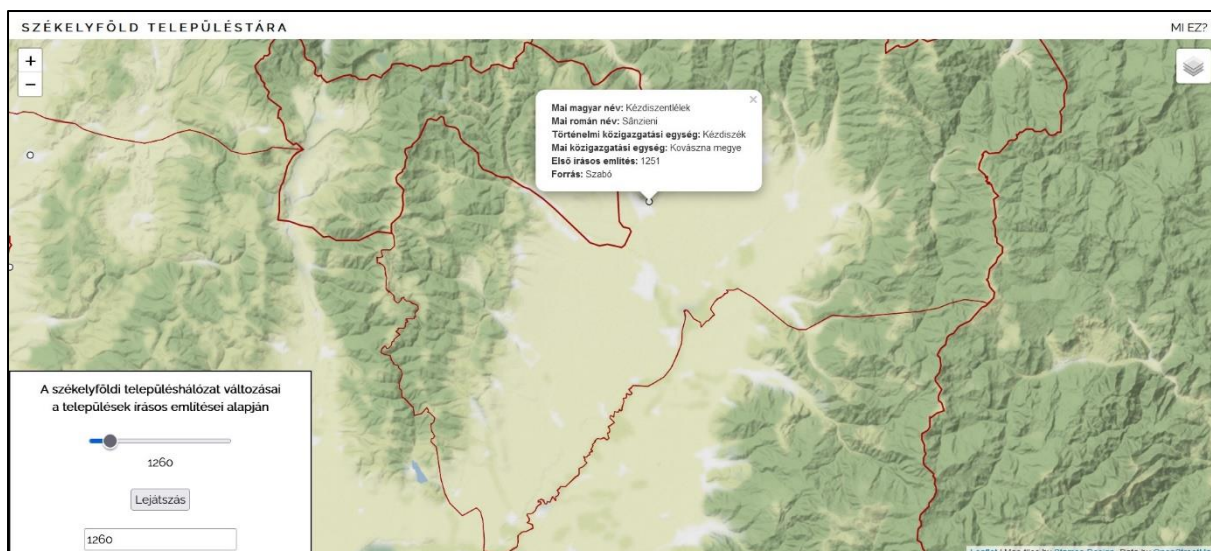
4. táblázat: A csíkszéki településhálózat változásai a helységek írásos említései alapján

Évszázad	Az adott évszázadban létesült települések száma	Városok száma az évszázad végén
14. század	19	0
15. század	6	0
16. század	31	1
17. század	3	1
18. század	23	2
19. század	2	2
20. század	56	3
21. század	0	4
nem ismert	1	
Összesen	141	4

A 141 csíkszéki településből 65-nél figyeltem meg névbeavatkozást az idők folyamán (pl. előtaggal bővülés: Holló – Gyergyóholló, előtag elvesztése: Csíkvacsárcsi – Vacsárcsi). Teljes névátalakulásra nem volt példa.

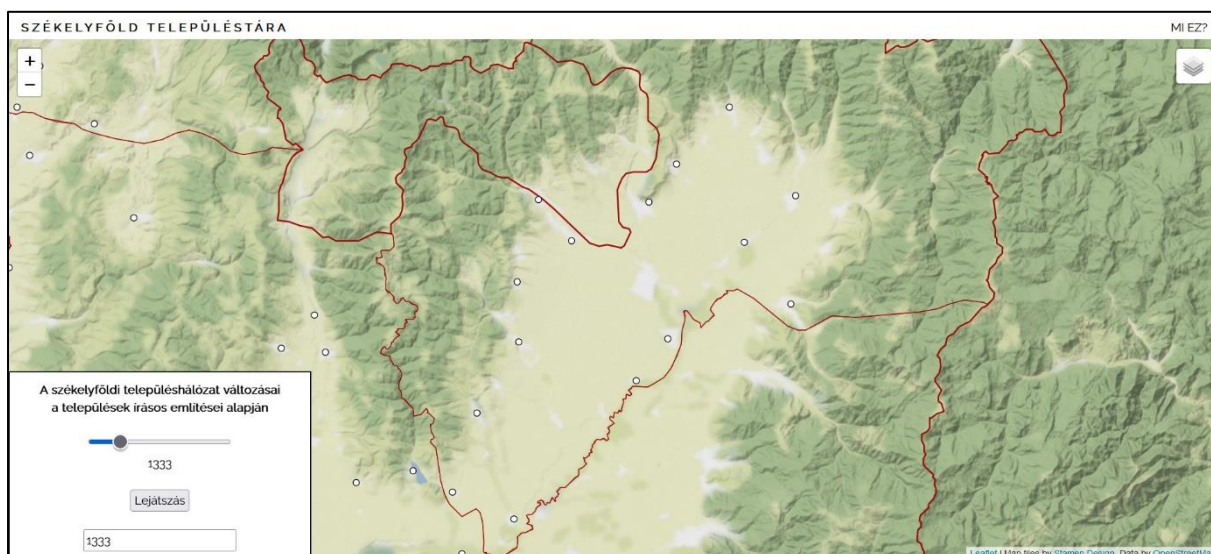
7.3. Kézdiszék

A Háromszéki-medencében, így Kézdiszék területén is a 13. században telepedtek meg a székelyek. Kézdiszéket Aranyosszékhez hasonlóan Szászkézsd környékéről származó székelyek alapították (Köpeczi, 1993, p. 162.). Az ideletelepült lakosság az új terület nevével emléket állított korábbi otthonának. Kézdiszék helységei közül először Kézdiszentlélek, pontosabban annak vára szerepelt az írásos forrásokban (lásd 8. ábra), 1251-ben, még a székely betelepülését megelőző időszakban.

8. ábra: 1260-ig említett települések Kézdiszék területén

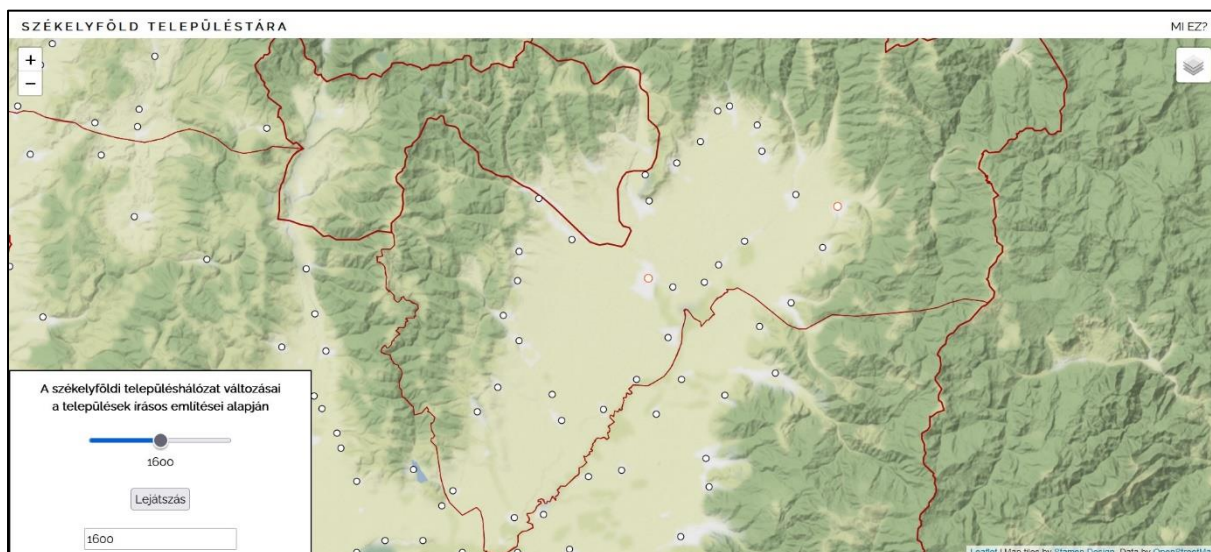
Csikszékhez hasonlóan a kézdiszéki települések jelentős részének első írásos említése is az 1330-as évekbeli pápai tizedjegyzékhez köthető (lásd 9. ábra), ami valamelyest összefüggésben állhat a székelyek 13. század végi idetelepülésével. Érdekes, hogy az idővel a terület központjává fejlődő Kézdivásárhely ekkor még nem, csak később, 1407-ben jelent meg először a feljegyzésekben.

9. ábra: Kézdiszék 1333-ig említett települései

Kézdiszék ma is fennálló településhálózatának java része a 16. század közepére már kialakult, az 1567-os adóösszeírással bezárólag, a román közigazgatás által 1968-ban Bákö megyéhez csatolt Sósmező kivételével minden ma is létező település átesett az első írásos említés tűzkeresztségén (lásd 10. ábra). Bereck a 16. század végén városi kiváltságot kapott, amelyet több, mint 300 éven át sikerült is megtartania. Ezen kívül napjainkig, néhány helység összeolvadását leszámítva a kézdiszéki településhálózat változatlan maradt. A ma Kézdiszék

nevet viselő néprajzi tájegység részének tekintett Kézdikővár és Kézdiszázpatak, valamint a 20. század elején Torja helységbe olvadt Karatnavolál az 1876-os vármegyerendezésig Felső-Fehér vármegyéhez tartoztak, ezért a jelenlegi anyagban nem szerepelnek.

10. ábra: Kézdiszék 1600-ig említett települései. Kiemelt települések: Kézdivásárhely (ny) és Bereck (k)

A kézdiszéki településhálózat változásainak statisztikai vonatkozásait az 5. táblázatban elemezhetjük. A 19. században kialakult állapot napjainkig változatlan.

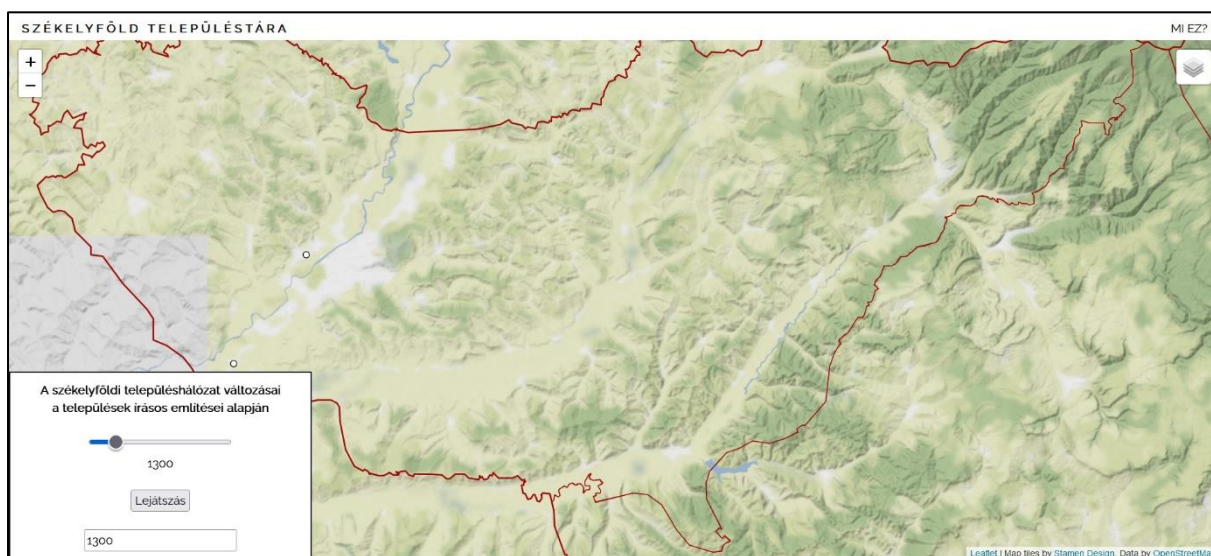
5. táblázat: A kézdiszéki településhálózat változásai a helységek írásos említései alapján

Évszázad	Az adott évszázadban létesült települések száma	Városok száma az évszázad végén
13. század	1	0
14. század	14	0
15. század	8	1
16. század	9	2
17. század	0	2
18. század	1	2
19. század	0	1
Összesen	33	2

Kézdiszék 33 településéből 13 esetében lehetett névváltozást megállapítani. Ezek szinte egytől egyig a névbeavatkozások eredményeként könyvelhetők el (pl. előtaggal bővülés: Martonos – Kézdimartonos). A terület egység központi településének nevében az előtag alakul át a középkor legvégén (Torjavásárhely – Kézdivásárhely).

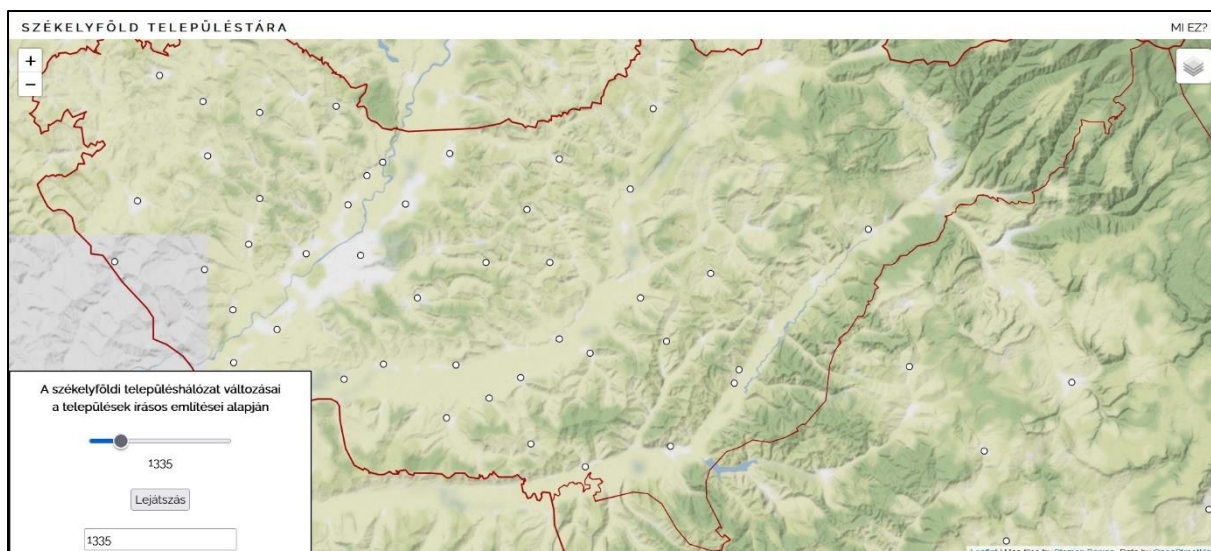
7.4. Marosszék

Bár Marosszék már a 10-11. században magyar lakossággal települhetett be (Kósa–Filep, 1978, p. 139.), székely népessége a 13. század közepén költözhetett ide Medgyes környékéről (Köpeczi, 1993, p. 162.). Az írásos feljegyzések a Nyárád Marosba torkollásánál fekvő Nyárádtőről és a Maros jobb partján, Marosvásárhellyel szemközt elterülő Marosszentkirályról már ebben az időszakban megemlékeztek (lásd 11. ábra).

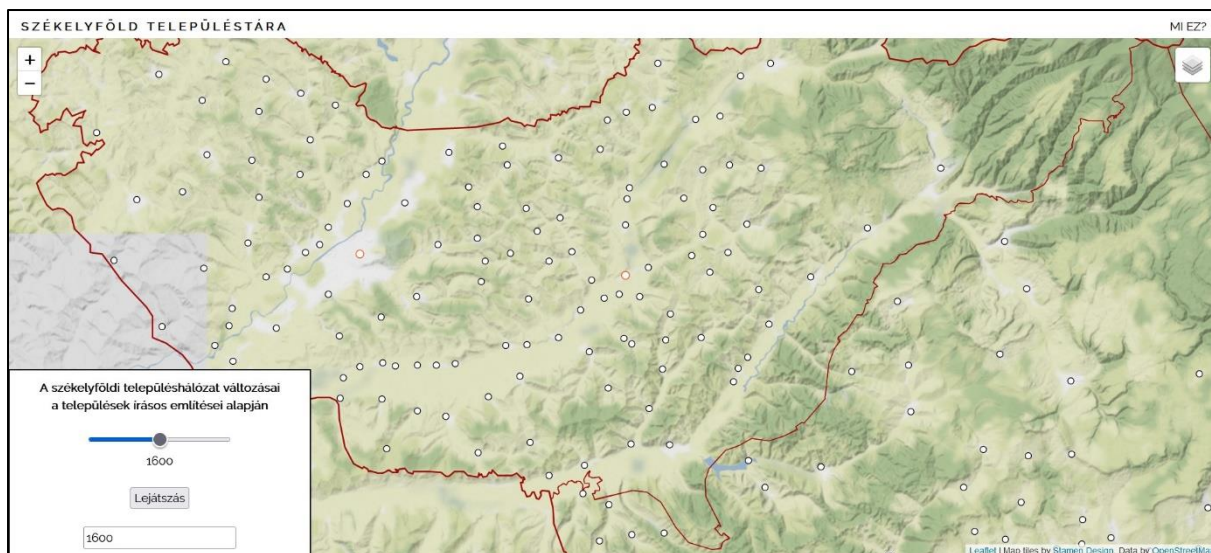
11. ábra: Marosszék 1300-ig említett települései

Marosszékben is érvényesül a Csík- és Kézdiszékben tapasztalt tendencia, miszerint számos település első írásos említése a 14. században kiállított pápai tizedjegyzékhez kapcsolódik (lásd 12. ábra). Marosvásárhelyt is ekkor jegyezték először az írásos források, amely bár még nem város, igen tekintélyes helység. Ezt a tizedjegyzékben az egyháznak befizetendő dézsmájának mértéke és külön egyházközségként való feltüntetése támasztja alá, így keletkezése vélhetően első írásos említésénél legalább egy századdal korábbra tehető (Orbán, 1868).

12. ábra: Marosszék 1335-ig említett települései

Marosszék mai településhálózatának jelentős része is kialakult a 16. század végére, az 1567-es adóösszeírás ebben az igazgatási egységben is rengeteg helység első írásos említésének biztosított teret (lásd 13. ábra). Ekkor két település rendelkezett központi szerepkörrel: míg a Maros menti települések Marosvásárhely, a Nyárád partján fekvő helységek Nyárádszereda körül gravitáltak. Az újkorban már kevés új település létesült Marosszékben, viszont a 20-21. században többük, Erdőszentgyörgy, Nyárádtő és Szováta is várossá lépett elő.

13. ábra: Marosszék 1600-ig említett települései. Kiemelt települések: Marosvásárhely (ny) és Nyárádszereda (k)

A marosszéki településhálózat változásainak statisztikai vonatkozásait a 6. táblázatban tekinthetjük meg. Egy település (Nagyvölgy) első írásos említéséről a felhasznált forrásanyagok nem számoltak be.

6. táblázat: A marosszéki településhálózat változásai a helységek írásos említései alapján

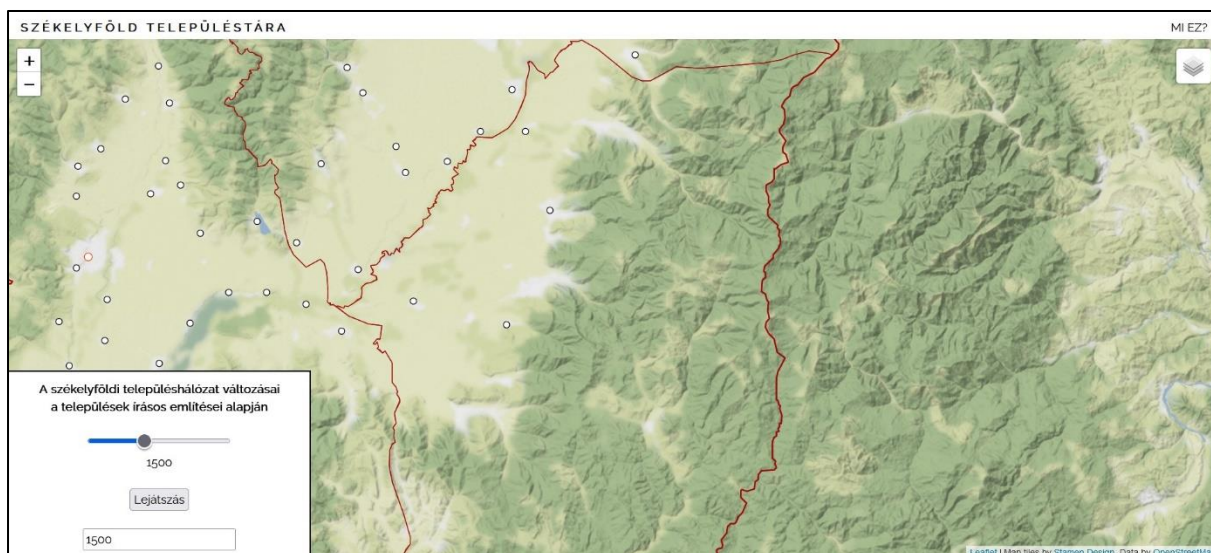
Évszázad	Az adott évszázadban létesült települések száma	Városok száma az évszázad végén
13. század	2	0
14. század	47	1
15. század	36	2
16. század	45	2
17. század	3	2
18. század	2	2
19. század	2	2
20. század	7	3
21. század	0	5
nem ismert	1	
Összesen	145	5

Marosszékből a 145 település közül 64 esetében figyelhetünk meg névváltozást. Ezek zöme is a névbeavatkozások hatására következett be (pl. előtaggal bővülés: Szentlászló – Nyárádszentlászló), de találunk példát névszépítésre² is (Pinár – Várhegy). Utóbbi település eredeti nevének emléket a román névalak (Chinari) őrzi. A központi település nevének előtagja Marosszék esetében is változáson ment keresztül (Székelyvásárhely – Marosvásárhely).

7.5. Orbaiszék

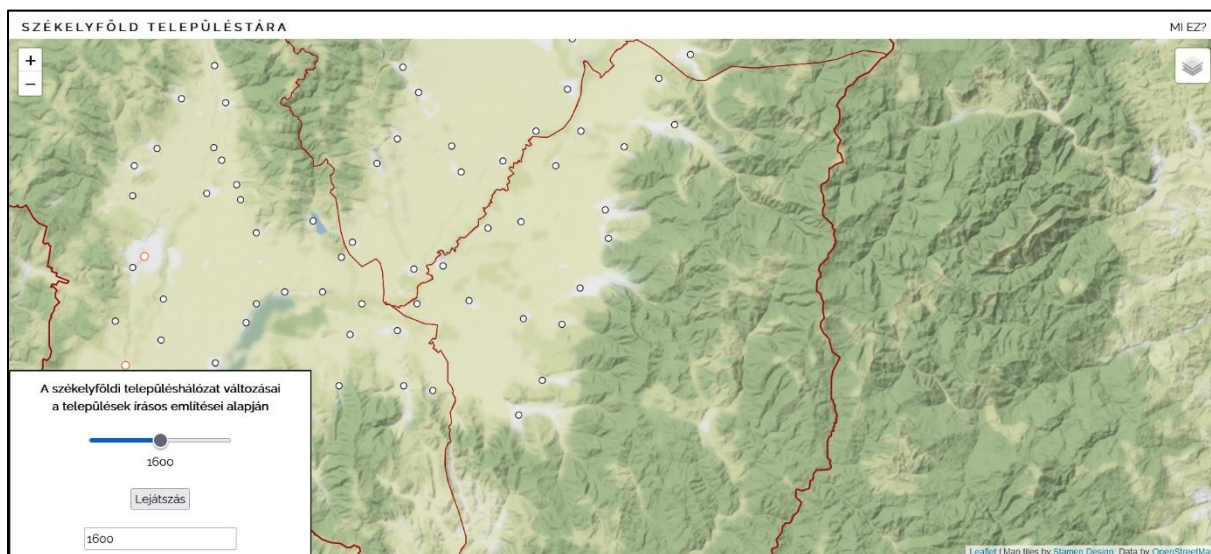
Orbaiszék már a 11. században magyar lakosságú terület lehetett, majd a 12-13. századok fordulóján a ma Fehér megye részét képező Szászorobó környékéről idetelepült székelyekkel tölthetett fel (Kósa–Filep, 1978, p. 107., Köpeczi, 1993, p. 159.). II. András király rendelete értelmében 1224-ben a korábban székelyek által benépesített Szászorobó környéke már a szászok fennhatósága alá tartozott, így a székelyek elköltözésének nagy valószínűséggel eddig javarészt be kellett fejeződnie (Köpeczi 1993, pp. 159-160.). Ennek ellenére az orbaiszéki települések megjelenése az írásos forrásokban csak a 15. században kezdődött el (lásd 14. ábra).

² A névszépítés, vagy eufemizmus lényege, hogy egy földrajzi nevet azért változtatnak meg, mert jelentéstartalma időközben illetlenné, vállalhatatlanná válik (Fragó, 2014, p.189.).

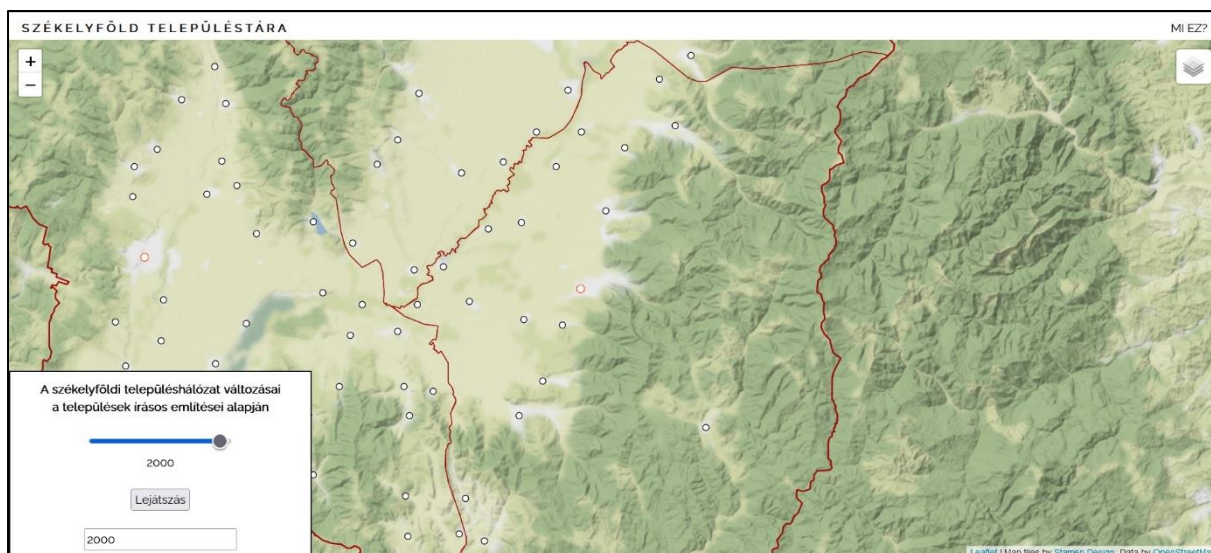
14. ábra: Orbaiszék 1500-ig említett települései

A települések késői feljegyzésekben való megjelenése ellenére Orbaiszék településhálózata már a 16. század végére a maihoz közeli állapotot vett fel az írásos dokumentumok alapján is (lásd 15. ábra). Néhány újabb keletkezésű településtől eltekintve minden ma is létező helységről maradt fenn már ebből az időszakból írásos feljegyzés.

15. ábra: Orbaiszék 1600-ig említett települései

A terület központjává Kovászna nőtte ki magát, de ennek ellenére a település csak a 20. század derekán, jóval a történelmi vármegyei-széki határok feloszlata után kapott városi jogállást (lásd 16. ábra).

16. ábra: Orbaiszék 2000-ig említett települései. Kiemelt település: Kovászna

Az orbaiszéki településhálózat változásainak statisztikai vonatkozásait a 7. táblázat tartalmazza. A 20. században kialakult állapot napjainkig változatlan.

7. táblázat: Az orbaiszéki településhálózat változásai a helységek írásos említései alapján

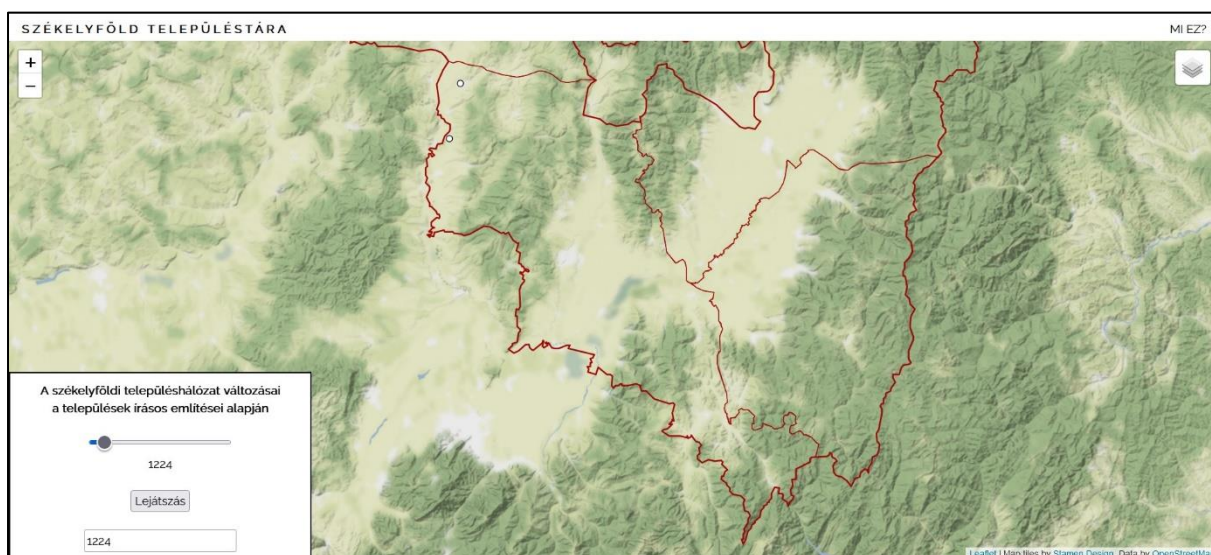
Évszázad	Az adott évszázadban létesült települések száma	Városok száma az évszázad végén
15. század	4	0
16. század	13	0
17. század	0	0
18. század	1	0
19. század	0	0
20. század	2	1
Összesen	20	1

Orbaiszék 20 településének alig több, mint egynegyede esett át a történelem során névváltozáson. Ezek nagyrészt szintén a névegységesítéseknek köszönhetően következtek be (pl. előtaggal bővülés: Petőfalva – Székelypetőfalva), de részleges névváltozásra is találunk példát (Barátfalva – Barátos).

7.6. Sepsiszek

Sepsiszek történelme Orbaiszékéhez hasonlóan alakult, annyi különbséggel, hogy ezt a széket nem Szászorbó, hanem Szászsebes környéki székelyek alapították a 12-13. század fordulóján, átköltöztetésüket követően (Köpeczi, 1993, p. 159.). Erről a Szászsebes környéki és sepsiszéki települések köréből felállítható névpárok is tanúskodnak: a ma Fehér megyéhez tartozó Szebenrécsének a sepsiszéki Réty, a Szebenrécsé mellett fekvő Kelnek a Kovászna megyei Kálnoknak felelhet meg. A népességcsere 1224 előtt következhetett be, mert ekkor már, II. András előbb említett rendelete alapján Szászsebes környéke is szász területnek számított (Köpeczi, 1993, pp. 159-160.).

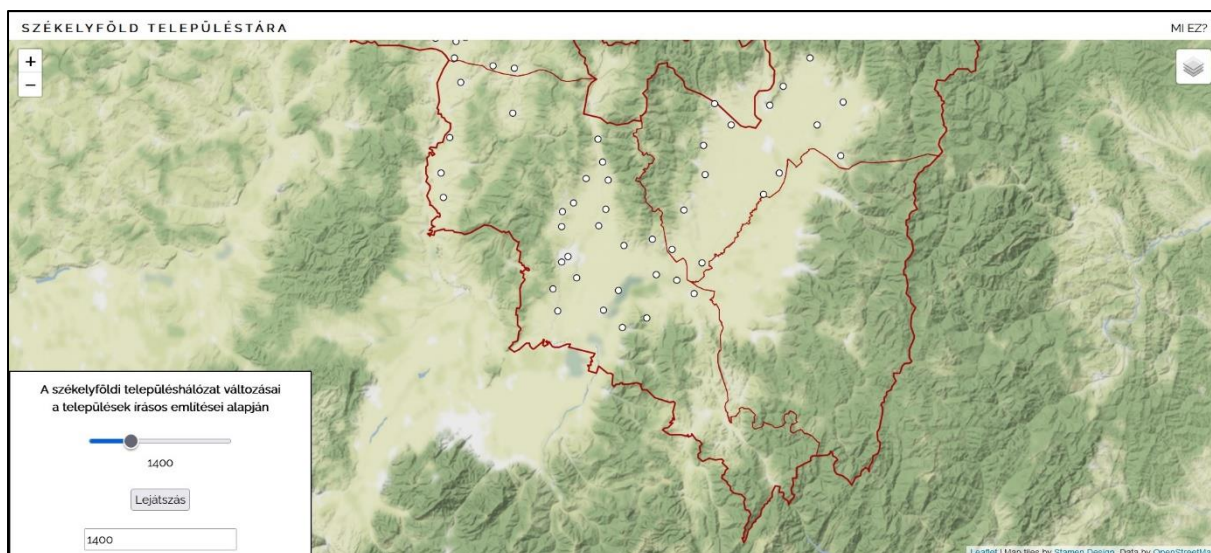
A migráció időszakából származik Sepsiszek két legkorábban említett településének első írásos feljegyzése. Ezek Sepsiszek fiúszékének, a sokáig önállóan működő Miklósvárszéknek (Orbán, 1868) központi települései, Miklósvár, valamint Barót (lásd 17. ábra)³.

17. ábra: 1224-ig említett települések Sepsiszek területén

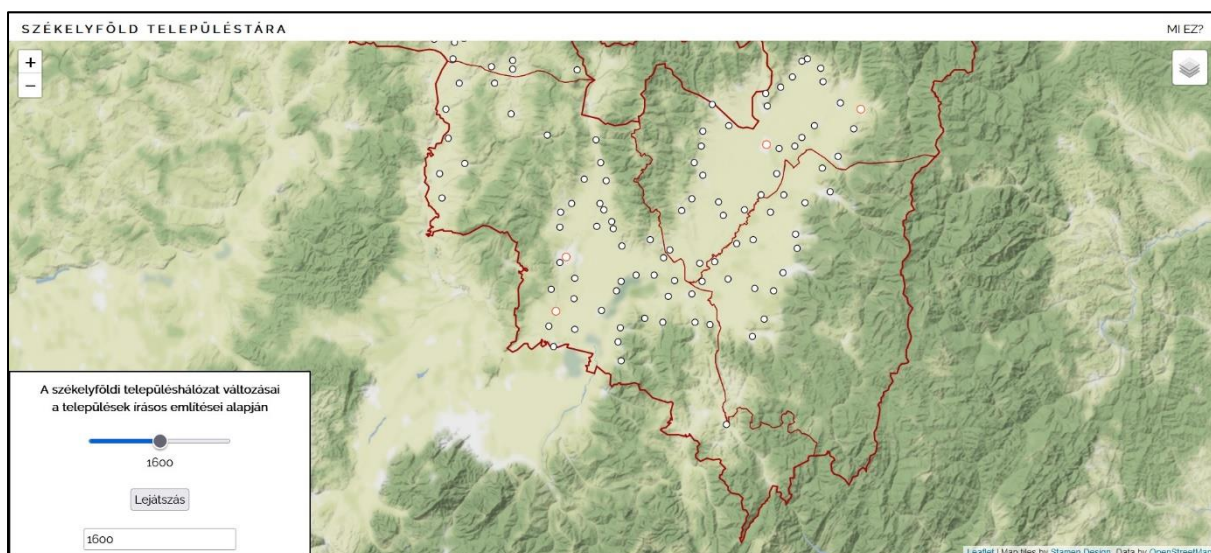
A sepsiszéki települések jelentős hányada a 14. században szerepelt először az írásos dokumentumokban (lásd 18. ábra). Ezek zöme a század 30-as éveiben kiadott pápai tizedjegyzékhez kapcsolható. Innen származik Sepsiszek későbbi központjának, Sepsiszentgyörgynek első írásos említése is, amely az egyháznak fizetendő dézsmája alapján ekkor már jelentős település volt (Orbán, 1868).

³ A sepsiszéki településhálózat változásait szemléltető ábrákon a weboldal korlátozott nagyítási lehetőségei miatt Orbaiszék és Kézdiszék teljes lakott területe is látható. Sepsiszek az ábrákon középre helyezett, legnyugatibb elhelyezkedésű, teljes terjedelmében látszó igazgatási egység.

18. ábra: Sepsiszek 1400-ig említett települései

A következő két évszázadban az addig nem említett, ma is létező helységek java része megjelent a feljegyzésekben (lásd 19. ábra). Sepsiszentgyörgy is ebben az időszakban tett szert városi jogállásra, ahogyan Illyefalva is, amelyeket a 19. század legvégéig meg is tartott. Az előbb említett Barótot a 19. század derekán, a Bodza folyó kanyarulatánál fekvő Bodzafordulót a 21. században nyilvánították várossá. A ma Sepsiszekhez sorolt Mikóújfalu és Sepsibüksád az 1876-os vármegyerendezésig Felső-Fehér vármegye részét képezte, ezért a jelenlegi anyagban nem kerültek feldolgozásra.

19. ábra: Sepsiszek 1600-ig említett települései. Kiemelt települések: Sepsiszentgyörgy (é) és Illyefalva (d)

A sepsiszéki településhálózat változásainak statisztikai vonatkozásai a 8. táblázatban szerepelnek.

8. táblázat: A sepsiszerki településhálózat változásai a helységek írásos említései alapján

Évszázad	Az adott évszázadban létesült települések száma	Városok száma az évszázad végén
13. század	2	0
14. század	26	0
15. század	8	1
16. század	13	2
17. század	2	2
18. század	4	2
19. század	0	2
20. század	10	2
21. század	0	3
Összesen	65	4

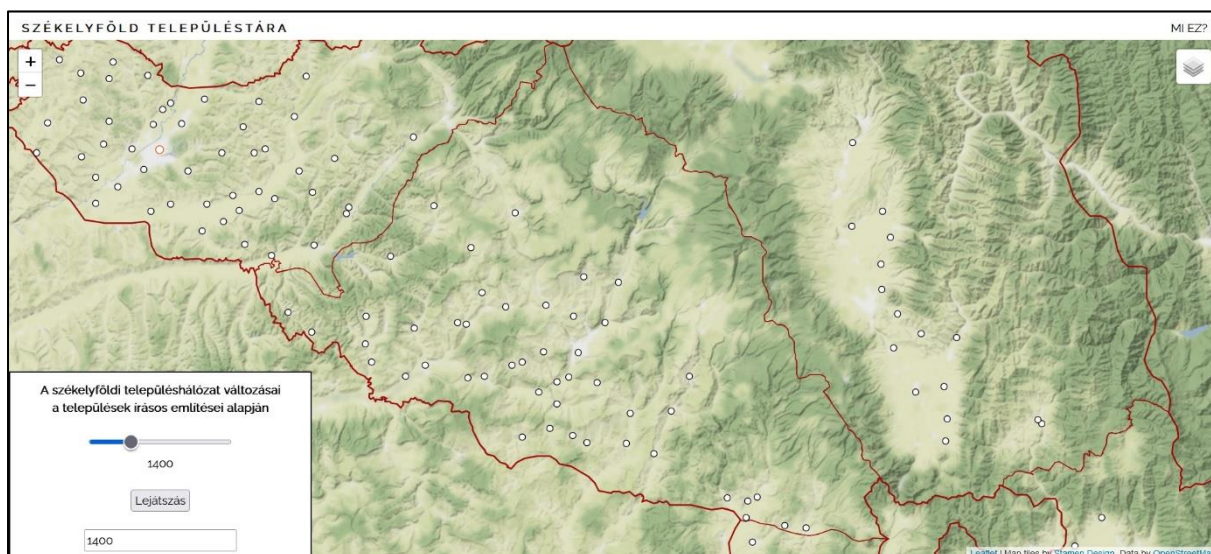
A 65 sepsiszerki településből mintegy 20-nál beszélhetünk, főleg a névrendezésekhez kapcsolható névváltozásról (pl. előtaggal bővülés: Besenyő – Sepsibesenyő). Sepsiszerk esetében az átlagosnál több példát találunk települések egyesülésére, amelyek névváltozásokkal is járhatnak (pl. Étfalva és Zoltán egyesülésének eredményeként keletkezett Étfalvazoltán, Fotos és Martonos összeolvadásából Fotosmartonos). Ilyenkor az anyagban az egyik alkotó település megőröklí az újonnan keletkezett nevet, míg a másik elpusztul.

7.7. Udvarhelyszék

Udvarhelyszéket a 11-12. század végén alapíthatták a Bihar megyei Mezőtelegd környékéről az Oltba torkolló Hortobágy folyó völgyének (érdemes a Bihar vármegyei Hortobágy folyóval való névpárhuzamra figyelni, ami a Kárpát-medencében csak ezen a két helyen fordul elő) ideiglenes érintésével ideköltöző székelyek. Ezt a számukra létrehozott Telegdi esperesség neve támasztja alá, ami kétségtőlül Mezőtelegdra utal, lévén, hogy egyetlen ilyen nevű helység létezik a Kárpát-medencében (Kósa–Filep, 1978, p. 191., Köpeczi, 1993, p. 159.). Udvarhelyszéket a székely anyaszéknek is nevezik, tekintettel arra, hogy a korai századokban a székely ispán Székelyudvarhelyen székel, így itt zajlottak le a székely nemzeti gyűlések, de itt folyt a székelyek bíraskodása is (Kósa–Filep, 1978, p. 191., Orbán, 1868). Erre a névre azonban korai létesülése alapján is rászolgált.

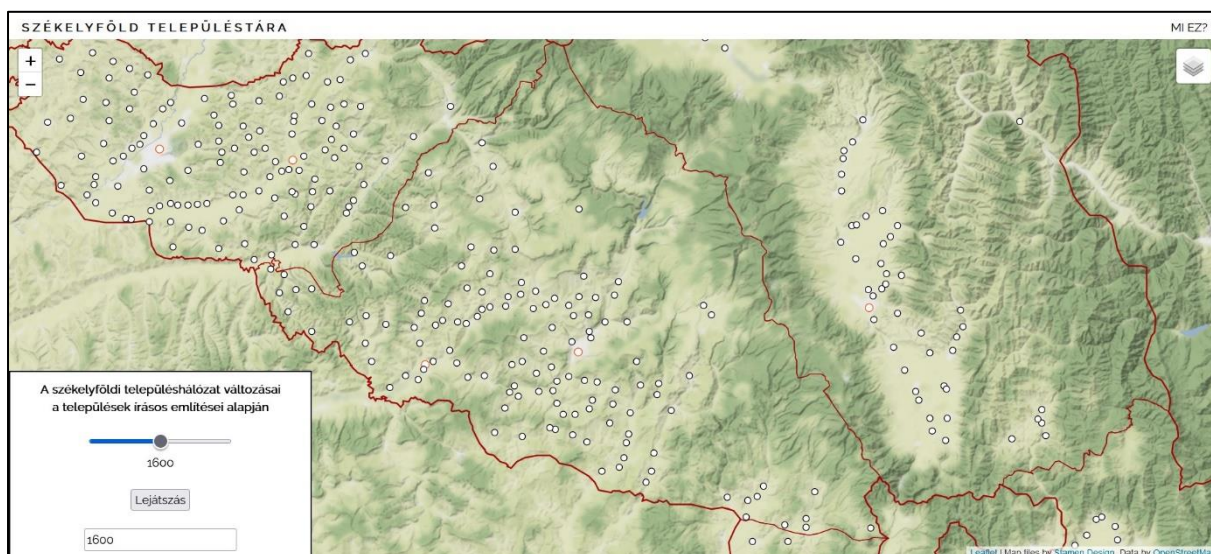
Mindennek ellenére településeiről az írásos feljegyzések csak a 14. századtól kezdődően emlékeztek meg. Legkorábban maga Székelyudvarhely, illetve a ma Maros megyében fekvő

Székelyvécke neve fordult elő a dokumentumokban, a 14. század legelső évében, több tucat települést viszont a már sokszor tárgyalt pápai tizedjegyzék említett először (lásd 20. ábra).

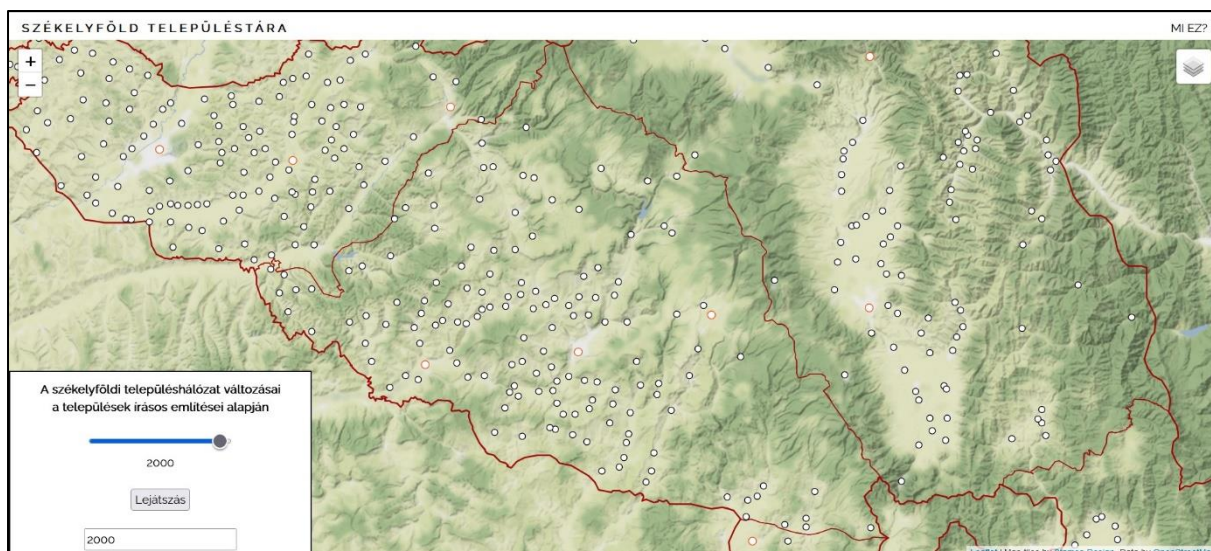
20. ábra: Udvarhelyszék 1400-ig említett települései

A következő két évszázad folyamán, mint a székely székek többsége esetén, a legtöbb ma is létező udvarhelyszéki település megjelent az írásos feljegyzésekben (lásd 21. ábra). Ekkor kapott városi jogállást a székely anyaváros, Székelyudvarhely, és Székelykeresztúr is.

21. ábra: Udvarhelyszék 1600-ig említett települései. Kiemelt települések: Székelykeresztúr (ny) és Székelyudvarhely (k)

Az udvarhelyszéki településhálózat a 20. századra érte el mai formáját. A 19. század harmadik harmadától Szentegyháza is városi jogállásra tett szert, míg a 20. század folyamán több hegyvidéki helység vált önállóvá (lásd 22. ábra).

22. ábra: Udvarhelyszék 2000-ig említett települései. A 21. ábrához képest további kiemelt település Szentegyháza (k)

Az udvarhelyszéki településhálózat változásainak statisztikai vonatkozásait a 9. táblázat foglalja össze. A 20. században kialakult állapot napjainkig változatlan.

9. táblázat: Az udvarhelyszéki településhálózat változásai a helységek írásos említései alapján

Évszázad	Az adott évszázadban létesült települések száma	Városok száma az évszázad végén
14. század	47	0
15. század	29	2
16. század	58	2
17. század	3	2
18. század	1	2
19. század	2	3
20. század	17	3
Összesen	157	3

Udvarhelyszék 157 településéből 68-nál tapasztalunk névváltozást, amelyek ugyancsak a névegységesítések hatását hordozzák magukon (pl. előtaggal bővülés: Keményfalva – Küküllőkeményfalva, utótaggal bővülés: Tarcsa – Tarcsafalva, névrövidülés: Szentegyházasoláhfalu – Szentegyháza).

7.8. Az eredmények összegzése

A kutatás során közel 600 székelyföldi település került azonosításra és feldolgozásra. Bár az adatbázis összeállításának lezárását követően felmerült még néhány dokumentálatlan helység létezése, azok kiértékelése csak a kutatás későbbi szakaszaiban fog megtörténni.

A nagyobb területű székekben (Csíkszék, Marosszék, Udvarhelyszék) egyaránt körülbelül 150 települést sikerült azonosítani, Háromszéken (Kézdiszék, Orbaiszék, Sepsiszek) összesen valamivel több, mint 100-at, míg a többi székkal területileg nem összefüggő Aranyosszéken egy híján 25-öt.

A történelmi Székelyföld területén 20 település volt hosszabb-rövidebb ideig városi jogállású. Ezek Aranyosszékben Felvinc, Csíkszékben Balánbánya, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós és Tusnádfürdő, Kézdiszékben Bereck és Kézdivásárhely, Marosszékben Erdőszentgyörgy, Marosvásárhely, Nyárádszereda, Nyárádtő és Szováta, Orbaiszékben Kovászna, Sepsiszekben Barót, Bodzaforduló, Illyefalva és Sepsiszentgyörgy, Udvarhelyszékben pedig Székelykeresztúr, Székelyudvarhely és Szentegyháza.

A székelyföldi magyar helységnevek valamivel több, mint 40%-a átesett legalább egy névváltozáson a történelem során. Ezek főképpen a törzskönyvezés időszakához köthetők, a legtöbb település neve megkülönböztető előtaggal bővült (pl. Csíkszentlélek és Kézdiszentlélek neve évszázadokon át egyaránt Szentlélek volt, de idővel az azonosításuk megkönnyítése végett hozzájuk kapcsolódott egy, az őket befoglaló székely székre utaló előtag), de előfordult névszépítés is. Ha a 20. és 21. században keletkezett településeket nem vesszük figyelembe, ez az arány 50% fölé emelkedik. E helységek között egyetlen olyan település sincs, amelynél névváltozás volt dokumentálható. A magyartól eltérő nyelvű névváltozatok különbségeit jelen esetben nem vizsgáltam.

8. Útmutató a weboldal használatához

Megnyitáskor, viszonylag kis nagyításban, Székelyföld és a székely székek határa tárul elénk. A weboldal tartalmát tetszőlegesen nagyíthatjuk és kicsinyíthetjük a bal felső sarokban található gombok, vagy az egérgörgő segítségével. A munka alapértelmezett háttértérképe a *Stamen Design* által készített *Terrain* nevű térkép, ez a jobb felső sarokban található rétegkezelőben átállítható az *Open Street Map-re*. Egy bizonyos nagyítási fokozat után célszerű is ezt megtenni, mert az alapértelmezett térkép az adott fokozatnál nagyobb nagyításban nem működik megfelelően. Mindkét térképszolgáltatás bárki számára ingyenesen hozzáférhető. A rétegkezelőben a székely székek határát is tetszés szerint kikapcsolhatjuk.

A székelyföldi településhálózat változásait a bal alsó sarokban lévő ablak segítségével tekinthetjük meg, három különböző módon. Ha egy adott időpillanatban fennálló állapotra vagyunk kíváncsiak, az ablak alján található szövegdobozt használhatjuk. Egy tetszőleges, 1175 és 2022 közötti évszám beírása, majd az Enter gomb megnyomása után a kiválasztott időpillanat állapota jelenik meg. Ez magába foglalja azt, hogy az adott évben mely települések léteztek, melyek bírtak városi jogkörrel (ezeket a helységeket nagyobb és eltérő színű kontúrral bíró jelek szimbolizálják), de azt is, hogy mi volt a bemutatott települések jellemző neve. Utóbbi az egér településjelek fölé mozgatásával állapítható meg. Mivel a településnevekben bekövetkező összes változást igen körülményes lett volna szemléltetni, az aktuális név egy adott korszak legjellemzőbb névváltozatát mutatja be. Bizonyos esetekben zárójelben egy második jellemző nevet is feltüntettem. A zárójeles névalakok általában későbbi, vagy ritkábban használt névváltozatokat jelölnek.

Ha a településjelekre kattintunk, egy, a települések adatait tartalmazó ablak ugrik fel. Ebből kiolvashatjuk a helységek mai magyar és román nevét, a befogadó székely szék és mai közigazgatási egység nevét, első írásos említésük évszámát és az adatokat kölcsönző forrásanyag szerzőjének vezetéknevét.

Ugyancsak egy tetszőleges időpillanat bemutatását szolgálhatja a kezelőfelület tetején látható csúszka mozgatása. Lehetőségünk van viszont a településhálózat 1175 és 2022 között végbemenő változásainak egyfajta szimulációjára is, ami a *Lejátszás* gomb megnyomásával érhető el. A szimuláció során a csúszka magától lendül mozgásba és évenként mutatja be a településhálózat aktuális állapotát. A folyamat tetszőleges pillanatban megállítható a *Megállítás* gombbá változó *Lejátszás* gomb, vagy a billentyűzet *Szökőz* gombjának lenyomásával.

A weboldal a következő linken keresztül érhető el: <http://mercator.elte.hu/~magyarim/telepulestar/szekelyfold.html>. Megtekintése számítógépen ajánlott.

9. A kutatás továbbfejlesztésének lehetőségei

Jelen formájában a kutatás nem tekinthető befejezettnek és vélhetően ezt még sokáig nem is mondhatjuk majd el róla. Hosszú távú célja nem csak Székelyföld, hanem a teljes történelmi Erdély, sőt a Partium és a Bánság, azaz a ma Romániához tartozó – egykoron magyarországi – területek összes, írásos feljegyzések megjelenése óta létezett településének interaktív, vizuális és időben dinamikus bemutatása egy, a fentiekben részletezethez hasonló weboldal vagy számítógépes alkalmazás révén. Ennek eléréséhez első körben a települések összegyűjtésére van szükség, ami meg fogja határozni a kutatás közeljövőbeli szakaszainak menetét. Az ezt követő lépések már a szemléltetés megvalósítását, később pedig optimalizálását helyezik majd fókuszba.

A projekt tárgyának jellegéből adódóan a belőle származó eredmény sosem lesz majd állandó és végleges. A tudomány nagy eséllyel folyamatosan korszerűbb és megbízhatóbb adatokat szolgáltat majd a településekről, amelyekkel az adatbázisnak és a vizuális anyagnak is lépést kell tartania. A tervek szerint tehát a kutatás „kézzel fogható” végeredménye állandóan frissülni fog, amihez a felhasználók is hozzájárulhatnak, észrevételeik, megjegyzéseik tolmácsolásával, feldolgozatlan forrásanyagok figyelmembe ajánlásával, amit remélhetőleg közvetlenül a weboldaltól vagy az alkalmazásból is megtehetnek majd.

Székelyföldet illetően olvashattuk a szövegben, hogy a jelenlegi adatbázis elkészítése után még mindig felmerültek olyan forrásanyagok, amelyek eddig még dokumentálatlan helységeket tártak elem. A kutatás további szakaszaiban ezek feldolgozását is pótolnom kell. Úgy az ellenőrzésben, mint a kiegészítésben hasznos lehet ugyanakkor a célterület osztrák katonai felmérések világhálón szabadon böngészhető szelvényein történő vizsgálata is, amire eddig az időkeret szűkössége miatt nem került sor.

Mindenképpen szükség van továbbá a vizuális anyag fejlesztésére. A jelenlegi weboldal képes alapvető rendeltetésének ellátására, de ahhoz, hogy használata senki számára ne okozzon gondot, optimalizálása nélkülözhetetlen.

Bár a Leaflet, jelenlegi ismereteim szerint nem képes a vektoros állományok objektumaihoz rendelt attribútumokat (tehát pl. a települések nevét) automatikusan megjeleníteni, ezt a folyamatot, amint a weboldalon is megfigyelhető, csak az egér különböző tevékenységeihez (pl. mozgatás, kattintás) kapcsolhatjuk, előnyösnek tartanék egy ilyen jellegű megoldást, ezért szükség van az erre vonatkozó lehetőségek átvizsgálására.

Szintén indokoltnak tartanám a keresési funkció bevezetését. Erre biztosan van mód a Leaflet-en belül is, implementálásához azonban hosszabb időre és bővebb ismeretekre van szükség. Ezáltal a felhasználók számára lehetőség nyílna megvizsgálni egy adott település és

közvetlen környezete történetét, annak földrajzi térben való elhelyezésének bonyodalmai nélkül.

Fejleszteni lehet ugyanakkor a településjeleket is, ami hozzájárulhatna a helységek különféle szempontok szerint történő elkülönítéséhez. Különböző színű szimbólumok alkalmazásával lehetne jelölni például azt, hogy melyik évszázadból származik a települések első írásos említése. Emellett a jelenlegi kettőnél több, a települések jogállására utaló kategóriát szükséges bevezetni, amelyek segítségével bemutatatható, hogy az egyes helységek pontosan milyen státusszal bírtak a különböző időszakokban. Lehetővé kell tenni ezenfelül, hogy a települések jogállása ne csak kétszer változhasson meg, hanem minden egyes módosulás szemléltethető legyen. Ugyanez elmondható a helységek nevét illetően is: a cél az, hogy a vizuális anyag hűen tükrözze, hogy a különböző időszakokban milyen néven hivatkoztak az írásos források az egyes településekre. A nem magyar nyelvű helységnevek változásainak bemutatása is megfontolandó. Összefoglalva tehát a kutatás jelenlegi szakaszában hozott megkötések feloldására van szükség. Ez maga után vonja az adatbázis bővítését is.

Ezen kívül hosszú távon érdemesnek találom a közigazgatási határok változásainak szemléltetését is. Ennek következtében minden településről meg lehetne állapítani, hogy időszakonként pontosan mely igazgatási egységek részét képezte, amihez azonban az egységek nevének jelölésére is megoldást kell találni.

Nem tartom elképzelhetetlennek, hogy a vizualizációs lehetőségek szélesebb skálájának kiaknázása érdekében a szemléltető anyag idővel más platformra költözik majd.

10. Következtések

A weboldal és az adatbázis kiértékelése nyomán elmondható, hogy a dokumentáltan létezett, majdnem 600 székelyföldi település több, mint háromnegyede már a 16. század végére megjelent a feljegyzésekben. Ezek között csak elvétve találunk napjainkra elpusztult helységeket, így megállapítható, hogy a mai településhálózat számottevő hányada már az 1500-as évek végén fennállt.

Napjaink településhálózatának gerince legkorábban Aranyosszékben alakult ki, ami a 14. század végétől a mai napig jóformán változatlan. Ezzel szemben az egykori Csíkszék területén félszáznál is több település létesült, illetve vált önállóvá még a 20. században is. Ez a jelenség kisebb mértékben más székekben is megfigyelhető, leginkább a magasabban fekvő területeken.

Aranyosszék és Kézdiszék területén már a székelyek mai településterületükön való, történetírás szerinti megtelepedése előtt találkozunk helységekkel a feljegyzésekben, ami korábbi magyar lakosságra utal. A székely székek többségében viszont csak jóval a székelyek történetírás szerinti megtelepedését követően jelentkeznek írott anyagok a helységekről, ami nem feltétlenül tükrözi hűen a valóságot.

Az írásos források megjelenésétől napjainkig 20 székelyföldi település bírt hosszabb-rövidebb ideig városi jogállással. E helységek közül 17 manapság is város, az aranyosszéki Felvinc, a kézdiszéki Bereck, illetve a sepsiszéki Illyefalva az idők során azonban elvesztette városi kiváltságait. A települések fele, köztük a három előbb említett helység is legkésőbb a középkor és az újkor közötti átmenet időszakára szert tett városi jogkörére. Azóta sikerült megőriznie városi jogállását Csíkszeredának, Kézdivásárhelynek, Marosvásárhelynek, Nyárádszeredának, Sepsiszentgyörgynek, Székelykeresztúrnak és Székelyudvarhelynek. A helységek másik fele az újkorban, zömében a 20-21. században került a városok sorába.

A helységek magyar neveinek vizsgálata alapján elmondható, hogy a 20. század előtt keletkezett székelyföldi települések fele, javarészt a különböző helységnév-beavatkozások, illetve a törzskönyvezés hatására névváltoztatáson ment keresztül a történelem folyamán. Ezek többnyire a településnevek elő- vagy utótaggal való bővítését takarták, de találunk példát közöttük névrövidülésre, részleges névváltozásra, vagy névszépítésre is. A helységek román vagy más nyelvű neveinek változásait ez a dolgozat nem vizsgálta.

11. Összefoglalás

Erdély területén már a középső paleolitikumban kimutatható az emberi élet, legkésőbb időszámításunk első évszázadaiban pedig az állandó települések is megjelentek. A napjaink településhálózatát alkotó helységek, ha kizárólag a róluk első ízben megemlékező írásos feljegyzésekre támaszkodunk, néhány kivételtől eltekintve az Árpád-kor második felében alakultak ki. Bár a régészeti kutatások egyértelműen alátámasztják ezek jelentős részének korábbi alapítását, keletkezésük egy konkrét évszámmal való jellemzésekor csupán első írásos említéseik évére hagyatkozhatunk.

A szakirodalomban számos, az erdélyi települések írásos feljegyzéseit összegyűjtő munkával találkozunk. Bár ezek között vannak igen részletes alkotások is, egyikük sem tekinthető teljesnek, mert vagy az újkor előtt elpusztult települések tárgyalására nem fordítanak figyelmet, vagy bizonyos terület egységek helységei hiányoznak belőlük, másrészt, mert nem foglalkoznak a szemléltetéssel. Jelen dolgozat egy ezt kiküszöbölni hivatott kutatás első lépése.

E lépés keretében Székelyföld közel 600, dokumentáltan létezett települését szerveztem adatbázisba, 17 oszlopban feljegyezve különböző tulajdonságaikat, amit egy, a székelyföldi településhálózat változásait szemléltető, interaktív, időben dinamikus weboldal elkészítéséhez használtam fel. A dolgozat írásakor még nem sikerült teljesen kiértékelni minden székelyföldi településeket tartalmazó forrásanyagot, ezért néhány, többségében napjainkra elpusztult helység hiányzik az anyagból. Pótlásuk a továbbiakban fog megtörténni.

A weboldal megvalósíthatósága érdekében a településhálózat változásainak bemutatásánál különböző megkötésekhez kellett folyamodni. A korlátozott számú lehetőség ellenére a munka segítségével minden településről megállapítható, hogy az írásos források alapján mikor keletkezett, esetleg pusztult el, mikor milyen jogállással bírt, mik voltak a törzskönyvezett nevének megjelenése előtt jellemző névalakjai, mi a mai hivatalos, román nyelvű, illetve hivatalosan elismert, vagy a 20. század folyamán hivatalos helységnévtárban rögzített magyar nyelvű neve, melyik székely szék, valamint 2022. évi romániai megye részét képezi és hogy milyen forrásanyag szolgáltatta a vele kapcsolatos adatokat.

A kutatás folytatásában szükség van ezen megkötések feloldására, hogy a weboldal által jelenleg közvetített, némileg árnyalt kép a lehető legpontosabbá váljon. Ugyanakkor, a még fel nem dolgozott székelyföldi települések kiértékelése mellett hosszú távú cél az anyag kiterjesztése a tágan értelmezett Erdély területének összes dokumentáltan létezett településére. Ezáltal egy olyan részletes, mégis könnyen értelmezhető és használható munka jönne létre, ami az erdélyi települések történelmével kapcsolatos kutatások megbízható forrásanyagaként szolgálhat majd.

Hivatkozott irodalom

- Acsády Ignác (1896): Magyarország népessége a Pragmatica Sanctio korában. 1720-21, Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatal, Budapest
- Bartos-Elekes Zsombor (2009): Bevezetés a térképészetbe, Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár
- Bartos-Elekes Zsombor (2013): Nyelvhasználat a térképeken (Erdély, 19. és 20. század), Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár
- Bartos-Elekes Zsombor (2020): Mappæ Comitatum Transylvaniae, Iskola Alapítvány, Kolozsvár-Sepsiszentgyörgy
- Ciobanu, Virgil (1926): Statistica românilor ardeleni din anii 1760–1762. In: Lapedatu, Alexandru – Lăpuș, Ioan (szerk.): Anuarul Institutului de Istorie Națională, Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, Cluj, pp. 616–700.
- Crăciunescu, Vasile (2007): România: seturi de date vectoriale generale. <http://geo-spatial.org/vechi/download/romania-seturi-vectoriale>. Utolsó elérés: 2022. április 9.
- Csánki Dezső (1890): Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában, Magyar Tudományos Akadémia, Budapest
- Dányi Dezső (1992): Erdély 1857. évi népszámlálása, Központi Statisztikai Hivatal, Budapest
- Diós István – Viczián János (2006), szerk.: Magyar Katolikus Lexikon. <http://lexikon.katolikus.hu/>. Utolsó elérés: 2022. április 19.
- Faragó Imre (2014): Földrajzi nevek, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar, Budapest
- Faragó Imre (2015): Térképészeti földrajz I., A Kárpát-térség térképészeti földrajza, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar, Budapest
- Faragó Imre (2017): Térképészeti földrajz III., Románok és moldovánok, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar, Budapest
- F. Romhányi Beatrix (2019): A középkori magyar plébániák és a 14. századi pápai tizedjegyzék. Történelmi szemle, LXI. évfolyam, 2019, 3. szám, Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest, pp. 339–360.
- Györffy György (1987): Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza, Akadémiai Kiadó, Budapest
- Halmos Ferenc (2005), szerk.: Pannon Enciklopédia. A magyarság kézikönyve, Urbis Könyvkiadó, Budapest
- Kogutowicz Manó (1897): Magyarország Mátyás király halálakor. 1490, Kogutowicz és Társa Magyar Földrajzi Intézete, Budapest

- Kósa László – Filep Antal (1978): A magyar nép táji-történeti tagolódása (néprajzi tanulmányok), Akadémiai Kiadó, Budapest
- Köpeczi Béla (1986), szerk.: Erdély története – három kötetben, Akadémiai Kiadó, Budapest
- Köpeczi Béla (1993), szerk.: Erdély rövid története, Akadémiai Kiadó, Budapest
- Léstyán Ferenc (2000): Megszentelt kövek – A középkori erdélyi püspökség templomai, Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség, Gyulafehérvár
- Lipszky János (1808): Repertorium locorum objectorumque in XII. tabulis mappae Regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae, et Confiniorum Militarium Magni item Principatus Transylvaniae occurrentium, Buda
- Nyárády R. Károly (1987): Erdély népességének etnikai és vallási tagolódása a magyar államalapítástól a dualizmus koráig. A Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézetének történeti demográfiai füzetek, 3. szám, Budapest, pp. 7–55.
- Orbán Balázs (1868): A Székelyföld leírása, Panda és Frohna Könyvnyomdája, Pest
- Ortvay Tivadar (1891): Magyarország egyházi földleírása a XIV. század elején, a pápai tizedjegyzékek alapján feltüntetve, Franklin-Társulat Nyomdája, Budapest
- Papp-Váry Árpád (2005): Magyarország története térképeken, Kossuth Kiadó – Cartographia, Budapest
- Stegena Lajos (1981): Térképtörténet, Tankönyvkiadó, Budapest
- Szabó Károly (1876), szerk.: Székely oklevéltár. II. kötet. 1520–1571, Magyar Történelmi Társulat kolozsvári bizottsága, Kolozsvár
- Szabó M. Attila (2003): Erdély, Bánság és Partium történeti és közigazgatási helységnévtára, Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda
- Szabó M. Attila (2004): Betekintés az erdélyi szászok autonómiájába. In: Hermann Gusztáv Mihály – Kolumbán Zsuzsanna (szerk.): Történelmi autonómiák a Kárpát-medencében, Hargita Megye Művelődési és a Nemzeti Kulturális Örökség Igazgatósága, Városi Könyvtár – Székelyudvarhely, Csíkszereda, pp. 24–34.
- Szádeczky-Kardoss Lajos (1927): A Székely Nemzet története és alkotmánya, Hargitaváralja J. Sz. K., Budapest
- Szilágyi Sándor (1894–1898), szerk.: A magyar nemzet története, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat, Budapest
- Vistai András János (é.n.): Tekintő. Erdélyi helynévkönyv.
https://web.archive.org/web/20110710231100/http://www.fatornyosfalunk.com/html/erdelyi_helynevkonyv.html. Utolsó elérés: 2022. április 10.

Köszönetnyilvánítás

Jelen dolgozat nem jöhetett volna létre az alábbi személyek hozzájárulása nélkül, ezért
köszönetet szeretnék mondani:

dr. Gede Mátyásnak a Leaflet-alapú weboldal készítéséhez szükséges alapismeretek
átadásáért

és témavezetőmnek, Faragó Imrének a munka egyengetéséért, a szakmai tanácsokért és a
folyamatos támogatásért!

Köszönöm!

1. melléklet: Székelyföld településtára

Rövidítések jegyzéke. A melléklet értelmezése

Név – a települések egy, az esetek zömében a törzskönyvezés során rögzített magyar neve

Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév) – a települések 2022. évi hovatartozása, ami csupán a ma nem önálló, vagy mára elpusztult helységek esetén különbözik az éppen bemutatott településtől

magyar településnév – a települések törzskönyvezéskor vagy más hivatalos dokumentumokban rögzített magyar neve, az esetek többségében a **Névvel** azonos

román településnév – a települések 2022-ben érvényes hivatalos neve, amelyek létrejöttéig a román nyelvű név a 20. század folyamán a román közigazgatás több mesterséges beavatkozásán esett át

német településnév – a települések egy, többnyire egységesítetlen német neve, ami kizárólag a ma is létező helységek esetén van potenciálisan megjelölve

EÍE (Első írásos említés) – a települések első írásos előfordulásának évszáma

2022 – az adott település első írásos említésének ideje nem határozható meg

ÚÍE (Utolsó írásos említés) – a ma már nem létező települések utolsó írásos előfordulásának évszáma

9999 – napjainkban is létező település

EJ (Eredeti jogállás) – a települések első írásos említése alapján megállapítható jogállás

f – falu

v – város

MJ (Megváltozott jogállás) – a települések első írásos említése alapján megállapíthatótól különböző, későbbi feljegyzésekben előforduló jogállás

f – falu

v – város

JMÉ (Jogállás megváltozásának éve) – a települések nem eredeti jogállásukon történő első írásos említésének évszáma

JVÉ (Jogállás visszaváltozásának éve) – a települések nem eredeti jogállásukon történő utolsó írásos említését követő első feljegyzésének évszáma

Névváltozat – a települések egy vagy két, a dokumentumokban a **Névvel** nem egyidejűleg használt magyar neve

NHK (Névváltozat használatának kezdete) – a **Névváltozat** dokumentumokban való rendszeres használata kezdetének évszáma

NHV (Névváltozat használatának vége) – a **Névváltozat** dokumentumokban való rendszeres használata végének évszáma

Az **NHK** és **NHV** oszlopokban szereplő értékek által meghatározott intervallumon kívül eső időszakokban a dokumentumokban a **Név** rendszeres használata figyelhető meg.

Megye - a településeket befogadó 2022. évi közigazgatási egység

Forrás – a településekkel kapcsolatos adatok forrása

Léstyán – Léstyán Ferenc (2000): Megszentelt kövek – A középkori erdélyi püspökség templomai, Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség, Gyulafehérvár

Szabó – Szabó M. Attila (2003): Erdély, Bánság és Partium történeti és közigazgatási helységnévtára, Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda

Vistai – Vistai András János (é.n.): Tekintő. Erdélyi helynévkönyv.

https://web.archive.org/web/20110710231100/http://www.fatornyosfalunk.com/html/erdelyi_helynevkonyv.html. Utolsó elérés: 2022. április 10.

OSM – a település nem szerepelt a vizsgált forrásanyagokban, felvételének alapját az Open Street Map adta

Székelyföld településtára

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍÉ	UÍÉ	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Aranyosszék														
Sinfalva	Sinfalva	Cornești		1176	9999	f							Kolozs	Szabó
Szentmihály	Szentmihály	Mihai Viteazu		1176	9999	f				Alsószentmihályfalva	1441	1925	Kolozs	Szabó
Várfalva	Várfalva	Moldovenești	Burgdorf	1176	9999	f							Kolozs	Szabó
Dombró	Dombró	Dumbrava		1219	9999	f							Fehér	Szabó
Kövend	Kövend	Plăiești		1219	9999	f							Kolozs	Szabó
Felvinc	Felvinc	Unirea	Oberwinz	1219	9999	f	v	1538	1897				Fehér	Szabó
Veresmart	Felvinc	Unirea		1219	1930	f				Marosveresmart	1910	1930	Fehér	Szabó
Harasztos	Harasztos	Călărași	Wahldorf	1291	9999	f							Kolozs	Szabó
Csákó	Csákó	Cicău		1291	9999	f				Csákótelek	1291	1538	Fehér	Szabó
Inakfalva	Inakfalva	Inoc		1291	9999	f							Fehér	Szabó
Székelykocsárd	Székelykocsárd	Lunca Mureșului		1291	9999	f				Kocsárd	1291	1713	Fehér	Szabó
Aranyosmohács	Aranyosmohács	Măhăceeni		1291	9999	f				Mohács	1291	1913	Fehér	Szabó
Marosörményes	Marosörményes	Ormeniș		1291	9999	f				Örményes	1291	1913	Fehér	Szabó
Csegez	Csegez	Pietroasa		1291	9999	f							Kolozs	Szabó
Székelyhidas	Székelyhidas	Podeni	Brücken	1291	9999	f				Hidas	1291	1913	Kolozs	Szabó
Székelyföldvár	Székelyföldvár	Războieni-Cetate	Kaltherberg	1291	9999	f				Földvár	1291	1713	Fehér	Szabó
Kercsed	Kercsed	Stejeriș		1291	9999	f							Kolozs	Szabó
Polyán	Torda	Turda		1291	1968	f				Aranyospolyán	1713	1968	Kolozs	Szabó
Bágyon	Bágyon	Bădeni		1291	9999	f							Kolozs	Szabó
Bogátpusztá	Bogátpusztá	Bogata		1291	9999	f				Bogát	1291	1956	Kolozs	Szabó
Mészkő	Mészkő	Cheia		1311	9999	f							Kolozs	Szabó
Rákos	Várfalva	Moldovenești		1357	1968	f				Aranyosrákos	1713	1968	Kolozs	Szabó
Felsőszentmihályfalva	Szentmihály	Mihai Viteazu		1394	1925	f							Kolozs	Szabó
Harasztosi vasúttelep	Harasztosi vasúttelep	Călărași-Gară		1956	9999	f							Kolozs	Szabó
Csikszék														
Gyergyóalfalu	Gyergyóalfalu	Joseni		1332	9999	f				Alfalu	1332	1806	Hargita	Szabó
Csikrákos	Csikrákos	Racu		1332	9999	f				Rákos	1332	1721	Hargita	Szabó
Csikszentkirály	Csikszentkirály	Sâncrăieni		1332	9999	f				Szentkirály	1332	1701	Hargita	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Csiksomlyó	Csikszereda	Miercurea Ciuc		1333	1956	f				Somlyó	1333	1656	Hargita	Szabó
Csikszentmihály	Csikszentmihály	Mihăileni		1333	9999	f				Szentmihály	1333	1684	Hargita	Szabó
Csikmindszent	Csikmindszent	Misentea		1333	9999	f				Mindszent	1333	1721	Hargita	Szabó
Csikszentmiklós	Csikszentmiklós	Nicoleşti	Seklerburg	1333	9999	f				Szentmiklós	1333	1721	Hargita	Szabó
Kászonaltíz	Kászonaltíz	Plăieşii de Jos		1333	9999	f				Nagykászon (Altíz)	1333	1827	Hargita	Szabó
Csikszentmárton	Csikszentmárton	Sânmartin		1333	9999	f				Szentmárton	1333	1456	Hargita	Szabó
Csikszentsimon	Csikszentsimon	Sânsimion		1333	9999	f				Szentsimon	1333	1590	Hargita	Szabó
Csikszenttamás	Csikszenttamás	Tomeşti		1333	9999	f				Szenttamás	1333	1456	Hargita	Szabó
Csikszentgyörgy	Csikszentgyörgy	Ciucsângeorgiu		1333	9999	f				Szentgyörgy	1333	1456	Hargita	Szabó
Csikkozmas	Csikkozmas	Cozmeni		1333	9999	f				Kozmás (Szentkozmademjén)	1333	1665	Hargita	Szabó
Csikdelne	Csikdelne	Delniţa		1333	9999	f				Delne	1333	1721	Hargita	Szabó
Gyergyószentmiklós	Gyergyószentmiklós	Gheorgheni	Niklasmarkt	1333	9999	f	v	1800		Szentmiklós	1333	1569	Hargita	Szabó
Kászonimpér	Kászonimpér	Imper		1333	9999	f				Impérfalva	1333	1839	Hargita	Szabó
Csikszentlélek	Csikszentlélek	Leliceni		1333	9999	f				Szentlélek	1333	1692	Hargita	Szabó
Kilyénfalva	Kilyénfalva	Chileni		1334	9999	f				Gyergyókilyénfalva	1857	1913	Hargita	Szabó
Lázárfalva	Lázárfalva	Lăzăreşti		1365	9999	f				Csiklázárfalva	1721	1910	Hargita	Szabó
Csikjenőfalva	Csikjenőfalva	Ineu		1406	9999	f				Jenőfalva	1406	1721	Hargita	Szabó
Tusnád	Tusnád	Tuşnad		1421	9999	f							Hargita	Szabó
Csikcsicsó	Csikcsicsó	Ciceu		1461	9999	f				Csicsó	1461	1721	Hargita	Szabó
Kászonújfalu	Kászonújfalu	Caşinu Nou		1477	9999	f				Újfalu	1477	1619	Hargita	Szabó
Csikborzsova	Csikborzsova	Bârzava		1495	9999	f				Borzsova	1495	1721	Hargita	Szabó
Csiktaploca	Csikszereda	Miercurea Ciuc		1500	1956	f				Taploca	1500	1720	Hargita	Szabó
Csikcsomortán	Csikcsomortán	Şoimeni	Tschomorden	1506	9999	f				Csomortán	1506	1873	Hargita	Szabó
Gyergyószárhegy	Gyergyószárhegy	Lăzarea		1519	9999	f				Szárhegy	1519	1736	Hargita	Szabó
Várdotfalva	Csikszereda	Miercurea Ciuc		1519	1941	f				Csikvárdotfalva	1721	1913	Hargita	Szabó
Csikszereda	Csikszereda	Miercurea Ciuc	Szeklerburg	1528	9999	f	v	1558					Hargita	Szabó
Zsögöd	Csikszereda	Miercurea Ciuc		1539	1930	f				Csikzsögöd	1721	1913	Hargita	Szabó
Csikszentimre	Csikszentimre	Sântimbru		1552	9999	f				Szentimre	1552	1607	Hargita	Szabó
Karcfalva	Karcfalva	Cârţa		1566	9999	f				Csikkarcfalva	1721	1944	Hargita	Szabó
Csikcsekefalva	Csikcsekefalva	Ciucani		1566	9999	f				Csekefalva	1566	1721	Hargita	Szabó
Vacsárcsi	Vacsárcsi	Văcăreşti		1566	9999	f				Csikvacsárcsi	1877	1913	Hargita	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EIE	UIE	EJ	MJ	JME	JVE	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Csikménaság	Csikménaság	Armășeni		1567	9999	f				Ménaság	1567	1721	Hargita	Szabó
Csikbánkfalva	Csikbánkfalva	Bancu		1567	9999	f				Bánkfalva	1567	1721	Hargita	Szabó
Csatószeg	Csatószeg	Cetățuia		1567	9999	f				Csikcsatószeg	1721	1913	Hargita	Szabó
Csobotfalva	Csobotfalva	Cioboteni		1567	1941	f				Csikcsobotfalva	1877	1913	Hargita	Szabó
Gyergyócsomafalva	Gyergyócsomafalva	Ciumani		1567	9999	f				Csomafalva	1567	1857	Hargita	Szabó
Kotormány	Kotormány	Cotormani		1567	9999	f							Hargita	Szabó
Csikdánfalva	Csikdánfalva	Dănești		1567	9999	f				Dánfalva	1567	1721	Hargita	Szabó
Ditró	Ditró	Ditrău	Dittersdorf	1567	9999	f				Gyergyóditró	1857	1913	Hargita	Szabó
Csikszépvíz	Csikszépvíz	Frumoasa		1567	9999	f				Szépvíz	1567	1715	Hargita	Szabó
Göröcsfalva	Göröcsfalva	Gârciu	Görtsch	1567	9999	f							Hargita	Szabó
Kászonjakabfalva	Kászonjakabfalva	Iacobeni	Jakeschdorf	1567	9999	f				Jakabfalva	1567	1774	Hargita	Szabó
Csikmadaras	Csikmadaras	Mădăraș		1567	9999	f				Madaras	1567	1721	Hargita	Szabó
Csikpálfalva	Csikpálfalva	Păuleni-Ciuc		1567	9999	f				Pálfalva	1567	1721	Hargita	Szabó
Kászonfeltíz	Kászonfeltíz	Plăieșii de Sus		1567	9999	f				Felsőfalu	1567	1744	Hargita	Szabó
Gyergyóremete	Gyergyóremete	Remetea		1567	9999	f				Remete	1567	1857	Hargita	Szabó
Csikszentdomokos	Csikszentdomokos	Sândominic		1567	9999	f				Szentdomokos	1567	1721	Hargita	Szabó
Madéfalva	Madéfalva	Siculeni		1567	9999	f				Amadéfalva	1567	1602	Hargita	Szabó
Gyergyóújfalu	Gyergyóújfalu	Suseni		1567	9999	f				Újfalu	1567	1717	Hargita	Szabó
Tekerőpatak	Tekerőpatak	Valca Strâmbă		1567	9999	f				Gyergyótekerőpatak	1857	1913	Hargita	Szabó
Ménaságújfalu	Ménaságújfalu	Armășenii Noi		1569	9999	f				Újfalu	1569	1827	Hargita	Szabó
Csikverebes	Csikverebes	Vrabia		1576	9999	f				Verebes	1576	1873	Hargita	Szabó
Gyimesbükk	Gyimesbükk	Ghimeș-Făget		1600	9999	f				Gyimes	1600	1839	Bákó	Szabó
Pottyond	Pottyond	Potond		1651	9999	f							Hargita	Szabó
Vasláb	Vasláb	Voșlăbeni		1656	9999	f				Gyergyóvasláb	1721	1913	Hargita	Szabó
Lóvész	Lóvész	Livezi		1694	9999	f							Hargita	Szabó
Gyimesközéplek	Gyimesközéplek	Lunca de Jos		1701	9999	f				Gyimesloka	1701	1850	Hargita	Szabó
Gyimesfelsőlok	Gyimesfelsőlok	Lunca de Sus	Gimesch	1701	9999	f				Gyimesloka	1701	1850	Hargita	Szabó
Gyergyóvárhegy	Gyergyóvárhegy	Subcetate	Burgberg	1720	9999	f				Várhegyalja (Ditróvárhegy)	1720	1857	Hargita	Szabó
Damuk	Damuk	Dămuc	Damsdorf	1734	9999	f				Gyergyódamuk	1857	1956	Neamț	Szabó
Iványos	Iványos	Ivăneș		1734	9999	f							Neamț	Szabó
Gyergyózsédánpatak	Gyergyózsédánpatak	Telec		1736	9999	f				Zsedánpatak	1736	1857	Neamț	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Almásmező	Almásmező	Bicaz-Chei		1750	9999	f							Neamț	Szabó
Ajnád	Ajnád	Nădejdea		1750	9999	f							Hargita	Szabó
Bélbor	Bélbor	Bilbor		1751	9999	f							Hargita	Szabó
Gyimes	Gyimes	Ghimeș		1760	9999	f							Bákó	Szabó
Gyergyóhodos	Gyergyóhodos	Hodoșa		1768	9999	f				Hódos	1768	1940	Hargita	Szabó
Borszék	Borszék	Borsec		1769	9999	f							Hargita	Szabó
Kostelek	Kostelek	Coșnea		1769	9999	f							Bákó	Szabó
Gyergyóholló	Gyergyóholló	Corbu		1770	9999	f				Holló	1770	1857	Hargita	Szabó
Fülpe	Fülpe	Filpea		1770	9999	f							Hargita	Szabó
Fitód	Fitód	Fitod		1770	9999	f							Hargita	Szabó
Orotva	Orotva	Jolotca		1770	9999	f							Hargita	Szabó
Kerekfenyő	Kerekfenyő	Platonești		1770	9999	f							Hargita	Szabó
Salamás	Salamás	Sărmaș		1770	9999	f				Gyergyósalamás	1857	1913	Hargita	Szabó
Gyergyótölgyes	Gyergyótölgyes	Tulgheș		1770	9999	f				Tölgyes	1770	1857	Hargita	Szabó
Hosszúaszó	Hosszúaszó	Hosasău		1780	9999	f							Hargita	Szabó
Balánbánya	Balánbánya	Bălan	Kupferbergwerk	1785	9999	f	v	1967		Balán	1785	1854	Hargita	Szabó
Gyergyóbékás	Gyergyóbékás	Bicazu Ardelean		1799	9999	f				Békás	1799	1909	Neamț	Szabó
Újtusnád	Újtusnád	Tușnadu Nou		1822	9999	f				Tusnádújfalu	1822	1857	Hargita	Szabó
Tusnádfürdő	Tusnádfürdő	Băile Tușnad	Kaiserbad	1842	9999	f	v	2001					Hargita	Szabó
Székpatak	Székpatak	Secu		1909	9999	f							Hargita	Szabó
Gyepce	Gyepce	Pajistea		1910	9999	f							Bákó	Szabó
Galócás	Galócás	Gălăuțaș		1921	9999	f							Hargita	Szabó
Marosfő	Marosfő	Izvoru Mureșului		1941	9999	f							Hargita	Szabó
Hollósarka	Hollósarka	Capu Corbului		1944	9999	f							Hargita	Szabó
Magyarsügés	Magyarsügés	Cădărești		1950	9999	f							Bákó	Szabó
Csiba	Csiba	Ciba		1952	9999	f							Hargita	Szabó
Hargitafürdő	Hargitafürdő	Harghita-Băi		1952	9999	f							Hargita	Szabó
Nucén	Nucén	Nuțeni		1952	9999	f							Hargita	Szabó
Ploptyis	Ploptyis	Plopiș		1952	9999	f							Hargita	Szabó
Tolésén	Tolésén	Toleşeni		1952	9999	f							Hargita	Szabó
Csaracsó	Csaracsó	Ciaracio		1954	9999	f							Hargita	Szabó
Terkucatelep	Terkucatelep	Făgetu de Sus		1954	9999	f							Bákó	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Eszenyő	Eszenyő	Sineu		1954	9999	f							Hargita	Szabó
Bálványospataka	Bálványospataka	Bolovăniș		1956	9999	f							Bákó	Szabó
Borzont	Borzont	Borzont		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Bucsin	Bucsin	Bucin		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Kalnács	Kalnács	Călnaci		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Csobános	Csobános	Ciobăniș		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Oláhcsügés	Oláhcsügés	Ciugheș		1956	9999	f							Bákó	Szabó
Komjátpataka	Komjátpataka	Comiat		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Dudád	Dudád	Duda		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Egerszék	Egerszék	Eghersec		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Bükklok	Bükklok	Făgetel		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Fundoja	Fundoja	Fundoaia		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Galócáspatak	Galócáspatak	Gălăuțaș-Părău		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Güdüctelep	Güdüctelep	Ghiduț		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Hágótő	Hágótő	Hagota		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Hosszúrez	Hosszúrez	Huisurez		1956	9999	f							Neamț	Szabó
Sántatelek	Sántatelek	Izvorul Trotușului		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Gyilkostó	Gyilkostó	Lacu Roșu	Gyilkossee	1956	9999	f							Hargita	Szabó
Libán	Libán	Liban		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Palánka	Palánka	Palanca		1956	9999	f							Bákó	Szabó
Nyíresalja	Nyíresalja	Păltiniș-Ciuc		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Bükkhavaspataka	Bükkhavaspataka	Poiana Fagului		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Pipás	Pipás	Popoiu		1956	9999	f							Bákó	Szabó
Farkaspalló	Farkaspalló	Puntea Lupului		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Rakottyás	Rakottyás	Răchitiș		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Rakottýástelep	Rakottýástelep	Răchitiș		1956	9999	f							Bákó	Szabó
Récefalva	Récefalva	Recea		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Runk	Runk	Runc		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Csíkszentimrei Büdösfürdő	Csíkszentimrei Büdösfürdő	Sântimbru-Băi	Mineralbad	1956	9999	f							Hargita	Szabó
Tarhavaspataka	Tarhavaspataka	Tărhăuși		1956	9999	f							Bákó	Szabó
Tikos	Tikos	Ticoș		1956	9999	f							Neamț	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Háromkút	Háromkút	Trei Fântâni		1956	9999	f							Neamț	Szabó
Borospataka	Borospataka	Valea Boroș		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Kápolnapataka	Kápolnapataka	Valea Capelei		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Görbepataka	Görbepataka	Valea Gârbea		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Sötétpatak	Sötétpatak	Valea Întunecoasă		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Antalokpataka	Antalokpataka	Valea lui Antaloc		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Hidegség	Hidegség	Valea Rece	Kaltbach	1956	9999	f							Hargita	Szabó
Ugrapataka	Ugrapataka	Valea Ugra		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Úzvölgye	Úzvölgye	Valea Uzului		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Visszafolyó	Visszafolyó	Visafolio		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Barackospatak	Barackospatak	Barațcoș		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Zsögödfürdő	Zsögödfürdő	Jigodin-Băi		1960	9999	f							Hargita	Szabó
Csinód	Csinód	Cinod		2022	9999	f							Hargita	Szabó
Kézdiszék														
Kézdiszentlélek	Kézdiszentlélek	Sânzieni		1251	9999	f				Szentlélek	1251	1641	Kovászna	Szabó
Torja	Torja	Turia	Torian	1301	9999	f				Feltorja	1324	1899	Kovászna	Szabó
Lécfalva	Lécfalva	Leț		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Nyújtód	Nyújtód	Lunga		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Maksa	Maksa	Moacșa		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Kézdiszentkereszt	Kézdiszentkereszt	Poian		1332	9999	f				Polyán (Kézdipolyán)	1332	1905	Kovászna	Szabó
Altörja	Törja	Turia		1332	1899	f							Kovászna	Szabó
Szentkatolna	Szentkatolna	Catalina		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Csernáton	Csernáton	Cernat		1332	9999	f				Alsócsernáton	1523	1968	Kovászna	Szabó
Dálnok	Dálnok	Dalnic	Dayla	1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Esztelnek	Esztelnek	Estelnic		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Hatolyka	Hatolyka	Hătuica		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Ikafalva	Ikafalva	Icafalău		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Lemhény	Lemhény	Lemnia	Lennen	1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Ozsdola	Ozsdola	Ojdula		1333	9999	f							Kovászna	Szabó
Kézdimartonfalva	Kézdimartonfalva	Mărtineni		1407	9999	f				Martonfalva	1407	1877	Kovászna	Szabó
Kézdivásárhely	Kézdivásárhely	Târgu Secuiesc	Szekler-Neumarkt	1407	9999	f	v	1427		Torjavásárhely	1407	1530	Kovászna	Szabó
Bereck	Bereck	Brețcu	Bretz	1426	9999	f	v	1589	1893				Kovászna	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍÉ	UÍÉ	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Kézdimartonos	Kézdimartonos	Mărtănuș		1473	9999	f				Martonos	1473	1808	Kovászna	Szabó
Szászfalu	Nyújtód	Lunga		1479	1966	f				Kézdiszászfalu	1913	1966	Kovászna	Szabó
Felsőcsernáton	Csernáton	Cernat		1497	1968	f							Kovászna	Szabó
Kézdimárkosfalva	Kézdimárkosfalva	Mărcușa	Markesdorf	1497	9999	f				Márkosfalva	1497	1913	Kovászna	Szabó
Mátisfalva	Kézdimárkosfalva	Mărcușa		1500	1893	f							Kovászna	Szabó
Csomortán	Csomortán	Lutoasa	Thomoren	1506	9999	f							Kovászna	Szabó
Bélafalva	Bélafalva	Belani	Bela	1535	9999	f							Kovászna	Szabó
Kézdialbis	Kézdialbis	Albiș		1539	9999	f				Albis	1539	1882	Kovászna	Szabó
Futásfalva	Futásfalva	Alungeni	Langendorf	1544	9999	f							Kovászna	Szabó
Kurtapatak	Kurtapatak	Valea Scurtă		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Kézdialmás	Kézdialmás	Mereni		1567	9999	f				Almás	1567	1873	Kovászna	Szabó
Kiskászon	Kiskászon	Cașinu Mic		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Kézdisárfalva	Kézdivásárhely	Târgu Secuiesc		1567	1968	f				Sárfalva	1567	1882	Kovászna	Szabó
Kézdioroszfalu	Kézdivásárhely	Târgu Secuiesc		1567	1956	f				Oroszfalu	1567	1913	Kovászna	Szabó
Sósmező	Sósmező	Poiana Sărată	Salzfelden	1764	9999	f							Bákó	Szabó
Marosszék														
Nyárádtő	Nyárádtő	Ungheni	Nyaradfluss	1263	9999	f	v	2004					Maros	Szabó
Marosszentkirály	Marosszentkirály	Sâncraiu de Mureș	Weichseldorf	1293	9999	f				Szentkirály	1293	1687	Maros	Szabó
Csittszentiván	Csittszentiván	Sântioana de Mureș		1303	9999	f				Szentiván	1303	1442	Maros	Szabó
Várhegy	Várhegy	Chinari	Schlossberg	1319	9999	f				Pinár	1319	1760	Maros	Szabó
Csókfalva	Hármasfalu	Trei Sate		1332	1950	f							Maros	Szabó
Székelyszentistván	Hármasfalu	Trei Sate		1332	1950	f				Szentistván	1332	1913	Maros	Szabó
Káposztásszentmiklós	Káposztásszentmiklós	Nicoleşti		1332	9999	f				Szentmiklós	1332	1572	Maros	Szabó
Kebeleszentivány	Kebeleszentivány	Ivănești		1332	9999	f				Szentivány	1332	1505	Maros	Szabó
Kisszentlőrinc	Kisszentlőrinc	Lăurenii	Sankt Lörinz	1332	9999	f				Szentlőrinc	1332	1909	Maros	Szabó
Koronka	Koronka	Corunca		1332	9999	f							Maros	Szabó
Maroskeresztúr	Maroskeresztúr	Cristești		1332	9999	f				Keresztúr	1332	1538	Maros	Szabó
Marosszentanna	Marosszentanna	Sântana de Mureș		1332	9999	f				Szentanna	1332	1538	Maros	Szabó
Marosszentgyörgy	Marosszentgyörgy	Sângeorgiu de Mureș		1332	9999	f				Szentgyörgy	1332	1567	Maros	Szabó
Marosvásárhely	Marosvásárhely	Târgu Mureș	Neumarkt am Mieresch	1332	9999	f	v	1400		Székelyvásárhely	1332	1610	Maros	Szabó
Mezőbánd	Mezőbánd	Band	Bandorf	1332	9999	f				Bánd	1332	1646	Maros	Szabó
Mezőkölpény	Mezőkölpény	Culpiu		1332	9999	f				Kölpény	1332	1713	Maros	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Mezőmadaras	Mezőmadaras	Mădăraș		1332	9999	f				Madaras	1332	1470	Maros	Szabó
Mezőménes	Mezőménes	Herghelia		1332	9999	f				Ménes	1332	1713	Maros	Szabó
Mezőpanit	Mezőpanit	Pănet		1332	9999	f				Panit	1332	1713	Maros	Szabó
Mezősámsond	Mezősámsond	Șincai		1332	9999	f				Sámsond	1332	1713	Maros	Szabó
Nagyernye	Nagyernye	Ernei	Arn	1332	9999	f				Ernye	1332	1453	Maros	Szabó
Nyárádkarácson	Nyárádkarácson	Crăciunești		1332	9999	f				Karácsonfalva	1332	1909	Maros	Szabó
Nyárádszentbenedek	Nyárádszentbenedek	Murgești		1332	9999	f				Szentbenedek	1332	1713	Maros	Szabó
Nyárádszentimre	Nyárádszentimre	Eremieni		1332	9999	f				Szentimre	1332	1713	Maros	Szabó
Nyárádszentlászló	Nyárádszentlászló	Sânvâsii		1332	9999	f				Szentlászló	1332	1687	Maros	Szabó
Nyárádszentmárton	Nyárádszentmárton	Mitrești		1332	9999	f				Szentmárton (Csíkszentmárton)	1332	1877	Maros	Szabó
Nyárádszentsimon	Nyárádszentsimon	Sânsimion		1332	9999	f				Szentsimon	1332	1909	Maros	Szabó
Nyárádszentanna	Nyárádszereda	Miercurea Nirajului		1332	1968	f				Szentanna	1332	1687	Maros	Szabó
Sóvárad	Sóvárad	Sărațeni		1332	9999	f							Maros	Szabó
Székelybő	Székelybő	Beu	Betendorf	1332	9999	f				Bő	1332	1913	Maros	Szabó
Székelyhodos	Székelyhodos	Hodoșa		1332	9999	f				Hodos	1332	1913	Maros	Szabó
Székelykál	Székelykál	Călușeri		1332	9999	f				Kál	1332	1913	Maros	Szabó
Székelyuraly	Székelyuraly	Oroiu		1332	9999	f				Uraly	1332	1713	Maros	Szabó
Székelyvaja	Székelyvaja	Vălenii		1332	9999	f				Vaja	1332	1909	Maros	Szabó
Szentgerice	Szentgerice	Gălățeni		1332	9999	f							Maros	Szabó
Szentháromság	Szentháromság	Troița		1332	9999	f				Szenttrinitás (Szentrontás)	1332	1687	Maros	Szabó
Szövérd	Szövérd	Suveica	Magerau	1332	9999	f							Maros	Szabó
Udvarfalva	Udvarfalva	Curteni		1332	9999	f							Maros	Szabó
Feketelak	Feketelak	Negrenii de Câmpie		1332	9999	f							Maros	Szabó
Galambod	Galambod	Porumbeni		1332	9999	f							Maros	Szabó
Gyulakuta	Gyulakuta	Fântânele		1332	9999	f							Maros	Szabó
Harasztkerék	Harasztkerék	Roteni		1332	9999	f							Maros	Szabó
Harcó	Harcó	Hărtău		1332	9999	f							Maros	Szabó
Erdőszentgyörgy	Erdőszentgyörgy	Sângeorgiu de Pădure		1333	9999	f	v	2003					Maros	Szabó
Mezőbergenye	Mezőbergenye	Berghia		1334	9999	f				Bergenye	1334	1713	Maros	Szabó
Mezőfele	Mezőfele	Câmpenița		1349	9999	f				Fele	1349	1713	Maros	Szabó
Székelysárd	Székelysárd	Șardu Nirajului		1360	9999	f				Sárd	1360	1909	Maros	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Meggyesfalva	Marosvásárhely	Târgu Mureș		1390	1956	f							Maros	Szabó
Backamadaras	Backamadaras	Păsăreni		1392	9999	f							Maros	Szabó
Csíkfalva	Csíkfalva	Vărgata		1408	9999	f							Maros	Szabó
Hagymásbodon	Hagymásbodon	Budiu Mic	Hagendorf	1408	9999	f				Bodon	1408	1713	Maros	Szabó
Lukafalva	Lukafalva	Gheorghe Doja		1409	9999	f							Maros	Szabó
Nyárádandrásfalva	Nyárádszereda	Miercurea Nirajului		1409	1968	f				Andrásfalva	1409	1713	Maros	Szabó
Maroskisfalud	Náznánfalva	Nazna		1415	1940	f				Kisfalud	1415	1913	Maros	Szabó
Náznánfalva	Náznánfalva	Nazna		1420	9999	f							Maros	Szabó
Székelymoson	Székelymoson	Moșuni		1446	9999	f				Moson	1446	1913	Maros	Szabó
Süketfalva	Demeterfalva	Dumitreștii		1448	1936	f							Maros	Szabó
Demeterfalva	Demeterfalva	Dumitreștii		1448	9999	f							Maros	Szabó
Bede	Bede	Bedeni		1449	9999	f							Maros	Szabó
Fintaháza	Fintaháza	Cinta		1451	9999	f							Maros	Szabó
Seprőd	Seprőd	Drojdii		1451	9999	f							Maros	Szabó
Szabéd	Szabéd	Săbed		1451	9999	f							Maros	Szabó
Székelykövesd	Székelykövesd	Cuieșd		1451	9999	f				Kövesd (Mezőkövesd)	1451	1909	Maros	Szabó
Székes	Székes	Săcăreni		1451	9999	f							Maros	Szabó
Marosagárd	Marosagárd	Poenița	Agarden	1460	9999	f				Agárd	1460	1909	Maros	Szabó
Sóspatak	Sóspatak	Șăușa	Salzbach	1461	9999	f							Maros	Szabó
Jobbágyfalva	Jobbágyfalva	Valea		1470	9999	f							Maros	Szabó
Mája	Mája	Maia		1471	9999	f							Maros	Szabó
Bazéd	Bazéd	Bozed		1481	9999	f				Bozéd	1481	1693	Maros	Szabó
Egerszeg	Marosszentkirály	Sâncraiu de Mureș		1481	1930	f							Maros	Szabó
Lőrincfalva	Lőrincfalva	Leordeni	Lörinzdorf	1482	9999	f							Maros	Szabó
Berekeresztúr	Berekeresztúr	Bâra	Kreutzdorf	1484	9999	f							Maros	Szabó
Nyárádbálintfalva	Nyárádbálintfalva	Bolintineni		1484	9999	f				Bálintfalva	1484	1713	Maros	Szabó
Nyárádköszvényes	Nyárádköszvényes	Mătrici		1484	9999	f				Köszvényes	1484	1909	Maros	Szabó
Nyárádselye	Nyárádselye	Șilea Nirajului		1487	9999	f				Selye	1487	1913	Maros	Szabó
Nyárádszereda	Nyárádszereda	Miercurea Nirajului	Sereda	1493	9999	v				Szereda (Marosszereda)	1493	1857	Maros	Szabó
Székelytomp	Székelytomp	Tâmpa		1494	9999	f				Tomp	1494	1913	Maros	Szabó
Mezőszabad	Mezőszabad	Voiniceni		1495	9999	f				Szabad	1495	1713	Maros	Szabó
Mezőcsávás	Mezőcsávás	Ceuașu de Câmpie	Grubendorf	1496	9999	f				Csávás	1496	1713	Maros	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍÉ	ÚÍÉ	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Ákosfalva	Ákosfalva	Acățari	Aschdorf	1497	9999	f							Maros	Szabó
Cserefalva	Cserefalva	Stejeriș		1497	9999	f							Maros	Szabó
Folyfalva	Folyfalva	Foi		1497	9999	f							Maros	Szabó
Kisgörgény	Kisgörgény	Gruîșor		1497	9999	f							Maros	Szabó
Somosd	Somosd	Cornești		1497	9999	f							Maros	Szabó
Kibéd	Kibéd	Chibed		1499	9999	f							Maros	Szabó
Havadtő	Havadtő	Viforoasa		1501	9999	f							Maros	Szabó
Csiba	Csiba	Ciba		1501	9999	f				Csibafalva	1501	1614	Maros	Szabó
Tófalva	Tófalva	Tofalău		1501	9999	f							Maros	Szabó
Csütfalva	Csütszentiván	Sântioana de Mureș		1505	1614	f							Maros	Vistai
Jedd	Jedd	Livezeni		1505	9999	f							Maros	Szabó
Malomfalva	Malomfalva	Morești	Mühlendorf	1505	9999	f							Maros	Szabó
Száltelek	Száltelek	Țiptelnic		1505	9999	f							Maros	Szabó
Makfalva	Makfalva	Ghindari		1507	9999	f							Maros	Szabó
Kendő	Kendő	Căndu		1509	9999	f							Maros	Szabó
Nyomát	Nyomát	Maiad		1513	9999	f				Monyát (Boldogasszonyfalva)	1513	1713	Maros	Szabó
Székelykakasd	Székelykakasd	Vălureni		1515	9999	f				Kakasd	1515	1913	Maros	Szabó
Ehed	Ehed	Ihod		1519	9999	f							Maros	Szabó
Rigmány	Rigmány	Rigmani		1522	9999	f							Maros	Szabó
Székelybere	Székelybere	Bereni		1523	9999	f				Bere	1523	1910	Maros	Szabó
Iszló	Iszló	Isla		1538	9999	f							Maros	Szabó
Kelementelke	Kelementelke	Călimănești		1545	9999	f							Maros	Szabó
Havad	Havad	Neaua		1547	9999	f							Maros	Szabó
Drekulyatelep	Drekulyatelep	Drăculea Bandului		1554	9999	f				Drakulya	1554	1910	Maros	Szabó
Csejd	Csejd	Cotuș		1566	9999	f							Maros	Szabó
Ikland	Ikland	Icland		1566	9999	f							Maros	Szabó
Székelybós	Székelybós	Bozeni	Boschen	1566	9999	f				Bós	1566	1913	Maros	Szabó
Búzaháza	Búzaháza	Grăușorul		1567	9999	f							Maros	Szabó
Deményháza	Deményháza	Dămieni		1567	9999	f				Demjénháza	1567	1713	Maros	Szabó
Geges	Geges	Ghinești	Gegesch	1567	9999	f							Maros	Szabó
Göcs	Göcs	Găiești	Götsch	1567	9999	f							Maros	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	ÚÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Atosfalva	Hármasfalva	Trei Sate		1567	1950	f							Maros	Szabó
Jobbágytelke	Jobbágytelke	Sâmbriaș		1567	9999	f							Maros	Szabó
Kebele	Kebele	Sânișor		1567	9999	f							Maros	Szabó
Kisadorján	Kisadorján	Adrianu Mic		1567	9999	f							Maros	Szabó
Lukailencfalva	Lukailencfalva	Ilien		1567	9999	f				Ilencfalva (Ilendfalva)	1567	1910	Maros	Szabó
Márkod	Márkod	Mărculeni	Markod	1567	9999	f							Maros	Szabó
Marosbárdos	Marosbárdos	Bărdești		1567	9999	f				Bárdos	1567	1913	Maros	Szabó
Mikháza	Mikháza	Călugăreni		1567	9999	f							Maros	Szabó
Nagyadorján	Nagyadorján	Adrianu Mare		1567	9999	f							Maros	Szabó
Nyárádgálfalva	Nyárádgálfalva	Gălești	Gallendorf	1567	9999	f				Gálfalva	1567	1713	Maros	Szabó
Nyárádmagyarós	Nyárádmagyarós	Măgherani		1567	9999	f				Magyarós (Mogyorós)	1567	1913	Maros	Szabó
Nyárádremete	Nyárádremete	Eremitu		1567	9999	f				Remete (Köszvényesremete)	1567	1913	Maros	Szabó
Székelyabod	Székelyabod	Abud		1567	9999	f				Abod	1567	1913	Maros	Szabó
Székelycsóka	Székelycsóka	Corbești		1567	9999	f				Csókafalva (Csóka)	1567	1913	Maros	Szabó
Torboszló	Torboszló	Torba	Toperdorf	1567	9999	f							Maros	Szabó
Vadad	Vadad	Vadu		1567	9999	f							Maros	Szabó
Vadasd	Vadasd	Vădaș		1567	9999	f							Maros	Szabó
Vece	Vece	Veța		1567	9999	f							Maros	Szabó
Remeteszeg	Remeteszeg	Remetea		1572	9999	f							Maros	Szabó
Szováta	Szováta	Sovata	Sovata	1578	9999	f	v	1952					Maros	Szabó
Hídvég	Marosvásárhely	Târgu Mureș		1608	1902	f							Maros	Szabó
Édeságtelek	Édeságtelek	Șincai-Fânațe		1687	9999	f				Édeság	1687	1910	Maros	Szabó
Hidegvölgy	Hidegvölgy	Valea Rece		1687	9999	f							Maros	Szabó
Kislekence	Kislekence	Lechincioara		1713	9999	f							Maros	Szabó
Feketepusztá	Feketepusztá	Pusta		1770	9999	f				Feketetó	1770	1910	Maros	Szabó
Illyésmező	Illyésmező	Ilieși		1839	9999	f							Maros	Szabó
Szakadát	Szakadát	Săcădat		1876	9999	f							Maros	Szabó
Vármező	Vármező	Câmpu Cetății		1910	9999	f							Maros	Szabó
Fekete	Fekete	Fânațe		1913	9999	f							Maros	Szabó
Szénáság	Szénáság	Fânațele Mădărașului		1913	9999	f							Maros	Szabó
Hármasfalva	Hármasfalva	Trei Sate		1950	9999	f							Maros	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Kopac	Kopac	Căpeți		1956	9999	f							Maros	Szabó
Marosesd	Marosesd	Mărășești		1956	9999	f							Maros	Szabó
Istentó	Istentó	Iștan-Tău		1972	9999	f							Maros	Szabó
Nagyvölgy	Nagyvölgy	Valea Mare		2022	9999	f							Maros	OSM
Orbaiszék														
Barátos	Barátos	Brateș	Mönchsdorf	1415	9999	f				Barátfalva	1415	1567	Kovászna	Szabó
Csomakőrös	Csomakőrös	Chiuruș	Eschendorf	1464	9999	f				Kőrös	1464	1913	Kovászna	Szabó
Zabola	Zabola	Zábala	Gebissdorf	1466	9999	f							Kovászna	Szabó
Imecsfalva	Imecsfalva	Imeni		1499	9999	f							Kovászna	Szabó
Haraly	Haraly	Harale		1523	9999	f							Kovászna	Szabó
Orbaitelek	Orbaitelek	Telechia	Grundsdorf	1537	9999	f				Telek	1537	1913	Kovászna	Szabó
Gelence	Gelence	Ghelința	Gelentz	1544	9999	f							Kovászna	Szabó
Szörce	Szörce	Surcea		1547	9999	f							Kovászna	Szabó
Páké	Páké	Pachia		1548	9999	f							Kovászna	Szabó
Zágon	Zágon	Zagon		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Papolc	Papolc	Păpăuți		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Kovászna	Kovászna	Covasna	Kovasna	1567	9999	f	v	1952					Kovászna	Szabó
Páva	Zabola	Zábala		1567	1956	f							Kovászna	Szabó
Székelytamásfalva	Székelytamásfalva	Tamașfalău		1567	9999	f				Tamásfalva	1567	1913	Kovászna	Szabó
Székelypetőfalva	Székelypetőfalva	Peteni	Petersdorf	1567	9999	f				Petőfalva	1567	1913	Kovászna	Szabó
Hilib	Hilib	Hilib		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Cófalva	Cófalva	Țufalău		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Zágonbárkány	Zágonbárkány	Barcani		1712	9999	f				Bárkány	1712	1909	Kovászna	Szabó
Komandó	Komandó	Comandău	Kommando	1930	9999	f							Kovászna	Szabó
Ladóc	Ladóc	Lădăuți		1944	9999	f							Kovászna	Szabó
Sepsiszék														
Miklósvár	Miklósvár	Micioșoara	Nickelsburg	1211	9999	f				Miklósvara	1211	1721	Kovászna	Szabó
Barót	Barót	Baraolt		1224	9999	f	v	1850					Kovászna	Szabó
Kálnok	Kálnok	Calnic		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Gidófalva	Gidófalva	Ghidfalău		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Illyefalva	Illyefalva	Ilieni	Ilgendorf	1332	9999	f	v	1595	1900				Kovászna	Szabó
Lisznyó	Lisznyó	Lisnău		1332	9999	f							Kovászna	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Oltszem	Oltszem	Olteni	Altzen	1332	9999	f				Oltszeme	1332	1783	Kovászna	Szabó
Uzon	Uzon	Ozun	Usendorf	1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Sepsibesenő	Sepsibesenő	Pădureni	Beschendorf	1332	9999	f				Besenő	1332	1913	Kovászna	Szabó
Szentivánlaborfalva	Szentivánlaborfalva	Sântionlunca		1332	9999	f				Szentiván	1332	1900	Kovászna	Szabó
Sepsiszentgyörgy	Sepsiszentgyörgy	Sfântu Gheorghe	Sankt Georgen	1332	9999	f	v	1461		Szentgyörgy	1332	1492	Kovászna	Szabó
Szentmária	Sepsiszentgyörgy	Sfântu Gheorghe		1332	1880	f				Szemerja	1567	1880	Kovászna	Szabó
Sepsikőrőspatak	Sepsikőrőspatak	Valea Crișului	Eschendorf	1332	9999	f				Kőrőspatak	1332	1839	Kovászna	Szabó
Zalán	Zalán	Zălan		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Nagyajta	Nagyajta	Aita Mare	Aitau	1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Szárazajta	Szárazajta	Aita Seacă		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Angyalos	Angyalos	Angheluș		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Árkos	Árkos	Arcuș		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Bitá	Bitá	Bitá		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Sepsibodok	Sepsibodok	Bodoc		1332	9999	f				Bodok	1332	1910	Kovászna	Szabó
Nagyborosnyó	Nagyborosnyó	Boroșneu Mare	Gross-Weindorf	1332	9999	f				Borosnyó	1332	1567	Kovászna	Szabó
Bölön	Bölön	Belin	Blumendorf	1334	9999	f							Kovászna	Szabó
Kilyén	Kilyén	Chilieni	Kilön	1334	9999	f							Kovászna	Szabó
Réty	Réty	Reci		1334	9999	f							Kovászna	Szabó
Sepsiszentkirály	Sepsiszentkirály	Sâncraiu		1334	9999	f				Szentkirály	1334	1808	Kovászna	Szabó
Étfalvazoltán	Étfalvazoltán	Zoltan		1359	9999	f				Zoltán	1359	1899	Kovászna	Szabó
Sepsimagyarós	Sepsimagyarós	Măgheruș		1364	9999	f				Magyarós	1364	1839	Kovászna	Szabó
Málnás	Málnás	Malnaș		1366	9999	f							Kovászna	Szabó
Fotomartonos	Fotomartonos	Fotoș		1407	9999	f				Fotos	1407	1905	Kovászna	Szabó
Komolló	Réty	Reci		1426	1956	f							Kovászna	Szabó
Szotyor	Szotyor	Coșeni		1448	9999	f							Kovászna	Szabó
Középajta	Középajta	Aita Medie		1459	9999	f							Kovászna	Szabó
Bodos	Bodos	Bodoș		1459	9999	f							Kovászna	Szabó
Köpec	Köpec	Căpeni		1459	9999	f							Kovászna	Szabó
Kökös	Kökös	Chichiș		1461	9999	f							Kovászna	Szabó
Aldoboly	Aldoboly	Dobolii de Jos		1461	9999	f				Doboly	1461	1554	Kovászna	Szabó
Bikfalva	Bikfalva	Bicfalău		1508	9999	f							Kovászna	Szabó
Dobolló	Dobolló	Dobârlău	Dobersdorf	1522	9999	f							Kovászna	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	ÚÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Szitabodza	Szitabodza	Sita Buzăului		1533	9999	f				Bodza	1533	1762	Kovászna	Szabó
Feldoboly	Feldoboly	Dobolii de Sus		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Martonos	Fotosmartonos	Fotoș		1567	1905	f				Sepsimartonos	1785	1905	Kovászna	Szabó
Laborfalva	Szentivánlaborfalva	Sântionlunca		1567	1900	f							Kovászna	Szabó
Kisborosnyó	Kisborosnyó	Boroșneu Mic	Klein-Weindorf	1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Eresztevény	Maksa	Moacșa		1567	1968	f							Kovászna	Szabó
Egerpatak	Egerpatak	Aninoasa		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Szacsva	Szacsva	Saciova		1567	9999	f							Kovászna	Szabó
Farkasvágó	Farkasvágó	Lunca Călnicului		1572	9999	f							Brassó	Szabó
Étfalva	Étfalvazoltán	Zoltan		1593	1899	f							Kovászna	Szabó
Zalánpatak	Zalánpatak	Valea Zălanului	Zalanyer Glashütte	1600	9999	f				Üvegsűr (Zalánüvegsűr)	1600	1857	Kovászna	Szabó
Bélmező	Bélmező	Lunca Mărcușului		1624	9999	f							Kovászna	Szabó
Bodzaforduló	Bodzaforduló	Întorsura Buzăului	Bodsau	1668	9999	f	v	2001		Bodzafordulása	1770	1850	Kovászna	Szabó
Zabrató	Zabrató	Zăbrățau	Zagoner Glashütte	1760	9999	f				Zágonüvegsűr	1760	1763	Kovászna	Szabó
Tálpatak	Tálpatak	Scrâdoasa		1762	9999	f							Kovászna	Szabó
Nagypatak	Nagypatak	Valea Mare		1762	9999	f							Kovászna	Szabó
Bredét	Bredét	Brădet		1764	9999	f				Fenyős	1764	1909	Kovászna	Szabó
Kökösbácstelek	Kökösbácstelek	Băcel		1925	9999	f							Kovászna	Szabó
Szaramás	Szaramás	Sărămaș		1932	9999	f							Kovászna	Szabó
Vámoshíd	Vámoshíd	Podu Oltului	Altbrücke	1941	9999	f							Brassó	Szabó
Bodzakraszna	Bodzakraszna	Crasna		1952	9999	f							Kovászna	Szabó
Virágospatak	Virágospatak	Floroaia		1956	9999	f							Kovászna	Szabó
Lisznyópatak	Lisznyópatak	Lisnău-Vale		1956	9999	f							Kovászna	Szabó
Dobollópatak	Dobollópatak	Valea Dobârlăului		1956	9999	f							Kovászna	Szabó
Vesszőstelep	Vesszőstelep	Lunca Ozunului		1956	9999	f							Kovászna	Szabó
Bölonpatak	Bölonpatak	Belin-Vale		1956	9999	f							Kovászna	Szabó
Málnásfürdő	Málnásfürdő	Malnaș-Băi		1956	9999	f							Kovászna	Szabó
Udvarhelyszék														
Székelyudvarhely	Székelyudvarhely	Odorheiu Secuiesc	Odorhallen	1301	9999	f	v	1485		Udvarhely	1301	1395	Hargita	Szabó
Székelyvécke	Székelyvécke	Vețca		1301	9999	f				Vécke	1301	1760	Maros	Szabó
Magyarzsákod	Magyarzsákod	Jacodu		1325	9999	f				Zsákod	1325	1627	Maros	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Bibarcfalva	Bibarcfalva	Biborțeni		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Bardóc	Bardóc	Brăduț		1332	9999	f				Bardócfalva	1567	1733	Kovászna	Szabó
Lövete	Lövete	Lueta		1332	9999	f							Hargita	Szabó
Homoródalmás	Homoródalmás	Merești		1332	9999	f				Almás	1332	1760	Hargita	Szabó
Olasztelek	Olasztelek	Tălișoara		1332	9999	f							Kovászna	Szabó
Alsóboldogfalva	Alsóboldogfalva	Bodogaia	Unter-Mariendorf	1333	9999	f				Alsóboldogasszonyfalva	1333	1760	Hargita	Szabó
Fenyéd	Fenyéd	Brădești		1333	9999	f							Hargita	Szabó
Korond	Korond	Corund		1333	9999	f							Hargita	Szabó
Homoródkarácsonyfalva	Homoródkarácsonyfalva	Crăciunel	Krötschendorf	1333	9999	f				Karácsonyfalva	1333	1760	Hargita	Szabó
Székelykeresztúr	Székelykeresztúr	Cristuru Secuiesc	Kreuz	1333	9999	f	v	1459		Keresztúr	1333	1570	Hargita	Szabó
Küsmöd	Küsmöd	Cușmed		1333	9999	f							Hargita	Szabó
Székelydála	Székelydála	Daia		1333	9999	f				Dála	1333	1760	Hargita	Szabó
Székelydobó	Székelydobó	Dobeni	Dobendorf	1333	9999	f				Dobó (Dobófalva)	1333	1913	Hargita	Szabó
Székelyszáldobos	Székelyszáldobos	Doboșeni		1333	9999	f				Száldobos	1333	1760	Kovászna	Szabó
Székelyszenterzsébet	Székelyszenterzsébet	Eliseni		1333	9999	f				Szenterzsébet	1333	1760	Hargita	Szabó
Felsőboldogfalva	Felsőboldogfalva	Felíceni	Ober-Mariendorf	1333	9999	f				Felsőboldogasszonyfalva	1333	1760	Hargita	Szabó
Farcád	Farcád	Forțeni		1333	9999	f				Farkad	1333	1566	Hargita	Szabó
Énlaka	Énlaka	Inlăceni		1333	9999	f				Jándlaka (Jánlaka)	1333	1566	Hargita	Szabó
Homoródszentmárton	Homoródszentmárton	Mărtiniș	Sankt-Marten	1333	9999	f				Szentmárton	1333	1625	Hargita	Szabó
Bögöz	Bögöz	Mugeni	Begesen	1333	9999	f							Hargita	Szabó
Székelyszentmiklós	Székelyszentmiklós	Nicoleni		1333	9999	f				Szentmiklós	1333	1913	Hargita	Szabó
Nagygalambfalva	Nagygalambfalva	Porumbenii Mari		1333	9999	f				Galambfalva	1333	1538	Hargita	Szabó
Kisgalambfalva	Kisgalambfalva	Porumbenii Mici		1333	9999	f							Hargita	Szabó
Siménfalva	Siménfalva	Șimonești		1333	9999	f							Hargita	Szabó
Nagysolymos	Nagysolymos	Șoimușu Mare		1333	9999	f				Solymos	1333	1550	Hargita	Szabó
Székelyszenttamás	Székelyszenttamás	Tămașu		1333	9999	f				Szenttamás	1333	1913	Hargita	Szabó
Tarcsa	Tarcsa	Tărcești		1333	9999	f				Tarcsa	1333	1462	Hargita	Szabó
Kányád	Kányád	Ulieș		1333	9999	f							Hargita	Szabó
Patakfalva	Patakfalva	Văleni		1333	9999	f							Hargita	Szabó
Zetelaka	Zetelaka	Zetea		1333	9999	f							Hargita	Szabó
Székelyszentlélek	Székelyszentlélek	Bisericiani		1333	9999	f				Szentlélek	1333	1990	Hargita	Szabó
Szentábrahám	Szentábrahám	Avrămești		1334	9999	f							Hargita	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Nagybacon	Nagybacon	Băţanii Mari		1334	9999	f				Bacon	1334	1567	Kovászna	Szabó
Székelyderzs	Székelyderzs	Dârjiu		1334	9999	f				Derzs	1334	1760	Hargita	Szabó
Oroszhegy	Oroszhegy	Dealu		1334	9999	f							Hargita	Szabó
Ége	Ége	Ighiu	Egendorf	1334	9999	f							Hargita	Szabó
Székelyszentmihály	Székelyszentmihály	Mihăileni		1334	9999	f				Szentmihály	1334	1913	Hargita	Szabó
Miklósfalva	Miklósfalva	Nicoleşti		1334	9999	f				Szentmiklós	1334	1566	Hargita	Szabó
Homoródszentpál	Homoródszentpál	Sânpaul		1334	9999	f				Szentpál	1334	1685	Hargita	Szabó
Vágás	Vágás	Tăietura		1334	9999	f							Hargita	Szabó
Bikafalva	Bikafalva	Tăureni		1334	9999	f							Hargita	Szabó
Vargyas	Vargyas	Vărgheiş		1334	9999	f							Kovászna	Szabó
Székelyandrásfalva	Székelyandrásfalva	Săcel	Andresdorf	1372	9999	f				Andrásfalva	1372	1898	Hargita	Szabó
Kőrispatak	Kőrispatak	Crişeni		1382	9999	f							Hargita	Szabó
Magyarhermány	Magyarhermány	Herculian		1401	9999	f				Hermány	1401	1760	Kovászna	Léstyán
Sükő	Sükő	Cireşeni		1404	9999	f							Hargita	Szabó
Szentegyháza	Szentegyháza	Vlăhiţa	Wlachendorf	1406	9999	f	v	1870		Oláhfalu (Szentegyházasonaláhfalu)	1406	1990	Hargita	Szabó
Magyarandrásfalva	Magyarandrásfalva	Andreeni	Andreasdorf	1409	9999	f				Andrásfalva	1409	1760	Hargita	Szabó
Hidegkút	Hidegkút	Vidăcut	Kaltenbrunnen	1432	9999	f				Magyarhidegkút	1614	1925	Hargita	Szabó
Nagykede	Nagykede	Chedea Mare		1436	9999	f				Kede	1436	1566	Hargita	Szabó
Homoródjánosfalva	Homoródjánosfalva	Ioneşti		1448	9999	f				Jánosfalva	1448	1760	Brassó	Szabó
Újszékely	Újszékely	Secuieni		1448	9999	f							Hargita	Szabó
Homoródszentlászló	Homoródszentlászló	Vasileni		1448	9999	f				Szentlászló	1448	1913	Hargita	Léstyán
Bordos	Bordos	Bordoşiu		1451	9999	f							Maros	Szabó
Besenyőfalva	Firtosváralja	Firtuşu		1455	1459	f							Hargita	Szabó
Székelypálfalva	Székelypálfalva	Păuleni		1455	9999	f				Pálfalva	1455	1913	Hargita	Szabó
Firtosváralja	Firtosváralja	Firtuşu		1459	9999	f				Váralja	1455	1760	Hargita	Szabó
Uzonkafürdő	Uzonkafürdő	Ozunca-Băi		1459	9999	f				Uzonka	1459	1956	Kovászna	Szabó
Kecset	Kecset	Păltiniş		1459	9999	f							Hargita	Szabó
Fiatfalva	Fiatfalva	Filiaş		1460	9999	f							Hargita	Szabó
Kobátfalva	Kobátfalva	Cobăteşti		1462	9999	f				Kobátdemeterfalva	1893	1913	Hargita	Szabó
Firtosmartonos	Firtosmartonos	Firtănuş		1473	9999	f				Martonos (Martonosfalva)	1473	1913	Hargita	Szabó
Timafalva	Székelykeresztúr	Cristuru Secuiesc		1478	1850	f							Hargita	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Homoródújfalva	Homoródújfalva	Satu Nou		1481	9999	f				Újfalu	1481	1712	Hargita	Szabó
Oklánd	Oklánd	Ocland		1486	9999	f							Hargita	Szabó
Recsenyéd	Recsenyéd	Rareș		1487	9999	f							Hargita	Szabó
Kisbacon	Kisbacon	Bățanii Mici		1493	9999	f				Bacon	1493	1566	Hargita	Szabó
Felsősfálva	Felsősfálva	Ocna de Sus		1493	9999	f				Sófálva	1493	1760	Hargita	Szabó
Bözöd	Bözöd	Bezid		1495	9999	f							Maros	Szabó
Rugonfalva	Rugonfalva	Rugănești	Rugendorf	1495	9999	f							Hargita	Szabó
Ábránfalva	Ábránfalva	Obrănești		1496	9999	f							Hargita	Szabó
Szombatfalva	Székelyudvarhely	Odorheiu Secuiesc		1497	1895	f							Hargita	Szabó
Ocfalva	Ocfalva	Oțeni		1497	9999	f				Ózdfalva	1497	1614	Hargita	Szabó
Keresztúrfalva	Székelykeresztúr	Cristuru Secuiesc		1502	1888	f							Hargita	Szabó
Csöb	Csöb	Cibu		1503	9999	f				Cseb	1503	1782	Maros	Szabó
Szentdemeter	Szentdemeter	Dumitrești		1503	9999	f							Maros	Szabó
Kadicsfalva	Székelyudvarhely	Odorheiu Secuiesc		1503	1952	f							Hargita	Szabó
Betlenfalva	Székelyudvarhely	Odorheiu Secuiesc		1504	1952	f				Székelybetlenfalva	1913	1952	Hargita	Szabó
Székelyfancsal	Székelyfancsal	Fâncel		1505	9999	f				Fancsal	1505	1913	Hargita	Szabó
Lókod	Lókod	Locodeni		1505	9999	f							Hargita	Szabó
Nyikómalomfalva	Nyikómalomfalva	Morăreni		1505	9999	f				Malomfalva	1505	1913	Hargita	Szabó
Székelymuzsna	Székelymuzsna	Mujna	Muschendorf	1505	9999	f				Muzsna	1505	1760	Hargita	Szabó
Székelylengyelfalva	Székelylengyelfalva	Polonița		1505	9999	f				Lengyelfalva	1505	1940	Hargita	Szabó
Agyagfalva	Agyagfalva	Lutița		1506	9999	f							Hargita	Szabó
Erdőfüle	Erdőfüle	Filia		1514	9999	f				Füle	1514	1760	Kovácsna	Léstyán
Betfalva	Betfalva	Betești		1519	9999	f							Hargita	Szabó
Farkaslaka	Farkaslaka	Lupeni		1550	9999	f							Hargita	Szabó
Ülke	Ülke	Ulcani		1550	9999	f							Hargita	Szabó
Nagykadács	Nagykadács	Cădăciu Mare		1565	9999	f				Kadács	1565	1760	Hargita	Szabó
Csehétfalva	Csehétfalva	Cehețel		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Homoródkeményfalva	Homoródkeményfalva	Comănești		1566	9999	f				Keményfalva	1566	1602	Hargita	Szabó
Décsfalva	Décsfalva	Dejuțiu		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Gyepes	Gyepes	Ghipeș		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Gagy	Gagy	Goagiu		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Hodgya	Hodgya	Hoghia		1566	9999	f							Hargita	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Jásfalva	Jásfalva	Iașu		1566	9999	f				Jástfalva	1566	1808	Hargita	Szabó
Medesér	Medesér	Medișoru Mare		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Rava	Rava	Roua		1566	9999	f							Maros	Szabó
Székelyszentkirály	Székelyszentkirály	Sâncrai		1566	9999	f				Szentkirály	1566	1905	Hargita	Szabó
Máréfalva	Máréfalva	Satu Mare		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Siklód	Siklód	Șiclod		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Kissolymos	Kissolymos	Șoimușu Mic		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Küküllőkeménfalva	Küküllőkeménfalva	Târnovița		1566	9999	f				Keményfalva	1566	1575	Hargita	Szabó
Telekfalva	Telekfalva	Teleac		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Tibód	Tibód	Tibod		1566	9999	f				Tibold	1566	1614	Hargita	Szabó
Tordátfalva	Tordátfalva	Turdeni		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Abásfalva	Abásfalva	Aldea		1566	9999	f				Abástfalva	1566	1614	Hargita	Szabó
Székelymagyaros	Székelymagyaros	Aluniș		1566	9999	f				Mogyorós	1566	1760	Hargita	Szabó
Árvátfalva	Árvátfalva	Arvățeni		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Etéd	Etéd	Atid		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Bágy	Bágy	Bădeni		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Bencéd	Bencéd	Bențid	Bentzed	1566	9999	f							Hargita	Szabó
Béta	Béta	Beta	Bethamen	1566	9999	f							Hargita	Szabó
Bogárfalva	Bogárfalva	Bulgăreni		1566	9999	f							Hargita	Szabó
Sándortelke	Sándortelke	Alexandrița		1567	9999	f				Sándorfalva	1567	1913	Hargita	Szabó
Atyha	Atyha	Atia		1567	9999	f							Hargita	Szabó
Homoródremete	Homoródremete	Călugăreni		1567	9999	f				Remete	1567	1839	Hargita	Szabó
Kápolnásfalu	Kápolnásfalu	Căpâlnița		1567	9999	f				Kápolnásoláhfalu	1567	1913	Hargita	Szabó
Csekefalva	Csekefalva	Cechești		1567	9999	f							Hargita	Szabó
Kiskede	Kiskede	Chedia Mică		1567	9999	f							Hargita	Szabó
Kénos	Kénos	Chinușu		1567	9999	f							Hargita	Szabó
Mátisfalva	Mátisfalva	Mățișeni		1567	9999	f							Hargita	Szabó
Városfalva	Városfalva	Orășeni	Diesendorf	1567	9999	f				Homoródvárosfalva	1760	1913	Hargita	Szabó
Homoródszentpéter	Homoródszentpéter	Petreni		1567	9999	f				Szentpéter	1567	1733	Hargita	Szabó
Parajd	Parajd	Praid	Salzberg	1567	9999	f							Hargita	Szabó
Székelyszállás	Székelyszállás	Sălașuri		1567	9999	f							Maros	Szabó
Kecsetkisfalud	Kecsetkisfalud	Satu Mic		1567	9999	f				Kisfalud	1567	1857	Hargita	Szabó

Név	Mai települési hovatartozás (magyar, román és német településnév)			EÍE	UÍE	EJ	MJ	JMÉ	JVÉ	Névváltozat	NHK	NHV	Megye	Forrás
Szolokma	Szolokma	Solocma		1567	9999	f							Maros	Szabó
Bözödújfalv	Bözödújfalv	Bezidu Nou		1576	1989	f							Maros	Szabó
Kiskadács	Kiskadács	Cădăciu Mic		1576	9999	f				Kadács	1576	1760	Hargita	Szabó
Szencsed	Szencsed	Sâncel		1599	9999	f							Hargita	Szabó
Demeterfalva	Kobátfalva	Cobătești		1602	1893	f							Hargita	Szabó
Békástelep	Békástelep	Becaș		1606	9999	f				Békás	1606	1910	Hargita	Szabó
Oláhhidegkút	Hidegkút	Vidăcut		1645	1925	f							Hargita	Szabó
Alsósófalva	Alsósófalva	Ocna de Jos		1760	9999	f							Hargita	Szabó
Deság	Deság	Deșag		1839	9999	f				Desághátja	1839	1956	Hargita	Szabó
Szentkeresztbánya	Szentegyháza	Vlăhița		1849	1973	f							Hargita	Vistai
Székelyvarság	Székelyvarság	Vârșag		1906	9999	f							Hargita	Szabó
Cseje	Cseje	Ceie		1919	9999	f							Maros	Szabó
Kirulyfürdő	Kirulyfürdő	Băile Chirui		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Homoródfürdő	Homoródfürdő	Băile Homorod	Homoroden	1956	9999	f							Hargita	Szabó
Bucsin	Bucsin	Bucin		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Kalonda	Kalonda	Calonda		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Fenyőkút	Fenyőkút	Fântâna Brazilor		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Ivó	Ivó	Izvoare		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Solymosiláz	Solymosiláz	Laz-Șoimuș		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Lóc	Lóc	Loțu		1956	9999	f							Maros	Szabó
Kismedesér	Kismedesér	Medișoru Mic		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Lövétébánya	Lövétébánya	Minele Lueta	Karlshütte	1956	9999	f							Hargita	Szabó
Küküllőmező	Küküllőmező	Poiana Târnavei		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Sikaszó	Sikaszó	Șicasău		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Zeteváralja	Zeteváralja	Sub Cetate		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Pálpataka	Pálpataka	Valea lui Pavel		1956	9999	f							Hargita	Szabó
Űknyéd	Űknyéd	Valea Rotundă		1956	9999	f							Hargita	Szabó

**DIPLOMAMUNKA LEADÁSI
és
EREDETISÉG NYILATKOZAT**

AlulírottMAGYARI MÁTYÁS.....Neptun-kód: HZIFRO.....

az Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatikai Karának, Térképtudományi és
Geoinformatikai Tanszékén

.....SZÉKELYFÖLD TELEPÜLÉSTÁRA.....

című diplomamunkámat a mai napon leadtam.

Témavezetőm neve:FARAGÓ IMRE.....

CD-t / DVD-t mellékelek (aláhúzendő): igen nem

Büntetőjogi és fegyelmi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy jelen
szakdolgozatom/diplomamunkám saját, önálló szellemi termékem; az abban hivatkozott
szakirodalom felhasználása a szerzői jogok általános szabályainak megfelelően történt.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozat/diplomamunka esetén plágiumnak számít:

- szószerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül;
- tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül;
- más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

A témavezető által benyújtásra elfogadott szakdolgozat PDF formátumban való elektronikus
publikálásához a tanszéki honlapon

HOZZÁJÁRULOK

NEM JÁRULOK HOZZÁ

Budapest, 2022. május 15.

.....Magyar Máttyás.....
hallgató aláírása